

Brev från Cosmos

Cosmos Net

82%

Identifierad

97% Rymskepp
2% Robo-husdjur
1% Fossil gurka

Identifierad

88% Staty
10% Brevpress
1% Melon
1% Byxor

Okänt

Material: Okänt
Volym: 314m³
Ålder: 2-6144 år

Det finstilta

Villkor

Genom att läsa den här texten eller få den uppläst har du inte gått med på någonting alls. Vi uppmanar till måttlig motion, gott te, mer kakor och en positiv inställning. I händelse av vadsomhelst är alla i redaktionskommittén kroniskt oskyldiga (botemedel mot detta är ej att vänta). För övrigt anser vi inte att Kartago behöver förstöras. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Mauris elementum rhoncus arcu. Nam aliquet, erat nec tincidunt ultricies, arcu felis tincidunt quam, id tincidunt mi urna eu diam. Phasellus eget diam eu sapien faucibus blandit ac nec nibh. Praesent in facilisis justo. Phasellus et nibh vitae ante pretium rhoncus. Vivamus aliquet massa eget tortor blandit commodo. Suspendisse viverra interdum purus, et porttitor mauris dictum et. Nam ut nibh non risus cursus pulvinar eu sed neque. Nunc sagittis porttitor fringilla. Sed sagittis ipsum nisi, nec blandit sapien sodales at. Praesent elementum dictum sapien, sed interdum tellus ultricies non. Quisque vel varius justo, ac mollis turpis.

Redaktionskommittén

Bakom den här publikationen ligger ett antal engagerade entusiaster på lur och väntar — titta bakom skärmen så kanske du ser någon av dem. I alfabetisk ordning är Patrik Centerwall, Peter Bengtsson, Sandra Petojevic och Louise Bengtsson Rylander alla något i överkant entusiastiska. Vi hoppas ni har mycket nöje av vår novelltidsskrift!

Upphovsrättsinformation

Novelltidsskriften "Brev från Cosmos — volym 13", ansvarig för utgivningen är redaktionskommittén. Inkluderade verk © respektive upphovspersoner.

- Framsida: © 2023 Peter Bengtsson
- Novell: Fornfynd © 2023 Felix Rehnberg
- Novell: Konferens på Baldu © 2023 Eva Holmquist
- Novell: Tjäran och Tånaglarnas Gud © 2023 Lars Carlberg
- Novell: Främmande strand © 2023 Leif Wallsby
- Illustrationer till noveller © 2023 Aleksandra "Sandra" Petojevic

Utgivning

Publikationsdatum 2023-07-09

Göteborg, Sverige

ISSN: 2002-6870

Innehåll

Det finstilla.....	2
Förord.....	4
Författarpresentationer.....	5
Fornfynd <i>en mutantnovell av Felix Rehnberg</i>	7
Konferens på Baldu <i>av Eva Holmquist</i>	13
Tjäran och Tånaglarnas Gud <i>av Lars Carlberg</i>	28
Främmande Strand <i>av Leif Wallsby</i>	45
Bokrecensioner.....	60
Diverse nyheter.....	71
Västsvenska föreningar för science fiction och fantasy.....	72
Kalendarium.....	74
Adjöss och tack för fisken.....	75

Förord

Vänner av noveller!

Arkeologi är i sig oerhört spännande, för att få mer kunskap om forna kulturer triggas fantasin och gör så att världen växer. Så naturligtvis är det något som blir ännu mer spännande om vi vidgar det att bli en del av science fiction och fantasy – tänk er själva utgrävningar på främmande planeter eller att hitta döda gudars dolda gravvalv!

Så därför är det ett stort nöje att få presentera ett nytt nummer av Brev från Cosmos med fyra spännande och nyskrivna noveller just på temat arkeologi. Och vi lovar att vi faktiskt inte hade tänkt på att arkeologins poster-pojke (ni vet, han som ser ut som en intergalaktisk smugglare men bär läderjacka, hatt och piska) skulle göra comeback ungefär nu!

Till nästa nummer kommer vi publicera vinnarna i [Club Cosmos novelltävling](#) med tema ”Göteborg om 400 år”, så prova lyckan och skicka ett bidrag. Och om du ändå har ångan uppe med novellskrivandet så vill vi naturligtvis också rekommendera [fantastiknovelltävlingen](#) som arrangeras för 24:e året i rad!

- Redax

Författarpresentationer

Eva Holmquist

Eva Holmquist är en vetgirig bokmal som skriver fantasy, science fiction och skräck. Hon är uppvuxen i Pixbo utanför Göteborg, men bor numera i Jönköping. Dagarna används åt att kvalitetssäkra IT-system medan kvällar och helger ägnas åt böcker och familjen.

"Eva Holmquist är något av en veteran inom svensk fantastik" skrev Btj när *Blodskifte*, som är en urban fantasy som utspelar sig i Jönköping, kom ut 2017. Hennes berättelser brukar beskrivas som fantasifulla, tänkvärda berättelser med berättarglädje. Hon skriver både noveller och längre berättelser. Dessutom skriver hon facklitteratur som exempelvis boken *Praktisk mjukvarutestning*.

Webbsida: evaholmquist.se

Twitter: [@evaholmquist](https://twitter.com/evaholmquist)

Bild: Day Fotografi

Till den här samlingen har Eva bidragit med novellen [Konferens på Baldu](#).

Felix Rehnberg

Felix Rehnberg (född 1977) debuterade som författare med barnboken *AAA Spåraren*. En magicreality-bok om 9-åriga Sassa som blir upplärd av drömvarelserna Yorba till spårare av försvunna katter. Felix har skrivit sedan 20-årsåldern och har en förkärlek till postapokalyps och dystopier. Monsterboxen valde nyligen att ha med en av hans skräcknoveller. Sedan han läste Anders Fagers *Kaknäs sista band* har han också skrivit flera noveller i Mutantvärlden. För närvarande skriver Felix på en barnbok med arbetsnamn *Dödens son*. Favoritförfattare: Neil Gaiman, William Gibson.

Till den här samlingen har Felix bidragit med novellen [Fornfynd](#).

Lars Carlberg

Lars Carlberg, bosatt i Solbärens och Svindräparnas stad Norrköping. Jobbar med att skriva jätteviktiga dokument som ingen läser och driva projekt som aldrig leder till något. Har skrivit skönlitteratur i många år. Inte så väldigt produktiv men lite noveller och romanen *Vägsjäl* har blivit utgivna i alla fall.

En del små historier och karaktärer verkar fastna lite extra. Som den där konstiga uppfinnaren och forskaren utanför Norrköping under tidigt 1900-tal. Ett antal noveller om honom har det blivit. Utifrån temat arkeologi blev det naturligt att utforska den där gången han grävde ut en märklig gravhög i skogen bakom stugan. Titlarna kommer nästan alltid först. Eller sist. Sakta men säkert börjar det mesta jag skriver nu för tiden hamna inom genren "pilsnerpunk", detta märkliga alternativa 1920 till 1940-tal som är långt skevare än jag tidigare anat. Eftersom jag absolut ska ge mig på saker jag inte är nåt vidare på har jag tänkt läsa in den här novellen och släppa i ljudformat också.

Till den här samlingen har Lars bidragit med novellen [*Tjären och Tånaqlarnas Gud*](#).

Leif Wallsby

Leif Wallsby bor kroppsligen i Stockholm, men stannar sällan i vår värld längre än nödvändigt. Han skriver science fiction, fantasy och skräck när han inte arbetar som statlig utredare och expert. Ett flertal av hans noveller är utgivna i både antologi och fristående form, senast cyberpunk-novellen *En ny medborgare* och science fantasy-novellen *Hovnarren*. Han skriver också på engelska och fick ett hedersutnämmande i Writers of the Future Contest 2021. För närvarande skriver han en fantasyroman, samt noveller inom och tvärs över genrerna SF, fantasy och skräck.

Webbsida: leifwallsby.com

Instagram: www.instagram.com/leif_wallsby_writer/

Till den här samlingen har Leif bidragit med novellen [*Främmande strand*](#).

Fornfynd

en mutantnovell av Felix Rehnberg

Illustration: Sandra Petojevic

Maffe snubblade in i Zunk. Fick en hård armbåge i lurvmagen.

”Ao, jag ...” ”Keft, helkeft”, väste Zunk.

Maffe knep igen. Zunks nos hade räddat dem många gånger.

”De kommer”, viskade hon.

Lådan blinkade i hennes hand. De stod helt stilla mellan två fornhus. Zunk helpänd med ett finger över läpparna. Då hörde Maffe något också. Reste ragg. Något var på väg. Vad var det för låda de hittat? Maffe gillande den inte. Fornfynd. Han hade hört andra zonstrykare berätta om grejer som sprängt kamrater i bitar. Men också historier om galna skatter och värdefullheter. Maffe lystrade och såg på lådan i Zunks hand. En blinkade pil. *Vägen till storskatten*, hade Zunk sagt, *fatta; storfyndet! Det är allt vi vill ha!*

Maffe hade varit tvungen att fundera ett tag. Lådan ledde dem till det han ville ha. Hur kunde lådan veta det? Vad ville han ha? *Krubb och sponk, piller, honor i hans egen storlek – gärna större ...*

Han visste inte. Att fundera gjorde ont mellan öronen. Nu hörde han tydligare, ett vagt klapprande ...

”Fortfarande helkeft!”

Zunk svepte in fornfyndet i sin klädnad. *Mimade; det är dom.*

Maffe drog bankaren så tyst han kunde och fällde ner stålkäken över ansiktet. Zunks långa nos vibrerade. Hon smög iväg runt ett hörn. Något skramlade borta vid ett söndrigt fornhus. Sedan hördes det klart, pysandet och klappandet. Siluetter som rörde sig i dammet. Maffe snubblade nästan på en

skrotcylinder, hukade och tog dubbelgrepp om bankaren som han kallade för Slafs. Längst ut på Slafs satt en vass kraftig klo.

Klapprandet och pysandet kom närmare. Maffe morrade längst ner i halsen, slickade sina vassa hörntänder. Fick syn på Zunk som tecknade med fingrarna; *Tre stycken. Vänta.*

Maffe nickade kort och såg Zunk smälta in i skuggorna. Ena stunden där för att sedan försvinna utan något mellanläge. Han vande sig aldrig vid hur snabb och smygig hon var. Ett gurglande läte och en kroppsduns. När han såg henne igen i det disiga motljuset huksatt hon på en kropp och tecknade åt honom; *En kommer. Vänta.* Följt av pekfingret över halsen. Sedan försvann hon uppför en vägg i ljudlösa språng. Maffe tog ett steg åt sidan, tryckte kroppen mot trasbetong. Hörde något. Pysande och lågt klapprande. Samma som förra natten utan tvekan. De ville ha lådan. Ha tillbaks lådan. Zunk och Maffe hade snott den. Krossat tre konstiga varelser och förlorat Zunks bror MacDoc.

Maffe tog sats. Något kom smygande runt hörnet. Gummislangar runt en smal kropp, lysande ögon i grå mask. Pys och klapper. Bankaren ven genom luften och träffade slangvarelsen rakt i bröstet – *Tock!* – och fortsatte vidare med kroppen längst ut på klon. Brakade in i ett skjul. Maffe morrande och vred om. Slangen hostade bakom masken.

”Dålig dag för smygande pattslangar.”

Han försökte få ut bankaren ur bröstkorgen. Men hann inte innan Slangen greppade skaftet och tryckte något mot det. – *Bzzrrt* – Skallen på varelsen lyste upp i blå blixtar som sköt vidare utmed bankaren och in i händerna på Maffe som började skaka okontrollerat. Hans ögon fräste i blått.

”Ghnnn...”

* * *

”Sussat klart brumme?”

Maffe öppnade ena ögat. Hela kroppen värkte. Men lukten av krubb fick honom att pigga till. Magen mullrade. Zunk stod i stekos och rörde vid något med sin långa kniv.

”En av dem hade krubb i bakväskan. Och sponk.”

Hon skar en bit av det som grillades och stoppade i munnen.

”Inte pjåk, inte pjåk alls.”

Maffe behövde en kork sponk, hans huvud kändes påskruvat åt fel håll. Det luktade bränd päls och hans hand vägrade vakna. Zunk verkade pigg och glad.

”Du åkte på en riktig knallbonk brumme. Lyste och skakade. Slutade aldrig. Ville inte släppa din bankare så jag var tvungen att kicka bort dig.”

Maffe satte sig upp med ett grymtande och testade kroppen. Funkade. Men handen var fortfarande borta. Han kom upp på knä.

”Kunde inte. Blixtret fastnade mig.”

Han var pulvertorr i munnen. Tog en klunk vatten och harklade sig.

”Kommer det fler tror du?” ”Kanske? De ville ha tillbaka fornfyndet. Bäst vi drar turbo efter krubbet.”

Lådan. Zunk vände och vred på den. Den blinkade ljusgrönt och pilen var alltid vänd åt samma håll hur hon än vred den.

”Smart låda det här. Undrar vad fornskriften betyder?”

Hon höll lådan alldeles nära sitt vassa ansikte. Sniffade på den och sedan i luften.

”Dags för krubb. Här fånga!”

Maffe fick ett stycke i handen och nosade hungrigt. Brände sig direkt i munnen och gnällde till. Zunk slet snabbt av små bitar med fett rinnande nedför hakan. Hennes korta svans svängde gillande.

”Inte pjåk det här.”

De tog två korkar sponk var och grimaserade. Maffe hostade till.

”Ffouhhz, starka grejer!”

Efter krubbet tittade de på slangvarelserna en sista gång. Knottrig grå hud som stack ut mellan hårt åtsittande gummiband som de hade virat runt sina kroppar. Ögon utan färg under skyddsglasen. Svarta tunna ådror runt hålor. Maffe spottade på den som blixtrat honom.

”Dumma slang. Lådan är vår nu. Fatta!”

Maffe hade inte gillat den från första början. Han hade tyckt att de skulle slänga bort den. Litade inte på lådan. Zunk hade kallat honom för tramse. Frågat om han skulle plutta i pälsen. Tills lådan börjat storpipa och blinka. Zunk hade hoppat rakt upp i luften med styvtjock svans. Då hade Maffe flabbat så att han inte kunnat stå upp. Zunks bror, MacDoc, hade dött i striden. De hade grävt ner honom i bråte. Önskat honom en stark resa i dödsrymden. Hållt en kork sponk på hans plats. Sedan hade de börjat följa den blinkande pilen. Lyckats stänga av ljudet som gjorde dem galna bägge två genom att slänga den i marken några gånger.

* * *

De lämnade slangkropparna och gav sig av. Spanade och rörde sig så snabbt de kunde i pilens riktning. Hörde rasslande ibland från ruiner men inget som ville dem något.

”Maffe?”

”Ja.”

”Tycker inte du också att det är lite för lugnt? Ska inte den här zonen vara farlig? MacDoc pratade alltid om hur galet det var vid sjuka fornhusen och högklossarna.”

Maffe sträckte på sig och vevade en gång med bankaren framför sig.

”Eller, så fattar alla pluttar att vi inte är att leka med. De kanske inte vill bli slafsade?”

Han skrattade och bröstade sig. Zunk skrattade också.

”Vi får hoppas på det Maffe. Stora brummen va? Har en känsla av att det snart kommer bli en del gruff...”

De gick vidare. Pilen blinkade i jämn takt och de följde den. Var för sig tänkte de på fornskatten. Hoppades och fantiserade. När de stannat för att ta en kork sponk spetsade Zunk sina öron.

”Nu Maffe. Var beredd.”

* * *

Sen var slangarna överallt. Fem? Tio? Hundra? Ena stunden inget, sen pyste och klapprade det överallt. De kryllade som spindlar med lysande ögon. Som om de legat och väntat. Zunk kikade fram bakom en rostig vägg de gömt sig bakom. Lysande prickar överallt. Helt stilla i hålen i fornhusen, stående på olika skrotgrejer och hukandes vid trasbetong. Pysande och klapprande. Maffe och Zunk hade aldrig sett en så stor samling klanmedlemmar förut. En kröp upp ur jorden en bit bort. Sedan en till. Som insekter.

”Maffe?” ”Mm.” ”Ska de få tillbaka den? Kanske vi får leva då. Strunta i storskatten?”

Lysande ögon riktade mot dem. Två pälsiga zonstrykare som äntligen kommit över något värdefullt.

”Zunk?”

”Aa.”

”Glöm inte MacDoc.”

En glimt i Zunks vertikala irisar. De pattiga slangarna hade dödat hennes brorsa. Han som varit så stilgrann med de finaste pälsränderna och vita huggtänder. Slangjävlar! Lådan blinkande snabbare. Pilen riktad mot något rakt bakom dem, bort från slangarna. Mot en spricka i en vägg.

”Håll lådan.”

Zunk knäppte upp sin läderjacka och tog ut en platt sak med en lös ring i ena änden. En stjärna var ritad med vit krita på den ena sidan och en dödskalle med tre ögon på den andra.

”Dags för MacDocs tillbakakaka. Hämd från dödsrymden.”

Hon såg upp mot den mörklila himlen och nickade.

”Beredd?” ”Alltid Zunk.”

Hon drog ur ringen ur plattan.

”Vill ni ha lådan era slangpattar?!”

De hörde hur pysandet och klapprandet blev intensivare.

”Här har ni!”

Zunk kastade plattan så långt hon kunde mot slangarna. Sedan tog hon ett språng bakåt och följde Maffe som sprang framför henne. Den blinkande pilen ledde dem in i sprickan under ett stort fornhus. Bakom dem exploderade granaten och Zunk log. Maffe kastade över lådan till Zunk och fortsatte in i mörkret. Sprickan blev en smal tunnel. De sprang så fort de kunde. Knäckte den enda ljusstaven de hade och fortsatte. Plaskade. Hörde rassel. Snubblade på skrot. Upp igen. Klafsade vidare. Slangarnas klapprande ekade efter dem. Zunk snavade, kom på fötter, kollade lådan som blinkade turbosnabbt. Maffe några steg framför med ljusstaven. Røjde vägen med sin bankare och kropp. Ner och vidare ner. Trappsteg av stål fulla med bråte. Klapprandet ekade bakom dem. Gälla skrik. En klump kom farande. Kraschade mot väggen och tumlade neråt. De snubblade vidare nerför den gnisslande trappan.

”Lådan är vår era slangpattar!”

Zunk hoppade, tog ett steg på väggen och över Maffe. Ramlade på något, kom på fötter och svor. Sedan platt våt mark under fötterna. Pilen blinkade. Hon flåsade.

”Vi är nära nu.”

Slangarna störtade nedför den gnisslande trappan. Pysande. Klapprande. Ekona fick det att låta som om de var hundratals. Maffe brakade in i Zunk som stannat framför en repig dörr. Hennes skalle träffade stålet hårt. Hörde något knaka i nosen.

”Maffe din stora patt ... kolla lådan.”

Den hade slutat blinka och pilen var stilla.

”Nu då? De kommer Zunk!”

Maffe vände sig om med ryggen mot Zunk. Lysande ögon i den mörka gången bakom dem. En metallisk röst fick dem att rycka till.

”IDENTIFIERING”

Zunk väste och satte axeln mot den rostiga dörren.

”Orubblig!”

Dörren var full av repor och små bucklor. Andra hade försökt ta sig in. Det knastrade under dem. En bädd av brända krossade benrester täckte golvet vid dörren. En ögonhåla i en skallbit, småben, tänder. Benkross och sot.

”IDENTIFIERING. YTTRE FÖRSVAR AKTIVERAT. SEXTIO SEKUNDER”

En kvadrat vid sidan om den buckliga dörren tändes. Konturen av en hand i dess mitt. Den började pipa och blinka rött. Forntecken byttes med varje pip. En platta sköts åt sidan ovanför dörren. Fem rör sköts ut och riktades mot dem. Zunk gick närmare den blinkade handen.

”TRETTIO SEKUNDER”

De hörde slangarna börja klappa igen och pysandet blev intensivare. Något kom vinande mot dem. Maffe skrek.

”De sular knivar. Skynda dig Zunk. Gör något!”

”FEMTON SEKUNDER”

Zunk lyfte sin hand. Den var inte alls lik den röda blinkande konturen.

”FEM, FYRA”

Maffe täckte hela gången bakom henne och vrålade.

”Slangpattar! Ni ska bli slafs!”

Zunks handflata nuddade ljuslådan...

”TRE, TVÅ ... DNA-STRUKTUR GODKÄND”

Med ett – *Klong!* – och ett susande öppnades dörren. Klappandet ekade i den trånga gången. Slangarna myllrade mot dem. Tjöt så det ilade i Zunks öron. Hon tryckte sig mot dörren. Maffe svingade sin bankare från vägg till vägg och skrek. Träffade slangarna två och två. Zunk slet tag i Maffes midja och drog honom med sig in. Det studsade knivar och skrotbitar runt dem. Dörren stängdes långsamt. De såg att hela gången var full av slangar. Men de hade slutat attackera. Stod bara där och pyste och klapprade. Lysande ögon och skeva kroppar. Sen var de borta. Dörren stängdes tungt.

”Haaaa! Där fick ni! Slangpattar! Fornskatten är vår!”

Zunk slängde av sig sin väska och satte sig flåsande på golvet. De befann sig i ett litet ljust rum. Allt var tyst. Den tunga dörren stängde ute slangarnas ljud fullständigt. Maffe drog grymtande ut en skrotkniv ur sin arm och en till ur sidan och slängde dem på golvet. Han satte sig tungt mot en vit vägg som blev blodig. Zunk kände efter på sin egen kropp men hade märkligt nog inte blivit träffad. Hennes nos bultade.

”Maffe, är du skadad?”

”Äh, rispor bara. Har tjockare päls än så.”

En smal korridor vek av åt höger. Ett blått sken kunde anas efter kröken. Zunk såg sig omkring. Lirkade fram lådan. Pilen var borta. En rund grön prick lyste stadigt. Fornskrift under som hon inte kunde förstå. Det var märkligt tyst och hon kunde inte skaka av sig känslan av att vara iakttagen. Kunde inte slappna av. Kanske var det allt det vita runt dem. Kalt och rent. Hon ställde sig upp med knivarna redo. Ljusa väggar i släta paneler. De hade aldrig sett ett så konstigt ställe. Ljus bakom de vita väggarna lyste upp det lilla rummet. Det blå skenet inifrån korridorens krökning verkade pulsera.

”Zunk?”

”Aa.”

”Är det här en skattkammare?”

”Jag vet inte Maffe, jag tror det. Därinne borde fornskatten finnas. Måste finnas.”

De rörde sig sakta in i korridoren. Zunk hörde ett vagt vinande.

”Fornskatter kan vara väldigt märkliga. Alla historier ...”

Hon talade lågt som för sig själv och gick vaksamt vidare. Vinandet hördes tydligare och en märklig lukt började sprida sig. Det blå rummet var långt och smalt. Så långt att de inte kunde se slutet i det pulserande ljuset. Det var fyllt av olika behållare som stod uppställda i rader. De kunde inte förstå vad de såg. Maffe kliade sig bakom örat och såg skeptisk ut.

”Vilket konstigt ställe. Är skatterna i burkarna? Det luktar något ...”

En del behållare var fyllda med grumlig vätska. Kablar satt kopplade från behållarnas topplock och sträckte sig upp i taket. Det blå ljuset pulserade sakta.

”Zunk?”

Hon svarade inte. Gick närmare en behållare med knivarna framför sig. Den konstiga lukten blev starkare. Hon drog upp sitt halstyg för munnen. Gick närmare. Något rörde sig i behållarens vätska framför henne. Hon tog ett steg till och såg helt nära på dess innehåll. Något satt fastspänt därinne. Med trådar, smala kablar och klämmor. Då ryckte det till. Zunk hoppade bakåt och pekade med en kniv mot behållaren.

”Maffe! Vi måste ut!”

”Men slangarna är utanför. Var är skatten?”

Zunk backade med stirrande ögon. Såg sig omkring mellan raderna av behållare. Det började sprattla i vätskorna. Skepnader av varelser i grumligt blått ljus. Hennes kropp kändes tung och slö.

”INSAMLING OM FEMTON SEKUNDER. F-77 REDO.”

”Vad säger den Zunk? Vad betyder det?”

Zunk backade ut ur rummet. Hennes mun blev slöare och slappare.

”Vi måss e uuh, Maah e.”

Hon ville vila. Måste vila. Måste ut. Försökte röra sig men slocknade. Innan hon segnade ihop såg hon Maffe falla rakt bakåt med bankaren klonkande mot golvet. Hon hörde rösten i taket säga något men förstod inte. Kände något slingrande uppför benen. Tyckte sig höra pysande och klapprande. Medvetandet vreds sakta ur hennes grepp. Skepnader i dimljuset rörde sig över henne. Hon släpades iväg.

Hoppas det finns sponk i dödsrymden. Jag behöver en kork.

SLUT

Konferens på Baldu

av Eva Holmquist

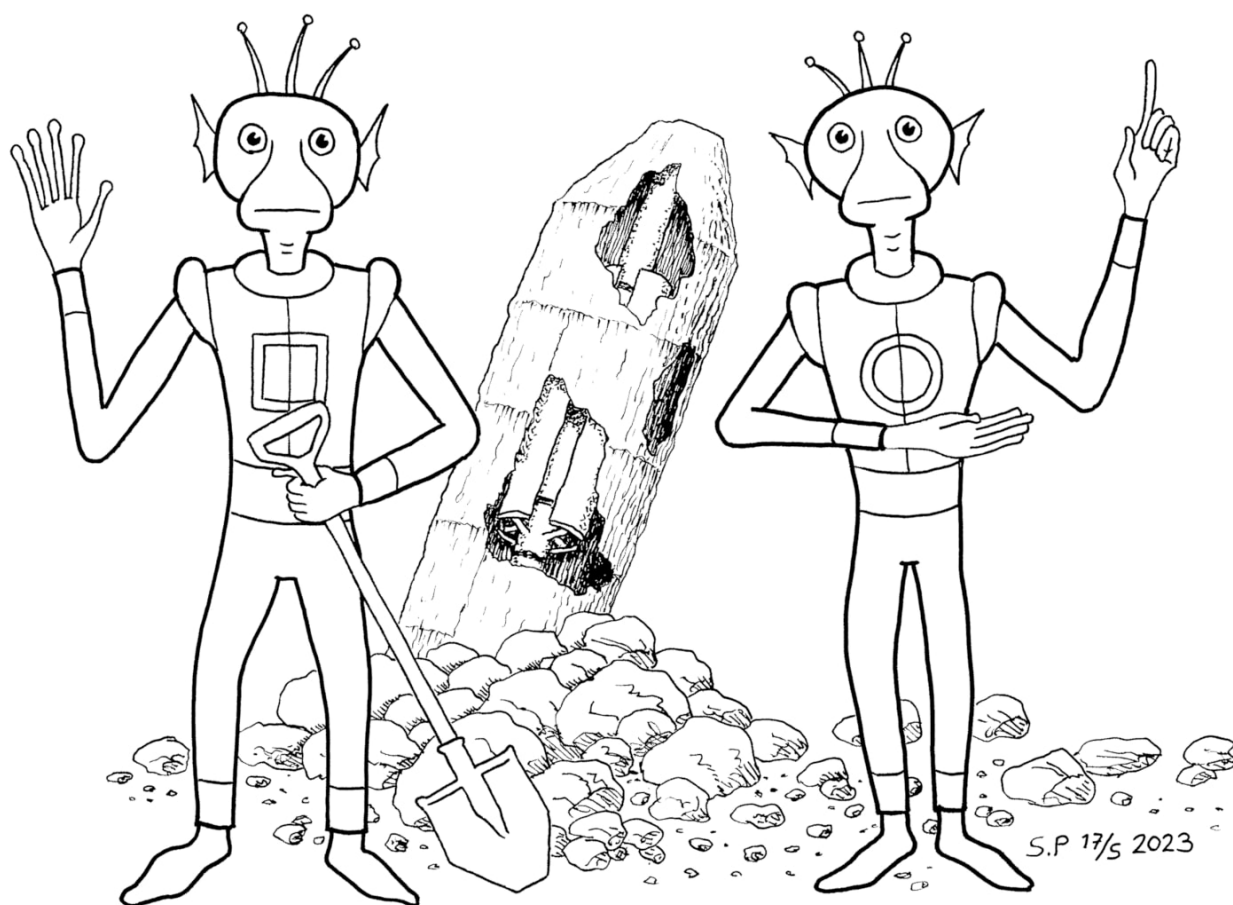

Illustration: Sandra Petojevic

Dani steg ut från konferensrummet på planeten Baldu med huvudet proppfullt med nya idéer om vad de kunde pröva för att förbättra systemen ombord på rymdskeppet Tumanako. Hennes långa fläta hängde tung på ryggen och hon torkade svetten från pannan. Temperaturen var högre än vad hon var van vid.

Ljudet av diskuterande programmerare från tio-planets-alliansen var öronbedövande. Den automatiska översättaren kliade i hennes öra. Det luktade av svett, något myskliknande och märkligt nog ruttande tång som legat dagar på stranden i solen. Resultatet av så många utomjordingar med olika kroppslukter.

De befann sig i en foajé med ståbord i olika höjd för att passa alla närvarande. Dekoren på väggarna rörde sig i loja rörelser som säkert hade något mönster, men som Dani inte kunnat upptäcka. En svettdroppe sipprade nerför hennes ryggrad. Den obehagliga känslan fick henne att rysa.

Servitriser från de olika planeterna kom bärande på traditionella smårätter från respektive planet. Dani såg fafiner med vit hy och långt vitt hår från planeten Kreomen och grågröna nortaner med knottig hy från planeten Norta. Vid förra pausen hade hon ätit *bidi* från Baldu för första gången. Hon kunde fortfarande känna den söta fruktiga smaken blandat med det bittra skalbaggsulvret.

Förhoppningsvis fanns det kaffe den här gången. Hennes huvud molvärkte och hon var övertygad om att det berodde på koffeinabstinens. Vanligtvis drack hon flera koppar per dag, men på konferensen verkade det vara slumpmässigt vad de serverade och idag hade hon inte fått något kaffe alls.

Avtalet med baldunerna var sprillans nytt och konferensen var deras första gemensamma aktivitet med tio-planets-alliansen. Kapten Neela hade stridit hårt för att det skulle bli av. Dani var stolt över att ha en kapten som engagerade sig i Jordens relation med övriga civilisationer. I framtiden hoppades Dani att hon själv skulle kunna agera för samarbetet med andra.

Det var en givande konferens med livliga diskussioner. Föreläsningarna hade varit intressanta också, men den stora behållningen var de stunder hon pratat med de övriga deltagarna under rasterna.

Nu värkte hennes huvud alltför mycket för att hon skulle orka delta.

Hon hoppade högt när Moss stötte till hennes arm.

”Hur mår du?” viskade han i hennes öra. Det mörka håret kittlade hennes kind.

Hon ryckte på axlarna.

”Lite trött bara.”

”Det har varit väldigt intressant, men det ska bli skönt att komma tillbaka till skeppet. Sista dagen kan vi fokusera på att lyssna.”

Dani rynkade ögonbrynen, men innan hon hann fråga vad han menade ljöd två nästan simultana pip från deras uniformer. Moss bet sig i läppen och drog fram kommunikationsenheten. Instruktionerna för konferensen hade varit tydliga med att det enbart var i yttersta nödfall som deltagarna fick bli kontaktade.

Dani drog fram sin enhet. Det var ett kort textmeddelande utan någon förklaring.

Bege er genast tillbaka till Tumanako.

Hon stirrade på Moss.

Vad hade hänt?

* * *

En halvtimme senare lutade sig Dani bakåt i en komfortabel brun läderfåtölj som formade sig efter hennes kropp. Säkerhetsbältena höll henne på plats. Den underjordiska bubblan, som egentligen hade ett namn som Dani inte kunde uttala, var äggformad med elastiska ljusgula väggar och hårt skinande vitt ytterskal. I mitten stod de två bruna läderfåtöjlerna som hon och Moss satt i. De färdades i hög fart genom tunnlar, men det fanns inga skärmar som visade var de var någonstans.

Förhoppningsvis åkte de åt rätt håll.

Det luktade skarpt av något rengöringsmedel och en svag ruttan tånglukt. Luftkonditioneringen brummade i bakgrunden, nätt och jämnt överröstade av Moss jämna andetag. Danis mage krampade. Kunde vara maten eller också det ovanliga meddelandet. De brukade alltid få mer detaljer när de kallades tillbaka oväntat. Konferensen var inte slut än och hon fick huvudvärk när hon försökte bedöma de diplomatiska konsekvenserna av deras hastiga avfärd.

”Vad tror du det rör sig om?” frågade hon Moss som satt tillbakalutad med rynkade ögonbryn.

Skäggstubben skuggade hans haka och hon önskade att hon kunde lägga handen på hans kind och känna raspet. Men hon vågade inte. De visste inte vilka som iakttog dem och traditionerna när det gällde par varierade alltför mycket för att de skulle våga avslöja deras förhållande. Det fick vänta tills de var tillbaka ombord på rymdskeppet.

Moss bet sig i läppen samtidigt som hans blick svepte över bubblan.

”Det måste vara allvarligt”, sa han, ”eftersom de kallade tillbaka oss innan konferensen var slut. Ingen idé att spekulera. Vi får reda på anledningen när vi kommit fram.”

En våg av obehag passerade genom Dani. Han lät så formell som om de knappt kände varandra. Bidins söta fruktiga smak hade klingat av och den bittra skalbaggsmaken fyllde munnen. Hennes huvud värkte av den typiska koffeinabstinensen. Golvet var ostadigt och hon vågade inte knäppa loss

säkerhetsbältet och resa sig. Farten var hög och bubblan gungade som en båt som klättrade över höga vågor.

Ett lätt illamående sköljde över henne. Hon hade alltid haft lätt att bli åksjuk. Moss såg oroligt på henne, men sa inget.

I vanliga fall hade han frågat hur hon mårde, men inte nu.

Bubblan darrade till. Dani slöt händerna hårt om armstöden. En skakning kastade henne hårt mot ryggstödet. Ett gnissel och sedan föll bubblan. Hon tappade andan.

De landade hårt. Kraschen ekade. Blodsmak fyllde hennes mun. Den söta metalliska smaken gjorde henne ännu mer illamående. Läppen sved där hon råkat bita sig. Huvudet värkte.

Rök bolmade ut från golvet. Den fräna brinnande elektronikstanken fick henne att nysa. Moss ryckte i hennes säkerhetsbälte tills det öppnades.

”Vi måste ut,” skrek han, grabbade tag i hennes arm och drog henne mot ingången så kraftigt att hennes axel värkte.

Röken fyllde bubblan snabbt. Den raspade Danis hals. Hon hostade. Slet sig loss från Moss grepp. Hon kunde gå själv!

Dörren var inte långt bort, men det kändes som en evighet innan de var där. Moss slet i nödhandtaget, men inget hände.

Dani hostade igen. Hon kände sig yr.

Det var svårt att se. Hon famlade längs väggen. Hon hade sett något yxliknande tidigare. Där. Hennes fingrar greppade något hårt.

Utan att tveka slog hon det mot dörren. Krack. En spricka. Ett slag till och den blev större. Ytterligare ett och dörren kollapsade.

Frisk luft strömmade in. Dani gled förbi Moss och ut i tunneln.

* * *

Stenbumlingar täckte marken. Främre delen av bubblan var tillbucklad som om stenen fallit rakt på den. Tunneln de färdats genom var spärrad åt båda håll, bakåt av bubblan och framåt av stenraset. Röken var gulgrå och strömmade ut. Dani hostade igen.

Det började bli hett. Det knastrade som från en lägereld. De måste längre bort!

Moss var vid bubblans bakände och försökte tränga sig mellan tunnelväggen och det hårda vita skalet. Mellanrummet var mindre än en decimeter. Det var uppenbart att det var omöjligt att ta den vägen.

Dani letade efter en underhållstunnel. Hennes ögon sved. Händerna darrade. Det var omöjligt att se väggarna ordentligt. Så i stället lät hon händerna glida över väggen. Den var skrovlig och porös. Hon fick ett tunt lager avskrapad sand på händerna.

Där!

En glatt yta i stället för den skrovliga tunnelväggen. Det måste vara en dörr!

”Här!” skrek hon. ”Jag har hittat en utgång.”

Röken var så tät nu att hon inte kunde se Moss längre, men hon hörde honom närma sig. Febrilt tryckte hon händerna mot ytan, flyttade dem och tryckte igen. Baldunerna var kortare än hon, så hon koncentrerade sig på ytan längre ner än vad hon själv skulle placerat en öppningsknapp.

Händerna gled över en inbuktning och hon tryckte hårt. Dörren gled upp och hon stapplade ut med Moss tätt i hälarna. Hon snurrade runt och stängde dörren så fort hon kunde.

Med en flämtning vände hon sig om och drog djupt efter andan. Det luktade källare och inte en antydning till rök. Men det skulle nog inte vara länge med bara en dörr mellan dem och elden.

De befann sig i en tunnel med grova porösa klippväggar, betonginklätt golv och blåaktiga lampor i taket. Dörren de kommit genom var gjort av ett material som hon aldrig tidigare sett. Den skimrade i en blåaktig metallisk nyans.

Moss drog fram kommunikationsenheten och stirrade på den med hoprynkade ögonbryn.

”Ingen signal.”

Tunneln de stod i svängde 90 grader längre fram. De hade åkt en lång stund. Förhoppningsvis var de inte alltför långt från rymdskeppet. Det låg stenbumlingar på marken även här, men inte alls den mängd som träffat bubblan. Hon hade inte känt av något skalv, men eftersom bubblan flög genom tunnlar innebar inte det att det inte varit en mindre jordbävning. Det kunde ske igen!

”Kom”, sa hon och började gå längs med tunneln.

Moss stod kvar med huvudet nedböjt och fingrade på kommunikationsenheten. Hon stannade vid kröken.

”Kom då!”

Moss skakade på huvudet.

”Det är bäst att stanna här så de kan hitta oss.”

”Det är inte säkert här. Det kan ske ett till skalv och det kan ta lång tid innan de kan ta sig fram till bubblan.”

Han skakade på huvudet igen.

”Var inte dum. Det är säkrare att stanna här i stället för att vandra på måfå genom tunnlar.”

Danis mage knöt sig. Det var *inte* hon som var dum.

Hon drog ett djupt andetag och tvingade upp sina knutna nävar. Ansiktet kändes stelt och omedgörligt när hon pratade med betoning på varje ord.

”Det har just skett ett jordskalv som krossade bubblan vi åkte i. Den brinner och vi har bara en dörr mellan oss och branden. Vi måste härifrån!”

Moss ignorerade henne. Dani svalde. Han hade fel. Hon ryste. Det kändes i hela kroppen att de behövde röra på sig.

Nu!

Utan att ägna mer tid åt att övertyga honom, började hon gå. Förhoppningsvis följde han efter.

Annars visste hon inte vad hon skulle göra.

* * *

Dani passerade tunnelsvängen. Det blå skenet färgade klippväggarna i en grå nyans, men det såg ut som någon form av sandsten. Det var hett. Svetten gled ner i hennes ögon. Hon blinkade för att få bort svedan.

När hon ansträngde sig kunde hon höra luftkonditioneringen. Moss steg var däremot omöjliga att missa. Han gick hårt som om han tänkte skaka ner tunneln över dem.

Han hade i alla fall inte stannat kvar i närheten av den brinnande bubblan.

Galla steg upp i Danis mun när magen knöt sig till en hård knut. Hon hade ont i huvudet, men hon visste inte om det berodde på koffeinabstinens, brist på syre eller om hon fått en hårdare smäll än hon insett vid kraschen.

Efter en stund delade sig tunneln i tre olika vägar varav endast en hade samma betonginklätta golv som den tunnel de kom genom.

”Det var ju det jag sa”, sa Moss irriterat bakom henne. ”Vi kommer att gå vilse och då hittar de oss aldrig. Det här är redan en diplomatisk mardröm. Gör det inte värre.”

Dani knep ihop munnen så hårt hon kunde för att hindra orden att komma ut. Det var inte likt Moss att vara så orolig för vad alla andra skulle tycka, men hon hade inte tid med hans idiotier.

Hon drog fram kommunikationsenheten.

”Den har ingen signal!” sa Moss med hög röst som om hon var en idiot som inget fattade.

”Nej, men den senaste uppgraderingen inkluderar Tumanakos riktningssignal. Även om vi inte kan kommunicera så får vi en kurs.”

Riktningssignalen fungerade!

Men ingen av tunnlarna gick i exakt rätt kurs. Den som bara var fem grader fel hade inget betonginklätt golv utan var i samma porösa sandstenliknande material som väggarna. Det fanns inte heller några blåaktiga lampor i taket.

Inga lampor överhuvudtaget.

Dani bet sig i läppen. Det var inte en underhållstunnel, men den gick nästan rakt mot Tumanako. Tunneln med betonggolvet gick i riktning bort från skeppet. Helt fel väg!

”Den är det”, sa Moss och pekade på underhållstunneln.

”Den går åt fel håll.”

Dani drog fram sin ficklampa hur fickan. Nu var hon glad över att hon tagit med all standardutrustning trots att de förväntades spendera tiden i ett konferensrum. Ljusskenet lyste upp porösa grå väggar och en ojämn stig med enstaka stenbumlingar på marken. Den såg ut att vara gjord för hand.

Utan att tveka steg hon in och började gå. Moss suckade högljutt, men följde ändå efter.

”Det här är en katastrof,” muttrade han. ”Det blir sista gången vi får lämna skeppet.”

Dani ignorerade honom. Hon mådde illa, men det berodde inte på någon överdriven känsla av att de skulle bli straffade. Snarare risken att elden skulle hinna upp dem, ett nytt jordskalv skulle spärra in dem eller att situationen på Tumanako skulle förvärras innan de hann dit.

Ju snabbare de kom tillbaka till skeppet desto bättre.

Moss förstod hon sig inte på. Vad var hans problem egentligen?

* * *

Tunneln slingrade sig fram genom berget. Det luktade torr sand. Det fanns inte en gnuttu fukt i luften. Dani var otroligt törstig, men hon vågade bara smutta på nödvattnet som hon hade med sig i standardutrustningen. De visste inte hur långt det var till Tumanako. Bara riktningen.

Tunneln delade sig med jämna mellanrum och varje gång valde hon den som gick närmast i riktning mot skeppet. Problemet var bara att tunneln svängde så kraftigt att det flera gånger hände att de efter en stund vandrade i rakt motsatt riktning.

Moss hade slutat protestera, men han mumlade för sig själv.

”Hur ska jag kunna kontrollera henne när hon skiter i vad jag säger? Det är som att försöka stoppa en orkan.”

Orden fick Dani att rysa. Svetten som sipprade nerför ryggen på henne sved. Bidin hon ätit på konferensen hotade att komma upp. Men hon ignorerade honom.

De måste till rymdskeppet. Sedan kunde han få säga och tycka vad han ville.

Utan henne!

Luften ändrade sig. Den var fortfarande lika torr, men det fanns en svag lukt av lera som stelnat. Hon stannade och lyste med ficklampan längs väggarna. Märkena såg mer nygjorda ut. Om hon ansträngde sig kunde hon höra ett svagt mummel av röster.

Hon slöt ögonen för att höra bättre. Mumlet lät inte som vanligt. Vad var skillnaden?

Ljusare! Det var ljusare än vanligt. Baldunernas röstläge var högre än människors. De måste närma sig.

Ivrigt började hon gå mot rösterna.

”Vänta”, väste Moss bakom henne. ”Inte så fort. Vi vet inte vilka de är.”

Tunneln vidgade sig till en grotta lika stor, eller liten, som hennes hytt ombord på Tumanako. I andra änden såg hon en annan tunnelmynning. En ranglig barriär blockerade åtkomsten till väggarna som var täckta av intrikata blå symboler. I motsatta hörnet var de halvt övertäckta av samma gråa sandsten som väggarna i tunneln. Det såg ut som om de försiktigt borstat bort det yttre skiktet och frilagt symbolerna.

De hade snubblat på en arkeologisk utgrävning!

”Rör inte väggarna!” sa hon och fortsatte försiktigt in.

Rösterna var högre än tidigare, men de var för långt bort för att översättaren skulle fungera. De steg och sjönk. Sedan bröts de mot en starkare röst som överröstade de andra. Ljuden var hårda och smattrande. Hen lät upprörd.

Inte alls som de balduner hon mött på konferensen.

Hon drog ett djupt andetag. Moss hade rätt. Som representanter för Tumanako behövde de vara försiktiga så de inte snubblade in i något och förstörde alla relationer mellan människor och balduner.

Avtalet var nytt. Konferensen var baldunernas första gemensamma aktivitet med tio-planetsalliansen och det var på kapten Neelas initiativ.

* * *

Danis ben värkte. De hade gått långt genom tunnlarna. Munnen var torr och huvudvärken blev värre för varje steg. Hon stannade och tog en slurk vatten. Den bittra skalbaggsmaken från Bidin låg som ett osmakligt lager över hennes tänder.

För varje steg blev lukten av stelrande lera starkare. Den blandades med svettlukten. Hon kände sig klibbig.

Tunneln delade sig i två. Den vänstra gick i riktning mot Tumanako, men det var från den högra som ljudet av röster kom. Rösterna var högre, men fortfarande för långt bort för översättaren. Det blev tydligare för varje steg att baldunerna var upprörda.

Om hon var förståndig, skulle de lugnt återvända till Tumanako och låta befälhavarna hantera situationen, vilken den nu var.

Men hon brukade alltid lita på sin magkänsla. Hon var övertygad om att vad baldunerna grälade om rörde skälet till att hon och Moss blivit skyndsamt kallade till rymdskeppet. Och hon ville veta varför. Även om det försenade dem ännu mer. Hon ryckte på axlarna.

Det brukade sluta bra.

Hon svängde höger. Moss protesterade inte. Han hade fortfarande inte plockat upp riktningen. Marken var mjuk, täckt av ett lager grå sand. Hon släckte lampan och gick försiktigt i mitten av tunneln.

Rösterna blev högre. Ett blåaktigt sken lyste längre fram. De kom fram till en enorm grotta. Lukten av stelnad lera var starkare, men hon kunde också känna en bränd lukt som från maskiner som gått för varma.

Troligen de stora schabraken i borte änden av grottan där en mindre grupp med gracila grönskimrande balduner stod samlade runt en halvt uppgrävd trasig signalspanningsantenn. Det yttre höljet hade gapande hål och genom dem kunde man se en trasig antenn. Resterna av den grå sandstenen täckte fortfarande delar av höljet.

Dani frös trots den höga temperaturen. Hjärtat slog så kraftigt att hon tappade andan. Hon bet sig så hårt i läppen att blodsmaken fyllde munnen. Illamåendet sköljde över henne.

Det var värre än vad hon trott!

Det var ingen antenn från planeten Baldu. Designen var från Jorden.

En signalspanningsantenn från Jorden funnen i en arkeologisk utgrävning på planeten Baldu som nyss tecknat avtal med Jorden och övriga planeter i tio-planets-alliansen.

Vilken diplomatisk mardröm!

Nu förstod hon varför de blivit tillbakakallade till Tumanako. Kapten Neela måste fått reda på att det fanns rester av en hemlig övervakningsstation här som riskerade att bli upptäckt i baldunernas arkeologiska utgrävning.

* * *

Dani drog efter andan. Tankarna snurrade. Lukten av svett blev starkare när Moss trängde sig fram bredvid henne och stirrade ut i grottan. Hans hy var så varm att den brände. Svett droppar sipprade nerför hans nacke.

”Hur kan de hitta en jordisk antenn här?” viskade Moss.

”En inofficiell utpost som övergavs för länge sedan”, sa Dani torrt.

När hon tog jobbet som programmerare ombord på rymdskeppet Tumanako hade hon ingen aning om hur mycket inofficiellt som Jorden sysslade med ute i rymden. Mycket av det stred mot alla gällande avtal.

Hon var inte förvånad, men hjärtat tog ett skutt vid tanken på eventuella konsekvenser.

”Vi måste tillbaka till Tumanako”, sa Moss. ”Med en gång! Berko får lista ut hur man löser det här.”

Berko var diplomaten ombord på rymdskeppet, men enligt Danis mening var han inte den mest flexibla människan och sannolikheten att han skulle lösa konflikten om det här blev känt var skrattretande låg. Mer troligt att kapten Neela kunde det.

Problemet var bara att ju fler som visste om det, desto svårare skulle det bli att hitta en lösning. Om hon tolkat situationen rätt så var det bara den lilla gruppen arkeologer som visste om det ännu.

Skulle de göra något måste det göras nu!

* * *

Utan att bry sig om Moss dämpade protester klev Dani in i grottan med ett stort leende klistrat på läpparna. Den brända lukten blev ännu tydligare. En svag luftström kom från någon av de andra tunnlarna, torkade svetten och fick henne att darra av köld trots att hon sekunden innan varit alldeles för varm.

Ett svagt surrande läte verkade komma från maskinerna i närheten av baldunerna som hade tystnat och stirrade med uppspärade bruna ögon med en svart pupill i mitten. Ögonen var runda och buktade ut från det platta ansiktet precis som på lemurer som Dani hade sett i en djurpark på Jorden.

Dani hade fortfarande inte vant sig vid avsaknaden av näsa trots de långa samtal som hon haft med programmerarna från Baldu på konferensen. Deras händer var långa med smidiga pianofingrar och lika grönskimrande som resten av deras kroppar.

Baldunernas arbetskläder var överallt gjorda av ett tunt ljusgult tyg med en geometrisk symbol på bröstet. Hon kunde inte begripa hur de lyckades hålla dem fria från smuts, men kläderna såg ut att komma direkt från tvätten.

”Äntligen”, pressade hon fram mellan spruckna läppar när de var tillräckligt nära för att översättaren skulle fungera. Hennes mun var så torr att det var svårt att få fram orden. ”Bubblan träffades av ett stenblock och började brinna. Vi har gått en evighet.”

”Färdades ni i en bubbla genom Falu-området?” sa en av baldunerna med en cirkel på bröstet. Ögonen blev ännu större. ”De tunnlarna drabbades av skalv i går morse. De är instabila. Ingen får åka genom de tunnlarna.”

Dani vände sig mot Moss.

”Kollade du?”

Han rynkade på ögonbrynen, men undvek hennes blick.

”Hur skulle jag kunna göra det? Vi hade bråttom och jag visste hur bubblan startades.”

Dani skakade på huvudet och pressade ihop läpparna för att inte hennes skarpa svar skulle sippra ut. Moss som brukade vara försiktig. Det var något som var fel.

”Tur att ni klarade er”, sa en av baldunerna med en fyrkant på bröstet. ”Bubblorna är inte tillräckligt tåliga för att klara fallande stenar. Ni borde ha blivit varnade.”

Eftersom de tydligen åkt utan att prata med någon från Baldu och inte förstod skriftspråket eller varningssymboler så var olyckan deras eget fel. Danis magi knöt sig ännu hårdare.

I ögonvrån såg hon hur Moss blev grå i ansiktet. Han såg sjuk ut.

”Dani, jag måste prata med dig.”

Hans ögon lyste med en märklig intensitet. Läpparna var spruckna och han fuktade dem. Han stoppade händerna i uniformsfickorna, drog upp dem igen och sekunden efter stoppade han ner dem igen.

”Inte nu”, mimade hon till honom.

Han såg om möjligt ännu olyckligare ut.

Bakom de två balduner som tilltalat dem var tre stycken inbegripna i en lågmäld diskussion. De hade placerat sig framför antennen. Troligen för att dölja fyndet för Dani och Moss.

”Vi behöver ta oss tillbaka till vårt rymdskepp”, sa Moss samtidigt som Dani sa:

”Jag såg de vackra symbolerna på grottväggen. Är det här en gammal bosättning?”

Baldunen med cirkeln på bröstet log mot henne.

”Tidigare levde vi alla i grottsystemet under ytan, eftersom vår sol hade kraftiga solstormar. Den har lugnat ner sig de senaste tusen åren och vi har sedan dess byggt även på ytan. Falu-områdets grottsystem har inte varit bebott på länge. En stor del av grottsystemet är stängt på grund av utgrävningen.”

”Åh, då borde vi inte vara här”, sa Dani och spärrade upp ögonen. ”Vi menade inte att störa.”

De tre baldunerna hade avslutat sin diskussion och skingrades. Var och en med ett schabrak som följde dem. Det skrapande ljudet blandat med surrandet från maskinerna gjorde Dani stel i hela kroppen. Det kröp på ryggen som om myror marscherade längs ryggraden.

Hon försökte ignorera dem, men det var svårt att låtsas som ingenting. Moss tog ett steg närmare henne så de stod sida vid sida. Schabraken parkerades framför var och en av tunnelöppningarna. Baldunen som gått till tunneln de kommit från närmade sig.

Tankarna snurrade. Hade Moss rätt? Borde de ta sig tillbaka till Tumanako och låta någon annan ta hand om den diplomatiska kris som upptäckten av signalspaningsantennen innebar?

Hon sneglade mot schabraken. Det var stora självgående grävrobotar, men de agerade mer som vakter. Illamåendet vällde över henne. Den bittra skalbaggssmaken dränktes av sur galla.

Hon svalde. Baldunen stannade bredvid dem och la armarna i kors. På bröstet sken en blå stiliserad stjärna. Betydde det att han var den som bestämde?

”Ni hade lika gärna kunnat dött i olyckan”, sa han och drog munnen till ett grin. ”Ingen kommer att sakna er.”

Vinddraget blev starkare och Dani darrade av kölden.

”De har inte gjort något”, protesterade baldunen med cirkeln. ”Resterna är alltför gamla för att de ska ha något med det att göra.”

”De kan ge oss svar. Det är gott nog.”

”Vilka rester?” frågade Dani även om hon var säker på att hon visste vilka.

Baldunen med stjärnan pekade mot den halvt uppgrävda signalspaningsantennen.

”Baldu har ingen teknik som liknar det där. Även om det yttre höljet är sönder är det uppenbart att det är en antenn från Jorden. Ni har ingen rätt att vara här!”

Dani vände sig mot baldunen med cirkeln som verkade vänligare.

”Hur gammal är den?”

”Den är yngre än bosättningen som flyttade ut för tvåhundra år sedan. Den förstördes i ett stenras. Min teori är att det skedde för femtio år sedan, eftersom hela Faluområdet var utsatt för omfattande jordskalv under den perioden.”

Femtio år! Då fanns rymdstyrkan på plats.

”I de tidiga dagarna när vi utforskade rymden var det många privata företag som gjorde egna rymdfärder. Många av dem brydde sig varken om lagar, avtal eller regler.”

Det lät inte övertygande ens för Dani själv.

”Såvitt vi vet”, sa Moss lugnt även om han fortfarande var grå i ansiktet, ”har det aldrig funnits någon utpost på Baldu.”

Baldunen med den blå stjärnan stirrade på dem utan att röra en min. Sekunderna tickade förbi, men Dani vågade inte säga något mer. Vindpusten förde med sig lukten av hav. De måste vara nära en utgång.

”Det spelar ingen roll vad ni personligen vet om”, sa Blå stjärnan till sist. ”Det är ett tydligt brott mot avtalet mellan Jorden och Baldu.”

Efter det vägrade han säga något mer. De föstes in i hörnet nära antennen. Stenblock och sandhögar gjorde det svårt att ta sig fram, men Blå stjärnan envisades med att de skulle stå mellan antennen och grottväggen.

Troligen för att de skulle vara tillräckligt långt bort för att inte översättaren skulle fungera.

Dani stirrade bort mot de fem baldunerna som samlats i mitten av grottan. Blå stjärnan pratade i en kommunikationsenhet. Det var för sent att hindra att nyheten spreds. Dani gnuggade sina armar för att få upp värmen.

Vad skulle hända med dem nu?

* * *

Dani tvingade sig själv att stå blick stilla. Grottväggen med sina delvis täckta symboler var bara några centimeter bort och hon var rädd att förstöra dem om hon nuddade väggen. Vid hennes fötter vilade signalspaningsantennen som en kraschad insekt längst ner i den gapande gropan.

Inte en gnutta vind nådde dem härinne. Lukten av stelnad lera och maskiner som gått varma var starkare där de stod. Hon svalde. Munnen var torr som fnöske och läpparna spruckna.

Moss stod så nära att hans arm nuddade hennes vid varje andetag. Svetten sken på hans panna. Hans svarta hår stack ut åt alla håll efter att han dragit fingrarna genom det. Han sneglade mot baldunerna som diskuterade med stora yviga gester. De var inte överens.

”Dani”, sa han lågt. ”Det är något som jag måste berätta för dig.”

Dani fnyste.

”Har det något att göra med varför du uppfört dig extremt konstigt ända sedan vi klev ut från konferensrummet?”

Moss bet sig i läppen. Han sneglade mot henne, vände sedan blicken mot baldunerna igen och nickade.

”Det var en av baldunerna som pratade med mig på konferensen. Han hade problem med hur du uppförde dig. Om jag inte fick kontroll på dig hotade han med att Baldu skulle bryta avtalet.”

Dani skakade på huvudet.

”Jag gjorde inget annat än att prata med programmerarna.”

Moss fäste blicken på henne. Hans ögon var mörka som djupa tjärnar i en mörk granskog.

”Är det säkert? Det lät på honom som om du försökte få reda på säkerhetsklassad information.”

Baldunen med den blå stjärnan pratade i kommunikationsenheten igen. Deras teknik måste vara anpassad att fungera under jord. Dani hade fortfarande ingen annan signal än riktningssignalen. Hon fuktade läpparna.

”Jag försökte ingenting. Vi pratade bara.”

Moss rynkade ögonbrynen.

”Kanske de berättade mer än vad de skulle. Du var den av alla på konferensen som diskuterade med alla deltagarna. De flesta höll sig i sin grupp.”

Moss hade rätt i att det var få som pratade med någon annan än de från samma planet. Hon hade reflekterat över det och tyckt det var synd att så få utnyttjade möjligheten att diskutera med programmerare med en helt annan bakgrund.

Moss sneglade mot baldunerna igen som fortfarande diskuterade. De verkade ha glömt bort dem.

”När vi fick meddelandet”, sa Moss, ”så gav han mig access-koden till bubblan. Han måste ha vetat att området var instabilt, men vi kan inte bevisa det.”

Han drog ett djupt andetag och drog handen genom det fuktiga håret.

”Det här är en katastrof. Först tror de att du är spion, eftersom du pratar med deras programmerare och sedan hittar de resterna efter en gammal utpost som vi inte får lov att ha på deras planet. Hur ska vi lösa det?”

Dani rullade axlarna för att få bort spänningen i skulderbladen.

”Det är inte frågan vi borde ställa oss”, sa hon.

Moss stirrade på henne.

”Vad döljer de?” sa hon.

* * *

Ingen av baldunerna tittade åt deras håll. Diskussionen hade övergått till ett gräl mellan blå stjärnan och cirkeln. Armarna skar genom luften i en dödlig dans. Ansiktena hade mörknat till samma färg som granbarr.

”Dölj mig”, viskade Dani till Moss.

Utan att protestera flyttade han sig så att hans kropp dolde Danis händer. Felsökningsenheten var hal. Den gled i händerna när Dani ställde in den för att läsa av närliggande utrustning. Hon började förstå varför de alltid förväntade ha med standardutrustningen. Det här var sista gången hon skulle ifrågasätta det.

Antennen var kraschad, men hon hoppades på att mottagningsenheten som var betydligt mer robust skulle vara tillräckligt hel för att hon skulle kunna läsa av den. Deras kommunikationsmetod trängde inte igenom berget så utposten måste ha hämtat informationen på plats.

I alla fall antog hon det.

Svetten sipprade nerför ryggraden. Det kittlade. Otåligt strök hon håret från ansiktet. Signalen var svag och det tog lång tid att ladda ner.

”Skynda dig”, sa Moss, tog ett steg åt sidan, men gled i den lösa sanden ner mot antennen. I sista stund fick han stopp och kunde räta på sig.

Baldunen med cirkeln tittade åt deras håll. Kanske hade hon reagerat på rörelsen, men hon vände ryggen till och fortsatte diskussionen.

”Nästan klar”, viskade Dani.

”Vad pratade programmerarna om?”

Dani ryckte på axlarna.

”Jag har svårt att inse vad som skulle varit så hemligt”, sa hon. ”De jobbade mest med att förbättra kommunikationen, över hur långa avstånd och under vilka förhållanden. De var entusiastiska över genombrotten.” Hon svepte med handen mot baldunerna. ”De kan kommunicera trots att vi befinner oss så långt under marken. Det kan inte vi.”

Moss flyttade tyngden till andra benet.

”Han verkade inte förvånad.”

Informationen var nerladdad. Dani drog en suck av lättnad. Sedan sjönk Moss ord in i medvetandet. Hon rynkade ögonbrynen.

”Vem?”

”Baldunen som gav mig access-koden till bubblan. Tänk om de kan avlyssna Tumanakos kommunikation.”

Dani stoppade ner felsökningsenheten. Det var inte läge att analysera informationen just nu.

”Det borde inte vara möjligt”, sa hon, ”men om de utvecklat ett så bra kommunikationssätt som programmerarna pratade om så kanske de kan det. Då skulle de kunna spionera på alla andra i tio-planetsalliansen utan att någon är medveten om det.”

Moss ryckte till. Sanden rullade undan hans fötter och han gled igen. Dani greppade tag i hans arm i sista stund och han lyckades kravla sig upp igen.

Alla fem balduner stirrade på dem.

Tankarna snurrade i Danis huvud. Om baldunerna var beredda att döda för att skydda hemligheten, hur skulle de ta sig härifrån?

* * *

Dani försökte svälja, men hennes mun var så torr att hon inte fick fram en gnutta vätska. Baldunernas långa händer med spretiga fingrar hade stelnat i luften. Lemurliknande uppspärrade ögon skar som knivar.

Det kändes som om de stod inför en arkebuseringspluton!

Hon försökte fånga baldunen med cirkelns blick, men hon såg lika bister ut som de övriga. Försiktigt för att inte skrämma baldunerna drog hon upp vattenflaskan. Den var nästan tom.

Hon tog en klunk. Det ljumma vattnet smakade underbart.

Ingen av baldunerna rörde sig.

Schabraken stod fortfarande vakt vid tunnelingångarna. Den brända lukten från maskiner som gått för varma retade och hon kvävde en nysning. Hon kände sig klabbig från torkad svett och sand. Om de någonsin kom härifrån skulle hon ta en lång luftdusch.

Det skulle aldrig hända om de inte pratade med varandra.

Hon puttade Moss i sidan tills han flyttade på sig. Sanden gled. Hon slog tån i en stenbumling. Smärtan skar genom foten, men hon knep ihop munnen för att inte svära. Översättaren kunde få en svordom till något oförlåtligt och det vågade hon inte riskera.

Hjärtat slog så hårt att det gjorde ont. Men hon ignorerade det och trängde sig fram förbi groparna i grottgolvet. Ingen av baldunerna rörde sig när hon närmade sig. Moss följde efter. Hans andetag var snabba och ytliga.

Detaljerna kring avtalet och historien bakom snurrade i Danis huvud. Berkos lektioner var tråkiga, men nu berodde deras liv på att hon förstätt.

”Ni behöver avtalet lika mycket som vi”, sa hon och stannade en meter framför baldunerna. ”Om vi försvinner kommer det stoppa allt samarbete tills mysteriet är löst. Ligger ni bakom så upplöses avtalet med tio-planets-alliansen.”

Blå stjärnan sänkte armarna och tog ett steg närmare.

”Vad är ditt förslag?”

Dani drog ett djupt andetag. Förhandla på egen hand? Skakig grund!

Men Tumanako kunde inte hjälpa dem. Hon och Moss var de enda som kunde hitta en lösning.

”Ni får all information om utposten.” Den var övergiven sedan länge. ”Inklusive all information som samlats in under tiden den existerade.”

Blå stjärnan sa inget. Var det inte tillräckligt?

”Ni informerar tio-planets-alliansen om er forskning kring kommunikationsmetoder.”

”Så du spionerade trots allt.”

Dani skakade på huvudet.

”Era programmerare var stolta över vad de åstadkommit”, sa hon. ”Med all rätt. Vi var inte de enda där. Rykten om forskningen kommer att sippra ut oavsett vad som händer oss. Var öppna med det så är övriga i alliansen öppna med sin forskning.”

Baldunen med cirkeln tog ett steg framåt.

”Det är ju det jag sagt”, sa hon. ”Om vi är öppna med vår forskning, får vi ta del av andras. Det vinner vi på!”

Blå stjärnan sneglade mot henne, men kommenterade inte. Schabraken började röra på sig. Det skrapande ljudet blandades med surrande. En vindpust som doftade hav slingrade sig längs Danis nacke. Hon frös.

Schabraken fortsatte förbi dem och stannade sedan framför groparna. Signalspaningsantennen syntes inte längre.

”Följ med”, sa blå stjärnan.

Dani och Moss växlade en blick, men följde sedan efter. Vad hade de för alternativ?

* * *

Tunneln gick brant uppåt. Sand och grus rullade under Danis fötter. Blå stjärnan rörde sig smidigt utan att tveka. Hans rygg var stadig framför henne. En bris fick hans ljusgula overall att fladdra. Doften av hav blev ännu starkare. För varje steg blev det ljusare. Ljuset fick den blåaktiga tonen i berget att minska tills

det såg ut som om de var på Jorden. Munnen var så torr att det var svårt att svälja igen. Huvudvärken malde och varje steg kändes som ett hugg.

Hon drack den sista gnutta vatten i flaskan. Hennes händer darrade.

Det blev varmare. Brisen kändes brännhet som om de var i en bastu.

De kom ut på en bergsslänt. Nedanför syntes rymdhamnen proppfull med skyttlar och med Tumanakos skyttel parkerad på samma plats där de lämnat den. Bortanför rymdhamnen skimrade ett blått hav. Till vänster låg ett hus med sitt karakteristiska vågiga blåa tak och blåskimrande väggar.

Blå stjärnan stannade inte utan ledde dem mot huset. Dani kämpade mot vinden som var stark och ville putta henne tillbaka in i grottan. Det var en lättnad att komma inomhus. Rummet var fyrkantigt och fullt med ståbord, alla i samma höjd, Baldu-höjd.

Inget att dricka någonstans!

”Stanna här!” sa blå stjärnan med en skarp blick mot Dani.

Hon var yr och utmattad, men det fanns ingenstans att sätta sig. Till slut lutade hon armarna mot ett av ståborderna och vilade huvudet i sina händer.

Efter vad som kändes som en evighet hörde hon en dörr öppnas och hon lyfte huvudet. Blå stjärnan kom in bakom en äldre baldun klädd i en liknande blå overall med en gul stjärna på bröstet.

Dani tog ett steg åt sidan, pressade ihop handflatorna och böjde huvudet i den överenskomna hälsningen. I ögonvrån såg hon hur Moss gjorde samma sak.

”Ni måste vara utmattade,” sa gula stjärnan när han hälsat. ”Kapten Neela är på väg.”

En del av tyngden försvann. Allt hängde inte på henne längre.

En kort stund efteråt kom Kapten Neela följd av Berko, diplomaten, och Hira, sjuksystemen. Kapten Neelas svarta hår var uppsatt i en knut på hjässan och uniformsmössan satt i den reglementsenliga vinkeln. De fem stjärnorna lyste som om de var nyputsade. Hur kunde hon se så perfekt ut efter att ha gått genom blåsten utanför?

Hira hade sitt långa hår i den reglementsenliga flätan och en ryggsäck. Hon luktade rengöringsmedel och jasmintvål. Det första hon gjorde var att plocka upp två vattenflaskor och ge dem varsin.

”En klunk”, sa hon och plockade upp hälsokannern.

Vattnet var ljummet och smakade mint. Dani fick hindra sig från att svälja hela flaskans innehåll i en klunk.

”De behöver komma tillbaka till skeppet för behandling”, sa Hira.

”Kan de gå själva?” Frågade kapten Neela.

Hira nickade.

”Vi tar det lugnt”, sa hon till Dani och Moss. ”Vi har transport utanför dörren som tar oss hela vägen till skytteln.”

Dani blinkade. Det susade i öronen.

”Vi tar över nu”, sa kapten Neela med vänlig röst.

Med en ansträngning gjorde Dani hälsningen igen och följde sedan efter Moss ut från huset. Hira gick bredvid henne.

* * *

Det tog ett helt dygn innan Dani hörde något. Ett dygn av oro, sömnlösa nätter och dagar då hon gjorde allt för att undvika Moss. Ibland såg hon i ögonvrån hur han stirrade efter henne med ett olyckligt

ansiktsuttryck, men hon var inte redo att prata med honom. Han hade köpt baldunernas åsikt om henne utan att tveka.

Det gjorde ont.

När kapten Neelas kallelse kom blev hon lättad. Äntligen skulle hon få reda på vad som hänt med avtalet.

Stabsrummet var mörkt. Kapten Neela satt i en av fåtöljerna. Uniformsmössan låg på bordet och hon hade knäppt upp de översta knapparna i uniformen. En svag citrusdoft välkomnade henne. Två muggar stod på bordet. Ånga ringlade sig ovanför dem. Kapten Neela visade med handen mot den andra fåtöljen.

”Slå dig ner, Dani. Du föredrar svart kaffe, eller hur?”

Hon nickade och sjönk ner i den mjuka fåtöljen. Muggen värmdes hennes fingrar. Den bittra kaffesmaken fick smaklökarna att vakna till liv.

”Det tog lite tid, men nu har vi rätt ut avtalsfrågan med baldunerna. De blir kvar i tio-planets-alliansen och vi kommer att utöka vårt forskningssamarbete. Jag vill gärna höra din berättelse om vad som hände.”

Dani drog ett djupt andetag och började berätta om konferensen som hade varit så givande och alla intressanta samtal hon haft med de andra programmerarna från andra planeter. Meddelandet som kom som en blixtnöje från klar himmel om att de måste återvända.

Kapten Neela nickade.

”Jag hade just fått reda på att det funnits en utpost i den arkeologiska utgrävningens område.”

Olyckan när tunneln rasade in och hur bubblan började brinna. Den långa vandringen genom tunnlarna i riktning mot Tumanako. Dani nämnde inget om Moss konstiga beteende eller deras konflikt under vandringen. Hon visste inte om kapten Neela uppfattade att hon hela tiden pratade om sina val och funderingar. Slutligen berättade hon om grottan med den uppgrävda signalspanningsantennen.

”När programmerarna pratade om deras genombrott kring kommunikationsmetoder tänkte jag inte så mycket på det, men när jag fick reda på spionerianklagelserna och såg hur de kunde kommunicera under marken när vi inte kunde det, insåg jag vad de dolde. Hade ni någon nytta av informationen jag laddade ner från utposten?”

Kapten Neela nickade.

”De utvecklade bättre kommunikation redan då. De är långt före oss.”

Dani suckade.

”Jag är ledsen om jag ställde till det.”

Kapten Neela la handen på hennes axel. Tyngden förankrade Dani ombord på rymdskeppet. Värmen sipprade från axeln till hjärtat och tinade det en smula.

”Du gjorde ett bra jobb under svåra omständigheter. Var stolt över dig själv.”

Dani log. Kaptenens åsikt vägde tungt. Det kändes bättre även om det fortfarande inte kändes bra.

Kapten Neela reste sig.

”Det som hände är hemligstämplat och du kan inte berätta för någon om det.”

Dani nickade och reste sig. Det hade hon redan gissat.

”Hur är det mellan dig och Moss?” frågade kapten Neela med ett bekymrat ansiktsuttryck.

Dani ryckte på axlarna.

”Jag vet inte”, sa hon. ”Jag vet faktiskt inte.”

Med det fick hon gå.

Utanför dörren stannade hon och lutade ryggen mot väggen. Det var kväll och ljuset var dimmat. Det fanns ingen hon kunde prata med. Vad som hade hänt var hemligstämplat. Den enda hon fick diskutera om vad som hänt med, var Moss och han borde förstå varför hon var upprörd. Hon kunde inte ens förklara för någon varför hon undvek honom.

Huvudet värkte. Det hade varit en lång dag efter en natt med väldigt lite sömn. Hon var inte på humör för att umgås. Istället tog hon hissen till sin hytt.

Det var mörkt när Dani klättrade upp till sin hytt. Den var liten, bara en och tjugo hög, med en koj på vänstersidan och ett smalt utrymme där hon kunde krypa in. På kojen låg ett fyrkantigt paket med ett handskrivet kort ovanpå.

Pulsen slog snabbare och hon slog i skenbenen när hon kravlade upp. Smärtan fick ögonen att tåras, men hon ignorerade det. Handstilen var Moss.

Kortet hade en röd tulpan i högra hörnet. *Förlåt* stod på kortet med snirkliga bokstäver. Längre ner hade han skrivit *Jag var en idiot. Moss.*

Ögonen sved. Händerna darrade när hon slet upp pappret. En glaskula vilade i kartongen. Hon tände ljuset för att se bättre och höll upp glaskulan. Inuti flög tre figurer vattenfall som de testat på planeten Norta. Vattnet skvätte och alla skrattade.

Vänta!

Det var hon, Moss och Adanna i glaskulan. Moss måste ha skaffat den när de var på permission på Norta. Det hade slutat bra trots att de nästan blev strandsatta på planeten.

Något vitt i botten på kartongen fångade hennes uppmärksamhet.

Det var ett annat kort med en bild på Dani och Moss hejdlöst skrattande och med armarna om varandra. Det var taget uppe i utkiken. De snirkliga bokstäverna fick hennes hjärta att bulta.

Jag behöver lyssna mer på dig och prata om det som oroar mig.

Förlåt!

Ge mig en ny chans.

Jag älskar dig.

Moss.

Hon skrattade med tårarna rinnande. Det var så typiskt Moss. Hans gester var alltid uttänkta in i minsta detalj.

Hon visste inte om det var tillräckligt, men det var en början.

* * *

SLUT

Tjären och Tånaglarnas Gud

av Lars Carlberg

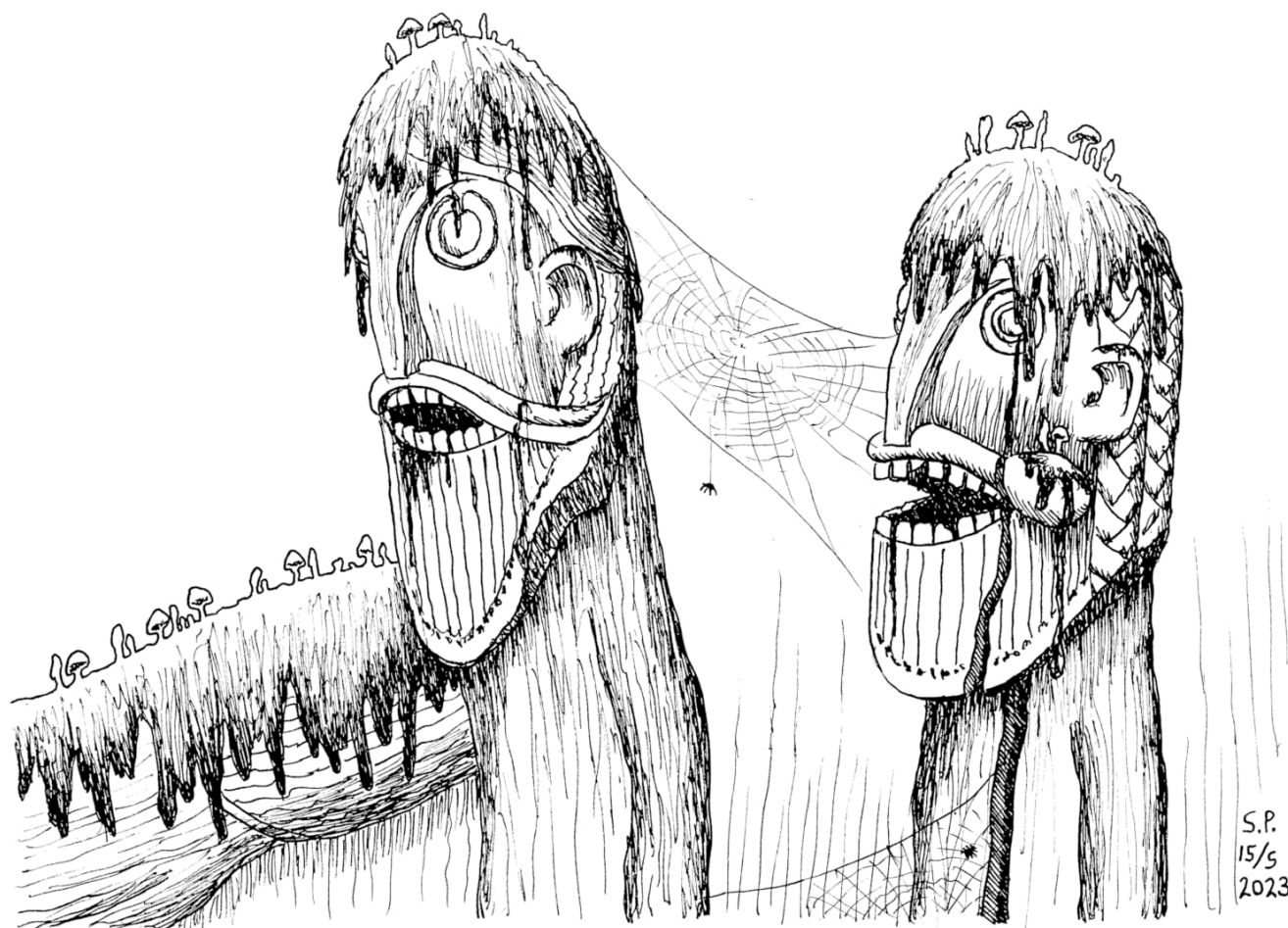

Illustration: Sandra Petojevic

“...i vart och ett av världens nio hörn finns ett tempel, som når högst upp i himlen och längst ner i jorden...”

(Text från sumerisk lertavla, ca 2500 f.kr.)

* * *

Det finns ett kopparstick som sägs föreställa den första utgrävningen av Äglungahögen på landsbygden utanför Norrköping. På baksidan står det:

Hans Majestät Oscar VII besöker utgrävningen, 1891. Besvikelsen är stor då man inte finner Äglungaskatten vid detta tillfälle.

Men handstilen på baksidan av sticket är misstänkt likt Georg Brynolf Lundins egen, och det är knappast Äglungahögen som är motivet på bilden. Det förställer snarare någon av de stora kungahögarna i Uppsala. Den verkliga Äglungahögen är inte särskilt majestätisk, bara en liten förhöjning ute på en avsides äng. Men den tornar upp sig desto högre i myterna som omger Alby Möja och Björkängsbacken.

Georg Brynolf Lundins egna utgrävningar av Äglungahögen, nedtystade och bortglömda, sker i slutet av 1920-talet. Det finns ett fotografi bevarat, där han poserar utanför mangårdsbyggnaden på Björkängsbacken, med grävhackan i högsta hugg. Jordsället han köpt hänger från en karbinhake i bältet,

bredvid penslarna han ska använda att borsta fram Äglungahögens Stora Guldsfatt ur myllans djup. I bröstfickan sticker handboken från 1894 fram: *Hur man gräva fornlämningar, Metod och Bruk, af den store Arkeologen Lord Suttingham...*

* * *

Det har blivit försommar 1927 och det är då som lusten för äventyr och nymodigheter brinner som starkast i Georg Brynolf Lundin, när vintern rasat ut från fjällarna och grönskan gror som bäst i hagmarkerna. Då går det inte längre att sitta still inne i dunklet i arbetsrummet i stugan på Björkängsbackens Gård, där i byn Alby Möja. Nej, då spritter det i benen och själen på mannen, forskaren, upptäcktsresanden, antropologen, uppfinnaren, racerföraren, ballongfararen, mystikern. Han sparar kvittona nogsamt, från *Jörgenssons Järn och Allehanda*, dit han får skjuts av drängen Karlsson i automobilen efter lång och enveten övertalning. Georg Brynolf blir kvar länge inne i affären. Spadar ska han ha, stora och små, hackor, ett antal såll med olika täthet, byttor och hinkar och förvaringsaskar, borstar, penslar och förstoringsglas, nya anteckningsböcker och pennor, lyktor och lampor. Georg Brynolf har inte pengar till alla dessa saker som han behöver. De räcker bara till en ynka hacka och en borste. Han sätter sig i skuld där och då, till Jörgensson, med många runda löften och skuldsedlar, om att kunna återbetala den dag som skatten är uppe ur underjorden. Han lovar och svär att det inte ska ta lång tid.

Han pratar vitt och brett med Jörgensson, som själv står i butiken den dagen, om det fantastiska projektet och om vad som döljer sig i högen. Kanske hade Georg Brynolf behövt vara mer hemlighetsfull, med tanke på alla dessa misstänksamma öron som lyssnar, i staden såväl som i byarna och ute på gårdarna. Men mörkret, som de långa vintermånaderna dragit över Georg Brynolfs själ, lyfter till slut. Han är talför på det sätt han bara är om våarna. Det har börjat glittra om den pråliga ståten, guldets och silvret, i sommarsolen och drömmen. Som om skatten redan är uppgrävd, kartlagd och katalogiserad.

Jörgensson kräver att det ska gå rätt och riktigt till, så att han med sin affärsverksamhet inte ska råka illa ut. För att Georg Brynolf ska få gräva i fornminnet, även om det ligger långt ute på den vilda landsbygden, måste han söka tillstånd. Länsakademien, Landshövdingen och Rikspatentverket vägrar envist att prata med honom nu för tiden. De svarar aldrig på hans samtal eller brev. Det är inte så konstigt, efter alla dessa besvärliga turer som varit. Till slut får han ändå kontakt med en fornvärnsantikvarie Olofsson, eller möjligtvis Ottoson, det är lite svårt att höra, som kan förse Georg Brynolf med det nödvändiga pappersarbetet. Fornvärnsantikvariern sitter vanligtvis dold någonstans djupt inne i Rådhusets mörka korridorer och källare, men är tydlig med att han inte vill ses där på kontoret. Istället får drängen Karlsson, efter ännu mer övertalning, skjutsa Georg Brynolf Lundin ut till ett sjaskigt bostadsområde i Marielund, där Olofsson stämt träff via kryptiska brev och telegram, på en bakgata bakom en krog. Ottoson luktar rödvin och har med sig några skrynkliga papper i en portfölj. Han hostar och kraxar när han förklarar för Georg Brynolf vad som får grävas och inte, som om själva begreppen stakar sig i den stackars tjänstemannens hals. Det slutar med att Georg Brynolf får betala sina allra sista slantar direkt till fornvärnsantikvariatets interna kassa, för att Olofsson inte omedelbart ska skicka Länsakademiens väpnade gren efter honom.

Georg Brynolf Lundin, pank och skuldsatt, utan medel kvar att muta eller betala någon mer, fortsätter prata envist om högen och skatten på vägen hem, på den dammiga landsvägen tillbaka från Norrköping och ut till Alby Möja. Drängen Karlsson minns det, många år senare: *Nog kunde den där Lundin framstå som spritt spångande galen. Men när han pratade om Äglungaskatten var det magiskt. Han hade läst allt som fanns att veta om högar och forntida gravar, och om vad som väntade därinne. Många andra av Lundins upptåg var sannerligen tokiga, som den jävla ballonghatten, eller den där plåtkragen som skulle skydda mot vampiirer. Men inte detta...*

Våren 1927 får Georg Brynolf Lundin äta kvällsmat uppe i stora huset på Björkängsbacken igen, efter att på allvar ha bett om ursäkt och gjort avbön för alla felsteg de senaste åren. Han roar husbondfolkets barn med sina yviga utläggningar om stort och smått. Arvet som han levtt på de senaste åren håller på att ta slut. Det oroar honom. Han lovar på heder och samvete att husfolket i Björkängsbacken också ska få ta del av skatten när den är framme ur jorden, i gengäld för att de tar hand om honom och ger honom uppskov med hyran för den lilla backstugan där han bor. Han ska ta med skatten till Stora Läns museet och Länsakademien kommer att få betala dyrt. Både i reda pengar och i återupprättelse av Georg Brynolfs något skamfilade rykte som vetenskapsman. Kanske kommer han till och med att gömma undan delar av gulds skatten, att ha på ålderns höst. Han blinkar menande med ena ögat till pigan Maja-Kajsa, men hon tittar tillbaka oförstående på honom – *har herr Lundin fått något som irriterar under ögonlocket?*

Det är inte första gången som Georg Brynolf Lundin ger sig i kast med ett grandios projekt. Vissa gånger har han smitit iväg, övergiven, och ingen har varit intresserad av vad han hittat på för dumheter. Som när han 1908 gav sig ut på jakt efter Göta Lindorm, bygdens drake. Eller när han lämnade Alby Möja för att istället leva med urbefolkningen ute på östgötaslätten, iförd deras krigsmålning och dold i den nästan midjehöga rågen. Det var meningen att det skulle vara för alltid. Istället kom han tillbaka bara några dagar senare, och hela det äventyret slutade med att han fick ligga för avgiftning i flera veckor efter att ha deltagit i ursprungsfolkets sinnesutvidgande riter.

Andra gånger har han tagit farväl med stort spektakel, åtföljd av skaror av män, kvinnor och barn, journalister och fotografer. Som när han följde den förrymda elefanten Topsy ut över ängarna, längs med ley-linjerna, på jakt efter det ställe där den gråa, initierade mastodonten slutligen skulle stiga upp i himlen. Eller inför jungfruflygningen med den ökända ballonghatten, även då upp i luften, till väders, så att åskådarna fick spänna sina nackar och skydda ögonen mot solen för att följa honom med blicken när han sveptes med av vinden ut mot kusten.

Nu kommer de efter honom i en lång svans, när han ska ge sig ner i myllans djup på jakt efter forna tiders gravlämningar. Drängarna och pigorna, barn och gamla, husbondfolk så väl som torpare och backstugusittare. Några av dikesboarna, de som är så fattiga och galna att de får nöja sig med en bohåla i någon jordvall eller dikesren, kryper också i buskarna och häcklar följet när de passerar. Kanske skymtar till och med den kristna kyrkoherden i Alby Möja där bland folket, nyfiken på vilka fler hedniska beläten och guldkalvar som Georg Brynolf ämnar avtäcka med sina verktyg.

* * *

Alby Möja ligger långt ute i den undersköna landsbygden. Vägen leder fram genom hagarna, över slätterängar, förbi sädesfält med råg och korn som ännu bara är grön och decimeterhög. Bland björkar i försommardräkt, enar, nyponsnår, nässlor, snärjmåra och blommande vildäppelträd. Det är kostigar och vagnsspår och hallonbuskar, hassel och grus och gräs och mossor, komockor och surrande flugor, klöver och humlor. Stora tjocka cumulusmoln växer till sig vid horisonten, vita berg av bomull som tornar upp sig över den djupa skogen och slätten där bortom.

Vägen leder fram över gamla allmanningen bakom Björkängsbackens gård, tar bron över stordiket som rinner ner mot byn Alby Möja. Den slingrar fram genom markerna och förbi Puckelberget där det sticker upp ur jorden som den rundade istidsryggen på en jättelik valfisk. Ulla-Frida Holm, som var liten flicka då på 20-talet, minns ännu på gamla dagar hur Georg Brynolf stannar till där vid bergets valrygg och visar på stenen där han skrapat bort mossor och lavar och grästuvor. Han berättar att han en kväll gick dit och lyste från sidan med en lampa, och upptäckte hur okända ristningar framträdde som svagt skuggade linjer. Han tar fram krita ur sin packning och förbättrar linjerna som han tidigare fyllt i, men

som sköljts bort av försommarregnen. Och Ulla-Frida minns hur hennes gamla mor håller för hennes ögon, för de där hedniska bilderna är då rakt inget för en liten flicka att se. *Men vad gör farbrorn med det stora huvudet med hästen och med de andra farbröderna och tanterna? Och det där är rakt inga "skepp", det ser mer ut som... ja... helt andra långsmala saker.*

En del av det här kan vara modernare ristningar, muttrar Georg Brynolf Lundin, och några av drängarna skruvar besvärat på sig eller fnittrar under lugg. Men, säger han sedan, *härborta* finns några bilder som faktiskt finns belagda i Kung Oscars reseskildringar från östgötaresan 1891.

Man trängs och bökar för att se bättre. Puckelberget har funnits där i hagen sedan världen skapades, i tusentals generationer. Inte har man väl trott att det skulle finnas riktiga gamla ristningar där?

Det här är en urmyt från begynnelsen av alla myter, förklarar Georg Brynolf med myndig röst och pekar med en lång pinne på några streckfigurer som viftar med spjut och yxor. *Vi har bara inte förstätt hur gammal den myten är...* vi trodde det var vikingasagor, men de här ristningarna var redan uråldriga när vikingarna drog fram genom världen på sina härjningståg.

Ja, det är som förgjort, när det gäller östgötabygderna. Förr eller senare hamnar man där med Solbäraren och Svindräparna och Vandrande Björnen. På de stora hällarna inne i Norrköping såväl som härute i bygderna. Sju gånger sju män i besättningen på det stora skeppet blir till slut de sju tappreste krigarna som tränger djupare in i mörkret med sina långa spjut. Tillsammans med deras kung, Hövdingen, vågar de sig högre upp i himlen, seglar de mot den nedåtgående solen, medan Svinet vältrar sig i sin håla, skadat, blödande och vredgat. Världen skälver när Världs-Älgen blåser upp till stor storm med sin andedräkt, ur de enorma lungorna. Även det största skeppet, det som är byggt av de dödas grova tånaglar och målat med helvetesdjupens allra svartaste tjära, sveps med som ett löv av vinden och vågorna. Fotspåren, som syns vara efter ett barn eller en kvinna, vandrar iväg över istidshällarna, alltid på väg bort, alltid på väg in i glömskan.

Förr eller senare måste man prata om de vansinniga forngudarna och nämna alla de förfärliga namnen som bevaras och lever kvar, under ytan, trots att generation efter generation gör vad de kan för att glömma dem: *Skorr, Tjärans och Tånaglarnas Gud. Urthaggh, Sårskorpornas och Hånskrattets Gud, Thrähr*, den tjatrande och blixtrande demonen som kommer ner från träden och bygger bo inuti människornas huvuden så att de förlorar all sans och vett, så att de slutar som fnittrande och darrande dikesboare. Namn som låter som hostningar och harklingar från döende människor eller lungsjuka tjänstemän. Förgudar, ärgade panteoner som kommer och går, fulla av spindlar och rovdjur, aldrig helt utdöda eller bortglömda. Gudar som kliver fram och tillbaka i fornhistorien och efterlämnar blod, förruttnelse och förstenade rivsår i klippan.

Det blir dålig stämning. Precis som de tunga stackmolnen drar upp på himlen måste Georg Brynolf och skaran som följer honom dra vidare. Den gamla vagnsleden slingrar sig genom några skogsdungar och ut på den flacka söderslutningen där Äglungahögen tornar upp sig. Eller ja, så hög är den ju inte, men det buktar ut lite jämfört med den omgivande ängen. Georg Brynolf menar att på den tiden högen stod ny så skymde den halva himlen. *Den har sjunkit ihop sedan dess. Antagligen är det den jättelika skatten som tynger ned den.* Det är alldeles tyst och stilla omkring högen, som om världen håller andan. Det här är långt bort från de marker som byfolket i vanliga fall besöker. Får och kvigor har betat ner gräset, bland hagtornsris och trassliga nyponsnår.

Kanske är det självaste Svindräparen som ligger därinne, ropar lille Kalle Fläskfot med gäll röst, och Georg Brynolf säger inte emot – någonstans måste Svindräparens och hans bror Spjut-Ulfs resor ha tagit slut, och det finns inget som inte säger att det kan ha varit just här, i dessa uråldriga götiska bygder runt Björkängsbacken, där de gamla bodarna knirrar och knarrar om natten som vore de skepp ute till havs.

Georg Brynolf håller stolt och aningslöst upp lordens bok om fornminnen och utgrävningar, och säger: *Jag har funnit att rakt i syd-sydost från högens krön, några meter under oss nu idag, för landhöjningens och myllans skull, borde ingången till själva gravkammaren finnas. Kung Oscar och hans män hittade aldrig Skatten, men nu är det nära...* Det går som ett sus genom församlingen när han lyfter hackan för det första, mäktiga hugget som ska penetrera den uråldriga Högen, som så länge fått vila orörd där i allmänningens avlägsna utmarker.

* * *

Snoriga ungar från byn håller till i buskarna den första veckan, för att kasta jordkokor och kottar på Georg Brynolf och skrika fula ord. Men snart nog tröttnar de och lämnar den lilla avsides ängen med högen och arkeologen ifred.

Han sätter upp ett staket runt den förfärliga gropen han gräver, så ingen ska kunna ramla i. Kanske också för att det ska skymma lite av vad som döljer sig där nere. Han upplever ofta att han inte är ensam där på ängen, men ingen syns till förutom korpar och humlor. Georg Brynolf beskriver i sina anteckningar hur det hårda arbetet gör honom gott. Det är nöjsamt att vara därute i obygdens sommarvärmen. Den långa vandringen varje morgon väcker upp själen. Han får med sig prickig korv-smörgåsar, gröt och kaffe av pigan Maja-Karin. Hon packar det åt honom i köket uppe på Björkängsbacken, och ibland får han med sig en pilsner eller två som svalkar extra gott.

Han siktar varje spadtag jord i sållen under den första tiden, men det står snart klart att i de övre lagren finns inga fynd. Han skaver och bökar sig längre och längre ner bland torven och trädrötterna som sträcker sig in från den omgivande skogen. Myllan är märkligt djup, det är sant. I vanliga fall hade man snart nått ned till berggrunden, men inte här. Däremot går han på stora stenbumlingar, som han får gräva runt och under. På utgrävningens tjuogoandra dag börjar han avtäcka ett stenblock som är uthugget och medvetet format till någon form av hörnsten eller kantmur. När hackan första gången träffar stenblocket sjunger det till i Georg Brynolfs trötta underarmar. Det ekar i världen och skogen runt omkring, som om slaget träffat tillvarons och tidens själva grundvalar. Han faller på knä där i gropen han grävt, och börjar skyffla jorden åt sidan med bara händerna.

Alla de stora arkeologerna är som mest levande för honom i detta nu, Lord Suttingham i sina sydamerikanska dödstempel efter tusen dagars färd genom djungeln, Carver i sina egyptiska hållrum, förlorad i trängseln av mumier och underjordiska ökenlejon, Meziers på den grönländska kusten där glaciärerna för med sig uråldriga rustningar av platina och kisel ner till havet. Alla Georg Brynolfs föregångare, allt de gjorde och forskade fram har slutligen lett fram hit, till Alby Möja, till dessa marker där fornhistorien fortfarande lever, där årtusendena sopas bort av ett sommarregnen om midsommarkvällarna, så att nuet och bronsets och skeppssättningarnas åldrar blir till gemensamma skälvande ögonblick.

Det finns skrivtecken på stenblocket, men de liknar ingenting annat som Georg Brynolf Lundin sett. Han skyndar sig att försöka avtäcka dem, hämtar papper och kol så att han kan kalkera dem. Det syns honom som något slags ursprungs-språk som talar till något djupt inom honom. Men han kan inte tyda tecknen, trots alla dessa år han tillbringat med att lära sig om forna världar. *En försiktig första tolkning*, skriver han i sina anteckningar, *är att symbolerna är menade att både locka och avskräcka. Och mer än så är aldrig vi människor; vi tvekar så ängsligt vid randen av det underbara och det mytiska.*

Någonstans finns där ett luftdrag underifrån, som pustar och suckar ur underjorden. Georg Brynolf Lundin har aldrig riktigt trott att han skulle komma så här nära, vara så intimt närvarande, att han skulle känna de dödas andedräkter.

* * *

En het sommardag hittar man Georg Brynolf Lundin böckande i verktygsboden. När Georg Brynolf tillfrågas om varför så säger han att han behöver det största bräckjärnet eller spettet som går att frambringa. Drängen Karlsson är säker på att det är samma år som det stora grävandet i gravhögen där uppe vid mossen och skogsranden, i juni 1927 eller möjligtvis 1928. Men Karlsson är gammal när han återberättar detta, så vem vet hur mycket och hur bra han minns. I sina bevarade anteckningar menar Georg Brynolf Lundin att han grävt sig ner till ett slags dörr, en port, djupt under marken, nästan fyra meter ner. Det är en underjordisk stenkonstruktion, som hänger samman med Äglungahögen. Porten vetter mot syd-sydost, precis som Georg Brynolf förutspått. Han letar efter mekanismer som ska kunna öppna stendörren, sigill som kan brytas. Men det är lögn och förbannelse. Han försöker tyda bilderna som finns ristade här och där i landskapet, om det är så att de kan ge ledtrådar. Men inga utav skeppen, fallosarna, solkorsen, björnspåren eller krigarna som gör förfärliga saker med varandra, verkar kunna ha något att göra med det stora stenblocket som sitter på tvären i högen.

På Björkängsbacken är det ingen som egentligen har tid med honom. Sommaren är i full blom med skördetider och blommande fruktträd och syrener och hö och hässjning. Alla djuren är ute i hagarna på bete. Han försöker låna den stora traktorn som husbonden köpt för dyra pengar, en Bolinder Munktell med jättelika hjul av järn, för att kunna dra undan stenblocket. Men traktorn är upptagen dagarna i ända. Kanske är det så att husbonden inte riktigt litat på att Georg Brynolf ska klara av den stora maskinen, och att allt bara ska sluta med det vanliga eländet.

Georg Brynolf tecknar av stenblocket i öppningen, och några av dessa skisser finns bevarade. Han ritar pilar som pekar på alla ställen där han försökt skava och bända med spett och bräckjärn för att rubba klippan. Till slut, när sensommaren kommer, inser han att han behöver byta taktik. Han gräver ett nytt schakt, som sträcker sig bort från porten, utmed den underjordiska muren. Dagar blir till veckor. Han gräver fram grovt huggna stenblock överallt, som något slags yttervägg. Det liknar ingenting ur litteraturen som han har läst. Om nätterna drömmer han att det är resterna efter en indoeuropeisk forncivilisation som vandrat hit, grävt sig ner i ängen och byggt högen, för tusentals år sedan. Eller kanske är det, hur märkligt det än kan låta, grundfundamentet för Troja, som låg här i nordnorden trots allt. När Akilles stod vid dess portar spottade detta Thule-Troja ur sig varelser med tusen ögon, klädda i taggiga bronsrustningar, så att Plejaderna dolde sina anleten och blodet flöt manshögt bland rågen och björkarna. Om detta kunde inte Homeros förmå sig att berätta, skriver Georg Brynolf i sin anteckningsbok, när han tagit den sista godnatt-snapsen och blivit än mer inspirerad. Om kvällarna ramlar han in hos tjänstefolket på Björkängsbacken, utsvulten, utmattad, dammig och jordig. De har lärt sig att det inte går att vänta honom hem någon speciell tid. De ställer undan mat åt honom, så han kan sluka den kall innan han går till sängs, inkokt ål och brännvin, salt sill med lök, lever med ärtor, hårda brödkanter. Georg Brynolfs blick är avlägsen där han sitter i köket eller på verandan och äter, riktad in i ett sällsamt fjärran där han reser jorden runt och föreläser om Alby Möjas plats i fornhistorien, jämförbar med Karthago, Giza och Luxor, Pompeji och Londinium.

* * *

På den fyrtiotredje dagen, på kvällen, gräver han sig fram till ett hål i muren, där nere i schaktet.

Det är med blandade känslor han frilägger denna tomhet, denna gapande mun som både hånar och välkomnar honom. Å ena sidan verkar det här finnas en väg in i högens själva underjordiska hjärta. Å andra sidan verkar det kunna vara ett hål som tagits upp av någon förhatlig gravplundrare, någon gång under de många, många århundradena som passerat sedan högen restes. Jorden runt omkring är nästan lika hård som annars. Rötter och sten tyder på att det var mycket länge sedan som gravskändarna i så fall grävde sig ner hit. Georg Brynolf har läst att Keops grav plundrades samma vecka som faraonen lades till

sin sista vila. Så fort de vakande ögonen riktades bort några ögonblick från den glänsande pyramiden, så var de där, grävande, hackande. Kanske till och med samma natt, så att oljelamporna inne i gravkammaren inte ens hade hunnit brinna ut.

Eller också, och den ovälkomna tanken sipprar ner längs hans ryggrad som isigt slask, *var det något som trängde sig ut ur graven här...*

Georg Brynolf lyser med lyktan, försöker se in. Hålet är inte stort. Vilka som än var här har de lyckats bryta bort några stenar, och knuffa några in i ett hålrum bakom den kallmurade väggen. Jord och lera och mindre stenar har rasat in. Det börjar mörkna i världen, denna sensommarkväll på ängen nordöst om Björkängsbackens gård, i skogsbrynet med de dystra tallarna och granarna som kastar långa skuggor. Nere i utgrävningsschaktet har nattmörkret redan lagt sig. Georg Brynolf skaver undan mer jord och sten, frilägger mer av hålet så att han ska kunna ta sig in, men så fryser han som till is. Kanske glimmar det till där inne, kanske av guld, kanske av något som vakar, ögon som glittrar till i lyktans sken. Kanske luktar det rovdjur eller orm ur hålet, i det svaga draget från underjorden i den djupa skymningen. Kanske är det de glimmande fjällen från den Götiska Lindorm som Georg Brynolf aldrig fann när han sökte den, men som han skall finna nu, många år senare. När han står där märker han att hålet försöker sluka honom, suga in honom i mörkret. Han backar undan, skräckslagen, krälar upp till jordytan igen, via rampen som leder ner i schaktet. Det susar olycksbådande i skogen runtomkring, av tusentals viskande röster. Närvaron av någon, eller något, är så tydlig att det känns ända in i benstommen.

Han sover ingenting den natten. Istället sitter han vid det lilla fönstret i backstugan där han bor, och återvänder gång på gång till böckerna och skrifterna i brudkistan där han förvarar dem, försöker förstå, försöker frammana mod att gå vidare. Det regnar. Han tänker, med långa illavarslande rysningar som krälar upp och ner längs med ryggraden, på hålet och stenarna där uppe i allmänningens utkant. Han tänker på djupa lager av grålera och torv, på bottenlösa kärr, på skullar med det vita benet krossat av trubbiga stenyxor, på bröstkorgar sönderstuckna av bronsspjut. I öronen ekar det av stora bronslurars ödsliga tjut när de kallar på honom.

Pigan Maja-Kerstin springer ifatt honom nästa morgon när han går upp mot utgrävningen igen. Han går tidigt i gryningen, så att han ska ha hela dagens ljus på sig. *Vänta*, ropar hon, *ska han inte ha mat och vatten med sig idag?* Georg Brynolf går som i en dröm, tar emot den lilla ränseln hon packat. Hon ser i hans ögon att något nytt är på gång, att något slags genombrott har skett. *Har han hittat något där uppe i gropen han grävt?* frågar hon, och försöker hålla jämna steg med Georg Brynolf. *Har han... hittat skatten?*

Men Georg Brynolf vill inte stanna och språkas, han har insett att han kanske riskerar att släppa ut någonting ur högen, eller så kan någonting komma in. Han förnimmer att det har blivit sent i världen, och att det är bråttom med allt detta förunderliga som måste göras innan dagarna tar slut. Han muttrar något till henne, säger bara att det inte hänt något speciellt. Pigan blir stående där och ser efter honom när han jäktar vidare bland enarna och gärdesgårdarna. Sen vänder hon och springer tillbaka till gårdsplanen: *Nu är det något på gång uppe i skogen med Lundins jävla hög!* ropar hon, omöjlig att lura, till vem som än må höra. *Nu har han nog hittat skatten!*

Det blir viss uppståndelse där på Björkängsbacken. Barn drar i sina mödrars ärmor för att de ska ge sig av upp till allmänningen för att se vad Georg Brynolf funnit. Ryktet sprider sig vidare i byn Alby Möja. Här och där samlar man sig för att ge sig av, så snart förmiddagens sysslor är färdiga.

Men på granngården Granlunda svänger det strax innan lunchtid in en svart automobil med gardiner för sidofönstren, åtföljd av en lastbil med stora, grova hjul. Två män i strama mörka kostymer stiger ur automobilen. De har hattar med breda brätten, som skuggar deras ansikten och gör det svårt att se vilka de är. *Är det här det grävs i en gammal hög?* frågar de bistert och myndigt drängen Johansson, som står med

öppen mun och glor på dem. Till slut får någon av gårdsfolket mål i mun och svarar dem, *nej, det är inte här, men på Björkängsbacken, därborta, på andra sidan åsen*. Det är tydligt att någon viktig makthavare sitter bak i bilen. Kanske är det Länsakademiens direktör, eller till och med Landshövdingen själv. En av männen i kostym får diskutera genom en glipa när sidorutan vevats ner några centimeter. Automobilerna lämnar Granlunda i ett nytt dammoln, med dånande motorer, som vore det bråttom att ta sig över åsens krön och skynda ner i djupen på jakt efter vad det nu är som arkeologen Georg Brynolf Lundin står i färd med att gräva fram.

När den första nyfikna skaran av bybor från Alby Möja så småningom når fram till Högen har Georg Brynolf Lundin sedan länge hunnit uppslukas av det underjordiska djupet.

* * *

Med sig har han både moderna lampor som drivs av batterier och gammaldags lyktor. Han vill inte bli överraskad av det stora mörkret. Han får sträcka in utrustningen först, in genom hålet, och försiktigt sänka ner den till golvet eller marken som döljer sig där inne. Sedan bökar och trixar han sig själv in genom hålet, med huvudet före. Han är fruktansvärt utsatt när han hänger där och kravlar, med underkroppen kvar i framtiden och överkroppen på väg in i forntiden. Det luktar av fukt och mögel och jord efter nattens regn, men kanske också efter drakarna som ringlat sig fram i den trånga gången bakom väggen.

När han är halvvägs inne lyser han runt omkring sig. Han tycker sig se spår efter människor som var där för hundratals, kanske tusentals, år sedan. Det är en trång alkov, bara kanske en dryg meter bred. Lyktan lyser upp skorviga, grova stenvägg. Ett tak av tjocka, tjärade ekplankor. Ingenting syns av det som glimmade till där inne igår kväll. Antingen var det bara inbillning, eller så har lindormarna hunnit ringla undan och väntar nu längre in i djupet, med gapen vidöppna för att sluka honom. Taket är lågt och han får huka sig när han har lyckats klämma sig hela vägen in i högen.

Han har sinnesnärvaro nog att lägga ut ett snöre efter sig, som vore han en nutida Theseus. Han vill inte bli som Lord Suttingham, som irrade runt i labyrinten i Maya-pyramidens djup i tusen dagar innan han hittade ut. Det borde vara kompakt tystnad omkring honom, men han tycker sig ändå höra ett svagt sorl av röster och steg. Kanske är det bara bruset av det egna blodet han hör.

Han hakar fast sin utrustning vid midjan och axlarna i för ändamålet avsedda karbinhakar och hölJOR. Fortfarande lyser lite dagsljus in från schaktet. Framför honom finns bara kompakt mörker och urtid. Han befinner sig i ena änden av något slags gång som löper inuti väggen. Han kan tänka sig många anledningar till att den finns här. Kanske behövde man den för att forsla saker djupare in i högen: verktyg, skatter, eller kvarlevorna efter östgötaslättens stora konungar och kejsare. Georg Brynolfs kompass säger honom att gången, efter en svag krökning, leder rakt in under högen. Det förefaller öppna upp sig längre fram, och hjärtat stannar först nästan på honom, när han möter gudarna där bortom kröken.

Han har sett liknande beläten i det Stora Kyrkotemplet i Tingstad By på vägen in till Norrköping. Redan på Georg Brynolfs tid börjar Tingstad uppslukas av industriförorterna, kåkstäderna, skrotupplagen och slummen som breder ut sig längs med vägen mot Söderköping. Skjul och tältläger trängs med kyrkan och prästgården. Men längre tillbaka reste sig föregångaren, det tjärsvarta hednatemplet, ensamt på den uråldriga tingsplatsen. En gång i tiden var Tingstad en kal ö som höjde sig över havet. Nu är det en brant kulle i landskapet, fylld av avlagringar efter alla dessa olika gudar som försökt sätta sina avtryck i människornas världar, heligt slam och utsöndringar som avsatts och förkalkats under årtusendena, bildat vallar och kullar, kulturlager och små åsar. Ringlande järnåldersvarelser grinar fortfarande hungrigt från ornamenten på Kyrkotemplets portar.

Nu, när han lyser över de fortfarande upprätta belätena här nere i högens djup så kan han se hur sammankopplat allting är, hur korta och undflyende århundradena är. Längs med gången finns en rad av

offerstolpar och gudabilder i snidat trä. Eken har mörknat av de många lagren av blod och sot och tjära. Gudarnas stiliserade ansikten stirrar ut i tomheten, blickarna ser långt förbi människornas ynkliga världar. Öron lyssnar och näsor sniffar. Stumma, gapande munnar förefaller vilja säga saker till honom, eller hålls på vid gavel för att sluka honom. Några av avgudabilderna har fallit, eller välts, omkull. Spindelväv och tjockt, trådigt grönt och svart mögel höljer dem i slöjor. Ovanför dem buktar det grova taket av tjärad ek inåt. När han blundar kan han höra belätena mumla och mäsas. Långt ovanför honom fortsätter världen sin vanliga gång, men här är han utelämnad i djupet, med denna församling av gudar som välkomnar honom in i mörkret.

Han vill fråga dem om de känner av årtusendenas gång. Hur känns tiden för en gud? Hur flyter nuet och det förflutna fram för varelser som befinner sig både i tiden och utanför den? Vems och vilkas blod är det som bildar en så tjock mögelskorpa över dessa grovt tillyxade avbilder? Blod och galla, uppblandat med tjära och naglar och beck och och något som kanske är... hårtussar? Mumifierade tungor? Öron? Liv och värme uppblandat med natt och mörker? Georg Brynolf är inte tillräckligt väl bevandrad för att kunna avgöra exakt vem eller vad trästatyerna föreställer, inte här i halvmörkret. Han kan inte datera dem, inte förstå deras platser i tidevarven. Han tar fram en liten skrapa ur sitt verktygsbälte, och en liten behållare av glas. Skaver försiktig bort tjära och mögelsvamp och några av de grova tånaglarna som är inkilade i sprickorna i det största belätet, och låter det falla ner i burken. Han försluter behållaren andaktsfullt. Det finns ingen skatt här, men han anar att Länsakademien skulle betala dyrt för dessa pålar med gammalt blod, tjära och mögel. Kanske skulle det gå att kränga dem till tempelkyrkorna annars. Kultisterna och avgudaprästerna betalar mer än akademierna och museerna och landshövdingens män om man hittar rätt köpare. Men det är alltid riskablare, en mer smutsig hantering, och egentligen skyr han dem som pesten. Han minns den största av helgedomarna vid Tingstad by: där i ringen runt altaret är tre av kult-stolparna urgamla och äkta, tre av de sjutton stelar som symboliserar de sjutton krigarapostlarna som följde Nasarets Son ut i dimman och röken den där natten i Getsemane. När de gick för att möta Judas och den romerska hären, och de blev varse att den verkliga förrädaren redan vandrade mitt bland dem, med sin långa slingrande tunga och sin frätande blick. Georg Brynolf minns hur värmen från de stora ljusstakarna, när man ställer dem nära avgudabilderna, löser upp och förångar ytskiktet, och hur församlingen sedan dansar orgiastiska danser runt omkring dem, i dimman och diset och röken, krumbuktande som rådjur på det svarta granitgolvet. De skulle nog vilja ha fler äkta offerstolpar, för lycka och välgång och fruktsamhet.

När han bökar omkring där ser han att det redan finns några tomma stolphål i golvet, som om någon grävt upp gudastolpar och tagit dem med sig, utan att täcka igen hålen. Han tänker på gravplundrarna, på var de stolpar som redan bärgats upp ur underjorden måste komma ifrån. Alla dessa uråldriga gravar, smittade med förbannelser och död. Mumierna och mossliken vars andedräkter fortfarande efter tusentals år förvränger sinnena och får forskarna att hoppa från museernas tak, så att de seglar ner som höstlöv och krossar sina huvuden mot gatstenen. Han tänker på sjukdomarna och olyckorna som följer de stora arkeologerna i spåren. För ett ögonblick ryser han över hur aningslös och naiv han själv är, hur han gått med öppna ögon in i den labyrint av sorg, död, eld och trögflytande tjära som är forntiden. Och ingen skatt har han hittat ännu. Han får skärpa sig.

Georg Brynolf Lundin, arkeologen och antropologen från Alby Möja, tränger sig förbi de innersta offerpålarna. Han måste vidare. Gudarnas stora uthuggna näsor fastnar i hans kläder och utrustning och hotar att hålla honom kvar där för evigt. Bakom honom, när han passerar, förnimmer han att de vrider sig i hans riktning, följer honom med blicken.

* * *

Hans ben har blivit svajiga. Ögon stirrar på honom från nischer och reliefer och bilder i väggarna. Tusentals år har gått, men plankorna av ek bär fortfarande upp innertaket. Han sträcker sig upp för att röra vid dem. Tjocka lager av tjära och förtorkad klet känns som gammal hud under hans fingrar. Han kan inte förstå hur de kan finnas kvar här, i detta nordiska fuktiga klimat där allting annars ruttnar bort och förstörs.

Georg Brynolf Lundin, mystikern och elefanttämjaren, ser rörelser överallt, som om alla de götiska lindormarna kommit till liv här och nu, och att det är deras andedräkter som impregnerar trävirket, där de krälar fram och tillbaka, århundrade efter århundrade. Men det är bara skuggornas spel när han sveper med lyktan i sidled. Han tar ut sin bäring med kompassen igen, försöker hålla räkningen på hur många steg han gått, och inser att han är mer västerut än han trott. Kanske går gången i en lång böj under och runt högen. Eller så är den en spiral som leder in mot universums mitt. Kanske är den en del av en underjordisk labyrint som underminerar hela Alby Möja. Det ligger spillning här och var, torra korvar, och när han petar i dem kan han se alla möjliga rester. Vita mögelsporer flyger upp när han rotar runt. Han tänker på rävar, grävlingar. Märkliga skelettresten finns bevarade i spillningen. Han kan inte riktigt förstå vad det är för slags djur som tagit sig ner här. Kanske är det Lång-Mården som har levt här i gången: *Den Förskräckliga Pälsormen* med blodröda gloögon och fasansfullt grin, som talas om i Beowulfkvädet. Han tänker att det kan röra sig om lodjur, eller kanske till och med en flock grottlejon eller björnar som bott här nere. Georg Brynolf ryser och håren på hans armar ställer sig upp när forntidens gåtor rullas upp framför hans ögon. Det Östgötska landskapet är fattigare nu, bara smådjur och tamdjur. Sävliga kor och små, ynkliga hundar som gläfsar. Men på den tiden strövade och ringlade *riktiga* vilddjur i markerna och i underjorden. De hörde samman, allihop, i ett komplicerat nät av riter och dyrkan, människan och alla de andra varelserna, de levde i samma drömtid, samma Götiska lustgård eller skärseld.

Men han får skärpa sig. Han måste vidare och får inte stå här och filosofera. Han vet inte hur lång tid som passerat. Han upptäcker till sin fasa att kronometern har stannat. Han behöver utforska resten av högen, finna skatten, och dessutom ta sig ut. Innan batterierna tar slut, innan hans förråd tar slut. Innan syret i graven tar slut, eller att han kvävs av dammet och möglet. Han passar på att äta av matsäcken och styrka sig med en butelj porter. Han drabbas av en hejdlös nysattack som hotar att väcka de döda. Det bultar i hans huvud som om det ska sprängas vilket ögonblick som helst.

* * *

Han sliter sitt hår över hur han ska komma vidare. Han står inför gångens slut, vid en vägg av grovhuggen sten som vägrar avslöja sina hemligheter. Allt bökanade har bara lett honom in i ytterligare en av alla dessa kallmurade återvändsgränder som utgör hans liv. Han kryper längs med väggarna, likt ett djur, känner utmed kantstenar och misstänkta stenblock efter någonting som går att rubba. Det kanske är hans sista chans, trots allt, skriver han i sina anteckningar, *att gravplundrarna inte kom längre än hit, att de aldrig nådde de inre gravkammarna och rummen*. Han lyser från alla vinklar, för att försöka lista ut om någonting kastar underliga skuggor eller skvallrar om hålrum som man annars inte skulle lägga märke till. Han knackar och skrapar för att höra om någonting ger ett annorlunda eko.

Till slut hittar han några misstänkta stenar som är infattade i en ram av regelbundet huggna block. När han lyckas få grepp om en av stenarna känner han att den ger med sig något. Den går att vicka fram och tillbaka. Han klämmer och bänder och rycker, men det är inte förrän han slinter och skrapar upp ett sår på översidan av handen så att blänkande rött blod stänker på stenen, som den släpper och glider ur sitt hål. När väl den första stenen lossnar, så följer de andra efter utan ytterligare blodsoffer. Det blir en nästan fyrkantig öppning nere i golvhöjd, så att Georg Brynolf får fortsätta ligga och kräla i dammet och det kvävande svampmöglet. Han ligger där på sidan och lyser in i nästa kammare, med en fladdrande lampa.

Han skymtar föremål. Vagnshjul, stolpar och krukor. Något skälver till inuti honom. I sina anteckningar skriver han: *Jag förstod då att jag var nära högens innersta, själva gravkammaren. Av det jag kunde se var den fortfarande orörd.*

* * *

För att ta sig igenom får han ta av sig all utrustning igen. Han tar av sig sin grova överskjorta, så att inte karbinhakarna och hyskorna ska fastna i stenen. Han lägger sig på golvet och ringlar som en orm i öppningen. Det går inte, hur han än sprattlar och kränger. Det är för dåligt med plats. Men det är så nära att han kommer igenom. Axlarna tar i när han försöker med huvudet före. Det är nära att han fastnar. Höfterna tar i när han bökar med benen först. Till slut blir han sittande på knä där vid stenväggen, uppgiven. Han skriver i sin anteckningsbok, med yviga och skeva bokstäver: *Jag borde gå tillbaka till byn, hämta ett barn eller någon av de småvuxna pigorna, Anna-Sara eller Kajsa-Maja. Aldrig har jag väl tidigare förbannat att jag är så välväxt och bredaxlad.*

Men han ger inte upp. Han mäter i hålet med ett måttband, mäter sin egen omkrets på flera ställen på kroppen. Det ska gå. Det känns förfärligt genant, men han inser att han kommer att behöva ta till extraordinära lösningar, om han ska bli den förste att nå skatten. Han lägger sig i hålet och lyser igen. Ja, det är någon form av kista eller sarkofag som skymtar. Kanske ett skepp. Taket är ännu lägre därinne. Det svider i ögonen och svetten och snoret rinner, men visst är det fler reliefer och bildstenar som syns på väggarna: krigare som vandrar i många led med höjda yxor, med lurar att tuta i, och talrika solar som vakar ovanifrån.

I sin utrustning har han med sig fet olja, som han ska ha att elda med i lyktorna, och paraffin i form av ljusstumpar. Georg Brynolf Lundin har inte blottat sin bringa på många år, inte sedan han levde därute på den vida slätten med urbefolkningen. Då tatuerade de in stammens totemdjur på hans bröstorg med nålar från hagtornsbuskar och färg gjord av malda skalbaggar. Allt det där är borta nu. Tecknen de ristade i hans hud har blivit suddiga och urblekta, och det går inte längre att se vad de skulle föreställa. Nu får han klä av sig ytterligare en gång, förbereda sig på att låta sig födas, eller återfödas, in i denna forngrav. Han stärker sig med en porter till, och några klunkar ur pluntan han har längst ner i ränseln. Strupen är torr och kliar allt värre av bökandet i dammet och möglet.

Han har klätt på sig flera lager för att hålla sig varm nere i mörkret. Nu åker kläderna av, alltihop. Strax har han även börjat gnida in sig med olja och paraffin. Kosta vad det kosta vill. Vidare in i de dödas kammare ska han. Ingen ser, inte här, ingen kommer att få veta. De där uppe kommer att minnas honom för skatten han bärgar ur dessa hålrum djupt under hagmarkerna och fälten. Ju mer han tänker på det, desto skarpare och tydligare blir både hans tankar och föremålen som dyker upp i synfältet nu. Suddigheten och huvudvärken viker undan. Världen här nere består alltmer av konturer och kanter, reliefer, strukturer, mönster. Det känns, helt plötsligt, skönt att vara naken. Efter ett ögonblicks tvekan åker kalsongerna av också.

Hans hjärta bultar som om han hade sprungit fort. Lampornas och lyktornas sken gör någonting med de underjordiska färgerna nu, skiftar dem vidare in i något slags forntidsklarhet, något han känner igen men inte riktigt kan sätta fingret på. Det är skönt att luta sig mot den kalla stenväggen. Samtidigt är den skrämmande, med all sin struktur och alla dessa mönster som han ser bättre nu.

Han får skärpa sig.

Han tar sig ner på alla fyra igen, för att prova om han kan ta sig igenom öppningen som vetter in mot gravkammaren. Nu går det som en dans. Även om hans själ är spänd som en bågsträng, är kroppen välsmord och avslappnad och mjuk och hal som en ål. Nästan utan att han märker det är han inne i

Äglungahögens innersta. Det rör sig och kryper runt omkring honom, men han får skärpa sig. Som en födelse, tänker han. Fast tvärtom. Tillbaka in i myternas grova livmoder.

Nu ser han så klart att det gör ont i ögonen och i huvudet. Tre saker står ut där inne i graven: *en vagn, ett skepp, och en bädd*. Naturligtvis måste det vara så, det förstår han. Han inser att det är så han själv skulle vilja gå till den eviga vilan, när den dagen kommer. Vagnen, dragen av hästar eller getter eller grisar eller hundar eller vad som nu står till buds, för att resa över land, genom tiden, till alla dessa städer och länder och byar i dödsriket. Sedan behövs skeppet, för vad är havet mer än ytterligare en slätt, en vidd, som behöver korsas för att nå ut i det oändliga bortom? Och en säng... å ena sidan ska människosläktet leva vidare, och även om Georg Brynolf Lundin ännu inte funnit sin framtida fästmö, så måste ju de som levde och dog här innan honom naturligtvis ha... i generation efter generation... Kärlek och död, livets värme och gravens kyla, om vartannat. Han sitter där, darrande, ihopkrupen alldeles innanför hålet som leder in i graven. När han håller handen mot golvet av kullersten och jord så märker han hur ivrig hans kropp är att skjuta ut rötter här, att gräva sig längre ner i myllan och berggrunden, att rota sig, att hämta näring och mineraler och drömkraft ur de östgötska djupen. En säng, skriver Georg Brynolf långt senare, i en annan anteckningsbok: *det är vissa människor förunnat att dö i sina bäddar, medan vi andra måste förbereda oss på att slitras sönder av vilddjur, eller förtäras av det vidsträckta, stormande havet.*

Han får skärpa sig.

Men det är förfärligt svårt att fokusera. Allting bär vittnesmål om den forntida kulten som han förnimmer brottstycken av. Färger och mönster, silhuetter, knivskarpa kanter, splitter, strukturer. Vid vagnen, som verkar ha plockats isär för att få plats i den trånga gravkammaren, ligger vita skelett: dragdjuren som en gång var spända framför vagnen. Georg Brynolf krälar sig dit för att se bättre. Han har sett skallar och ben ligga i hagmarkerna och på skräphögarna kring Alby Möja, efter slaktsäsongen och jaktsäsongen. Han försöker avgöra på storleken vad det kan röra sig om för varelser. Kanske är det Lång-Mårdar eller jätteveessor, kanske fornstora draghundar med långsmala huvuden. Han försöker förstå vad han ser, men benen och skallarna vrider och vänder sig hela tiden, och han ser dem ur olika vinklar på en och samma gång. Kan det vara något slags forntida vädur prydda med både huggtänder och betar? Med horn och många ögon, hämtade ur något helvete som knappt finns bevarat ens i myterna? *Sabeltandade getter?* Det klappar och kränger om dragdjurens käkar, en ström av ljudlösa väsningar utstötta i dödens tomhet, eller så är det bara den egna andhämtningen och kvävda skratt som han hör. Han tar ett långt ben och petar fumligen bland de andra benen, letar efter resterna av vingar eller fjädrar. Möjligtvis var de någon form av varelser med vingar av skinn, som drakar eller fladdermöss, med flyghud spänd över långa utsträckta lemmar. Men han kan inte säga säkert.

Det finns ingen väg ut ur den här kammaren, det står klart för honom. Den enda utvägen är via vilket dödsrike det nu är som väntar. I vagnen finns inga kvarlevor. Det var inte en resa som skulle göras över land. Det fanns aldrig någon väg ut härifrån: *den lilla gluggen i golvhöjd täpptes till utifrån, från andra sidan, från de levandes sida*. Färden är tvungen att göras genom dödens drömrrike, över de mörka vatten som rinner i underjorden.

Sängen är ett slags bädd av korslagda stolpar och plankor, bland lodräta smala stenblock uppställda i vinkel, nästan som en sarkofag eller en eskilstunakista på drift i tiden. Han hasar sig över till den för att kunna komma vidare till skeppet. Benen vill inte lyda ens så att han kan komma upp i hukande ställning. Det viner och visslar om andedräkten när han river upp fler moln av möjligt damm. Badden är tom, ingen har sovit i den, älskat i den, dött i den, bland de mumifierade hudarna från boskap som slaktades samtidigt som de stora pyramiderna byggdes. Det är en säng, samtidigt också en kista, men allt är tomt, tomt på

kvarlevor och rikedomar. Missmodet tränger upp som en tsunami inom honom: *allt detta, men ingen skatt.*

Även båten har till stora delar kollapsat. Spanten hänger. Egentligen är den inte större än en liten eka, bara en avbild av de stora, riktiga skeppen. De tjocka lagren av tjära har torkat in till något som mer liknar steniga svulster på träet. Det är något slags ynkelig pråm eller bred kanot, avsedd att paddlas fram på små sjöar, stilla floder, blanka fjärdar och grunda kärr. Georg Brynolf önskar att han kunde ta sig upp i den och paddla iväg. *Över de mörka vattnen, till de höga kusterna.* Men detta skepp kan bara stakas vidare ner i underjorden. I fören står ett stort offerkäril och han förstår vad det innehåller, finger- och fotbenen och naglarna efter hundratals krigare, samlade efter några av dessa forntida slag och strider där varken segrarna eller förlorarna finns ihågkomna någonstans. Nu har de blivit den torftiga valutan att betala lösen in i dödsriket med.

Han lyfter sina egna händer för att sträcka sig efter skeppets reling, och de är nästan genomskinliga. Huden är utsträckt och tunn, fingrarna har växt sig långa och slingrar som bläckfiskarmar. Naglarna är flisor av skör sten. Han skriver långt senare, när han blickar tillbaka och försöker samla sina erfarenheter i sin anteckningsbok: *Det slår mig nu att detta skifte i verkligheternas art som föll över mig påminde om nätterna ute på slätten, då jag drack av urbefolkningens Soma och mina lemmar växte i längdled, så att jag kunde sträcka ut dem och röra vid stjärnorna som glimmade på den oändliga mörka himlakupan som välvde sig över den oändliga jordytan. Och kvinnorna i stammen tuggade den mögliga rågen och jäste den i flera veckor, ihop med saliv och melass och svampar och örter och deras svarta tänder lyste ikapp med deras jättelika svarta pupiller, under den oändliga dansen, vid fullmånar och midsommarsolstånd, ute på fälten och under gärdesöarnas stora ekar.*

Men allt det där tillhör det förflutna. Eller framtiden. Här, nu i gravkammaren, har han fortfarande inte hittat skatten som han kom hit för. *Jävla skatt.* Han grymtar och stånkar över världens elände. Men han får skärpa sig. Han har börjat smälta ut över golvet, som vore han själv gjord av trög, stinkande tjära. Han får gräva sig framåt med naglarna som klor, centimeter för centimeter.

I hörnen och längs väggarna står krukor. Stora klasar av mögel och svamp växer längs krukornas sidor, som om all den ymniga, döda växtligheten nere i gravkammarens djup har sitt ursprung här. Vid skeppet ligger föremål av brons utströdda. Som om någon tappat dem där. Han rör vid sakerna, känner igen nålar till dräkter, smycken, rustningsdetaljer, spännen eller saker som hört till sköldar eller hjälmar. Det är också kedjor och kanske rester efter rep. Sakerna bildar nästan ett spår, som om någon eller något... Och så ser han högen av ben och uråldriga tygstycken alldeles vid hålet där han kom in i graven. Han lade inte märke till det då, men nu...

* * *

Man önskar alltid att mer av historien ska finnas bevarad. Vilka jättelika hjul rör sig och maler tiden så att den fortlöper, vilka krafter driver ödet framåt så att det får tillfälle att skava ner oss till sand? Man hoppas så innerligt att det ska finnas *bevis*. Inte bara indicier som går att avfärda eller tolka lite hur som helst. Man hoppas att det förflutna, någon enda gång, ska gå att läsa som en öppen bok.

Men istället är allt dolt och undangömt, glömt och förskjutet.

Från Georg Brynolf Lundins kluddriga anteckningar och från det som människor hört honom berätta kan vi bara sorgfälligt pussla ihop den värld och den verklighet han lever i. Han själv försöker pussla ihop sig, gång på gång, i hopp om att någon gång få uppleva något slags sammanhang, kanske till med *frid*. Luckorna är stora. Vi kan bara gissa vad han känner och vad han förstår av allt detta, utifrån de få brottstycken som finns bevarade.

Han kan aldrig förlåta det som händer där i djupet, där på den lilla ängen. Han kan heller inte förklara det. Inte med mindre än att större krafter, större *makter*, kommit i rullning. Krafter långt större än honom, långt större än du och jag.

Jörgensson från *Jörgenssons Järn och Allehanda* berättar i efterhand att de kom på officiellt ärende till hans butik, från Rådhuset i Norrköping. I svarta automobiler med höga hjul kom de farande, och frågade ut honom och hans personal. De viftade med något slags dokument som Georg Brynolf föreföll ha signerat. *Vem är det som köper utgrävningsutrustning?* De försvann lika fort som de kommit. Kanske var de beväpnade. Kanske var de aldrig ens där. Några timmar senare kommer några andra, från Länsakademien, och de muttrar bistert om påtryckningar från Landshövdingen om inte Jörgensson samarbetar. Jörgensson gillar annars att prata, men nu slutar han berätta så vitt och brett för alla som vill lyssna, om den konstige Georg Brynolf Lundin som slagit sig in på arkeologins bana. Det är inte bara tjänstemännen och Länsakademiens trupper som visar intresse. Människor i märkliga kåpor väntar med lyktor och rökelse utanför butiken när Jörgensson och affärsbiträdet ska gå hem på kvällarna. De får hytta med högafflar och banka på stora plåtlock för att jaga bort dem. Det här är decennierna efter det stora kriget. Överallt i staden kämpar olika falanger, sammanslutningar och sällskap om makt och kunskap och initiering. Jörgensson vill bara hålla sig utanför.

* * *

Han måste ha förlorat medvetandet, kanske av syrebrist eller av chock, eller kanske av längtan och sorg. De måste ha kommit ner i högen, i gravkammaren, och hämtat upp Georg Brynolf ur underjorden. Släpat ut honom, som ett djur, med benen före. Han minns inte, men han har skrapsår på ryggen som kliar och gör ont. Ingen verkar ha sett något, ingen vill berätta. Repressalierna skulle vara för stora.

Han ligger i sin säng, med pigan Elsa-Maja som sitter bredvid och baddar hans panna med en sval fuktig duk. *Tro inget, herr Lundin*, säger hon. Jag är här bara för att husbonden ville att någon skulle titta till er ibland när ni gick och blev sjuk. Hon ser ut som en ängel eller en valkyria för hans suddiga blick, som om andra ansikten är överlagrade över hennes. Någon annan, med det långa blonda håret i en fläta, nåt stiligt götiskt fruntimmer från en annan tid, men han kan inte minnas varför han känner så. Inte ännu. Även om han känner sig smickrad av uppmärksamheten kan han inte låta bli att undra om de vaktar över honom för att han inte ska ge sig iväg och hitta på något.

Med en kvarvarande dundrande huvudvärk och ett illamående som kokar i honom från tå till hjässa, som om han druckit tusen snapsar kvällen innan, försöker han komma ihåg. En av gårdens många katter sitter på skrivbordet och stirrar besviket på honom. Den ser rakt in i honom, och har inga problem med att mäta hans värdelösa själ.

Hur lång tid har det gått? frågar han.

Ja, herr Lundin har varit sängliggande och yrat och stökat i fyra dagar, säger pigan.

Någon har rivit ut sidor ur anteckningsböckerna, och han anar vem som har gjort det. Under veckorna som kommer försöker han rekonstruera det som fattas. Sedan gömmer han undan anteckningarna på hemliga ställen där de blir kvar i många år.

Var det den där antikvarie Olofsson som kom och rotade bland mina saker? Han irrar omkring och försöker fråga ut både pigorna, drängarna och husbondfolket.

De måste ha följt tråden han lade ut efter sig, de måste ha klämt sig in efter honom i gravkammaren. De måste ha hittat honom där, i färd med att aningslöst undersöka det största fyndet där inne, det som verkligen betydde något. *Skatten, och kvarlevorna*. De var honom på spåren, hela tiden. Han kunde aldrig vinna, bara förlora.

Det är långt in på hösten när han till slut återvänder till högen. Han får arbeta hårt i stallet och på dynghögen varje dag nu, både för att betala tillbaka det han är skyldig Jörgensson och komma ifatt med hyran. Storbonden på Björkängsbacken rycker på axlarna, säger att det var riktiga arkeologer som kom dit, sen, efter att Georg Brynolf blev sjuk och övergav sin utgrävning. Det lönar sig inte att fråga. De hittade bara lite krukskärvor och någon gammal sko. Bara skräp. Ingen skatt. Om Georg Brynolf nu prompt måste veta, då får han ta sig till staden själv och fråga. Husbonden vill rakt inte blanda sig i. Georg Brynolf försöker protestera: *Det var alldeles fullt med saker*, nog måste någon ha sett? Om de rekvirerade hela den stora skatten och allt som fanns där nere i högen? Vart tog det vägen? *Kvarlevorna?* Men *nej*, snäser husbonden en gång för alla, det var bara krukskärvor och något som kanske var en gammal sko.

En dag ska drängen Pettersson åka in till staden, och Georg Brynolf smyger sig ombord i automobilens lastutrymme. Ordentligt omskakad, nästan en timme senare, blir han utsläppt av en förvånad dräng. Georg Brynolf tar sig till Rådhuset för att få tag på den jäveln Ottosson, eller Olofsson. Det är naturligtvis lönlöst. Ingen i receptionen känner till något om någon fornvärnsantikvarie, vad han än kan tänkas heta, och fräser att själva titeln låter synnerligen påhittad. Till slut blir han utslängd av en vakt med förfärligt hårda nypor.

Georg Brynolf smyger som ett skyggt djur bland buskarna, närmar sig högen försiktigt. Han anar att den är bevakad. Antagligen har den alltid varit det. Luftskepp hänger däruppe, där himlen gränsar mot rymden, och spanar ner på honom med starka teleskop. Gudarna själva stirrar ut på honom, från sina hålrum utanför tiden. Till slut vågar han sig ändå fram. Nordisk frost täcker marken och det frasar och knastrar av fruset gräs och löv. Av Georg Brynolfs schakt i syd-sydost finns inte längre några spår. Det ser ut som att man istället grävt sig ner nästan rakt uppifrån, mitt i högen, nästan som en brunn. Han vågar sig upp på högen, halkar och slirar och håller nästan på att falla ner i hålet. När han ligger vid kanten och stirrar ner i det kan han bara skymta ett alldeles tomt hålrum längst där nere. Han tänker att han ska hämta rep och klättra ner för att se tomheten med egna ögon, men det blir aldrig av. Det är alltför sorgligt, alltför skrämmande.

Drängen Karlsson och Ulla Maja Frisk, som var liten flicka då efter kriget, ger båda redogörelser som stämmer överens. De berättar liknande historier, i förhören och vittnesmålen som tas upp långt senare, i samband med de stora utrensningarna på fyrtio- och femtiotalen. *Många av byborna i Alby Möja släpper vad de har för händer och tar sig upp till Äglungahögen den där sensommardagen 1927 eller 1928.* Den tokiga uppfinnaren som var inneboende i backstugan uppe på Björkängsbacken hade grävt sig ner i högen och hittat något. Men ingen arkeolog syns till när folket kommer dit, framåt förmiddagen när morgonsysslorna är avklarade. Någon upptäcker luftskeppen som svävar högt över skogen, och pekar upp i himlen: *De är här för att speja på oss.* Att den konstiga uppfinnaren hade lekt arkeolog hela sommaren kan ingen undgå att se. Det är håll i marken både här och där. När några vågar sig fram och kikar ner i det största schaktet, ser det ut som att det börjar nåt slags tunnel där nere, som vetter in mot högen. Snart hörs motorerna från Landshövdingens automobil och lastbilen som kommer längs med hagvägen över allmanningen. Myndigheterna kommer och sätter stopp för allt detta meningslösa bökande i marken, på dessa underjordiska platser där människan inte har att göra. *Se så, skingra er. Här finns inget att se.*

* * *

Georg Brynolf kommer aldrig att vara säker på om det är en dröm han minns, eller någonting helt annat. Verklighet? Feberhallucinationer? Profetiska visioner, sprungna ur något slags gudomlig beröring? Förgiftningssymptom? *De vill inte att han ska tro på sina minnen, på sina sinnen. De vill att han ska tvivla.* Tvivlet är deras bästa vapen. Tvivel och förtvivlan. *De vill inte att han ska minnas hur han kryper*

fram till kvarlevorna som ligger där i hörnet av gravkammaren. Resterna efter en människa, täckt av damm och spindelväv. Som en bortkastad hög med skräp, vid första anblicken. Det är därför han inte lägger märke till det först, med alla de andra sakerna i gravkammaren som tar upp hela hans uppmärksamhet.

Det ser ut som hon somnat in, liggande ihopkrupen på sidan, bara ben och knotor under resterna av tyg och hudar. En arm är utsträckt mot det lilla hål han kom in igenom. Han tänker att det är en kvinna, på den blonda, tjocka flätan som är bevarad. Ljust hår i allt detta bedrövande dunkel och mörker, eller så är det kanske bara utifrån hur årtusendena har blekt det. En kvinna, på hur resterna efter kläder fortfarande förefaller skyla henne. Det är trots allt något drottninglikt över kvarlevorna. Det här är häpnadsväckande stoff som skall genljuda över hela forskarvärlden, tänker han, och han harklar sig för att påbörja en av de stora föreläsningarna han ska hålla.

Skatten bär hon på sig, det ser han nu, när han lyser på henne. Han lyfter försiktigt bort lagren av tyg och hudar, som är så sköra att de faller sönder när han rör vid dem. Det glittrar av guld och ärgat silver, ädla stenar och brons bland dammet och spindelväven. Det konstgjorda ögat som är bevarat i högra ögonhålan ser tillbaka på honom. Allt det som detta öga har sett de senaste tusen åren är mörker. Men nu, flämtande och darrande, sträcker sig denna märkliga varelse in över henne, en man i sina bästa år, i bara mässingen, insmord med olja och smuts, försedd med nåt slags bländande ljus som lyser rakt in i hennes alla håligheter och gömslen.

Hur känns det att vakna här nere, igen och igen, tyngd av allt detta guld och silver och brons, elfenben från valrossbetar och horn? Första gången? Var hon medveten om att detta skulle ske? Eller var det någonting som ingen visste skulle hända? Nu, efter alla dessa tidevarv som ödets stora kvarn vridit fram, i en annan epok, en annan värld, vad ska hända nu? Hur känns det när ljus återigen flödar in i detta konstgjorda öga av grön sten och guld?

Och det är detta som Georg Brynolf för alltid ska fråga sig. Med alla dessa rikedomar dolda där i graven, som de klätt henne i, stod *de* vakt ovanför högen så att den inte skulle plundras? Hörde de henne därnere? Därinne i gravens djup? Vaktade de så att ingen skulle kunna ta sig in, eller så att *ingen, eller ingenting, skulle ta sig ut?*

Dessa kedjor av tankar tar aldrig slut i Georg Brynolf Lundins stackars huvud, de leder honom bara ännu längre in i det tunga mörkret, där han sitter i tjocka raggsockor och huttrar i stugans iskalla kök när vintern kommer på allvar. En av de få saker han fortfarande kan minnas klart är det konstgjorda ögats blick. Det får honom inte att huttra och frysa mindre. Tänk om de fortfarande står vakt, om de alltid gjort det. I rakt nedstigande led från vilka de nu är, de som försluter gravkammaren med dessa tunga, tjärade ekplankor för tusen år sedan. Hur länge sedan? Hur många år har egentligen gått? Han har fortfarande kvar proverna han skrapade från avgudarna som fanns därnere i högens djup. Vad skulle proverna visa, om han kunde datera dem bättre? Var *de*, i själva verket, där alldeles nyss? Han tittar ut genom fönstret, och även i halvdunklet kan han ana hur de fortfarande är där ute, hur de väntar bland träden, och han undrar om de skyddar världen från något, eller om världen borde skyddas från *dem*...

Bland de av Georg Brynolfs anteckningar som bevarats, finns en större plansch. På den har han lyckats avkoda byn Alby Möjas sinnrika mytiska och symboliska geografi. Hela samhället, med sina gårdar och torp, är inramat av den jättelika skeppssättningen som sträcker sig över kullarna, fälten, ängarna och skogarna. Valfiskberget, Puckeln som sticker upp i en av hagarna i syd-sydväst, bildar rammen i fören. Den kristna kyrkan är, som sig bör, byggd på den gamla tingsplatsen i nord-nordost, på resterna efter forntemplet, och kyrkan bildar därmed styrmannens pulpet i aktern. Andra monoliter, som man tidigare trott vara vanliga flyttblock, i skogen och markerna, bildar skeppets bog. Det går att dra streck mellan dem, så att de bildar spanten på den gigantiska farkosten, större än någon biblisk ark eller

oceanångare som existerat, eller inte existerat. Äglungahögen är det stora fästet i skeppets och världens mitt, mitt i det vidsträckta templet helgat åt skeppet och avguden Skkorr, Tjäran och Tånaglarnas Gud. Längst in i hjärtat av detta fäste vilar något som inte får uttalas, men som Georg Brynolf Lundin har märkt ut med ett öga.

I Norrköpings Tidningar, det regionala och sedermera kommunala enväldets själva partiorgan, i en notis från den andra september 1927, står bara att några fornlämningar räddats undan plundring ute på den östgötska landsbygden. Man skriver att en utställning planeras längre fram, för att visa upp föremålen för allmänheten. Men det blir, vad vi vet, aldrig av.

Främmande Strand

av Leif Wallsby

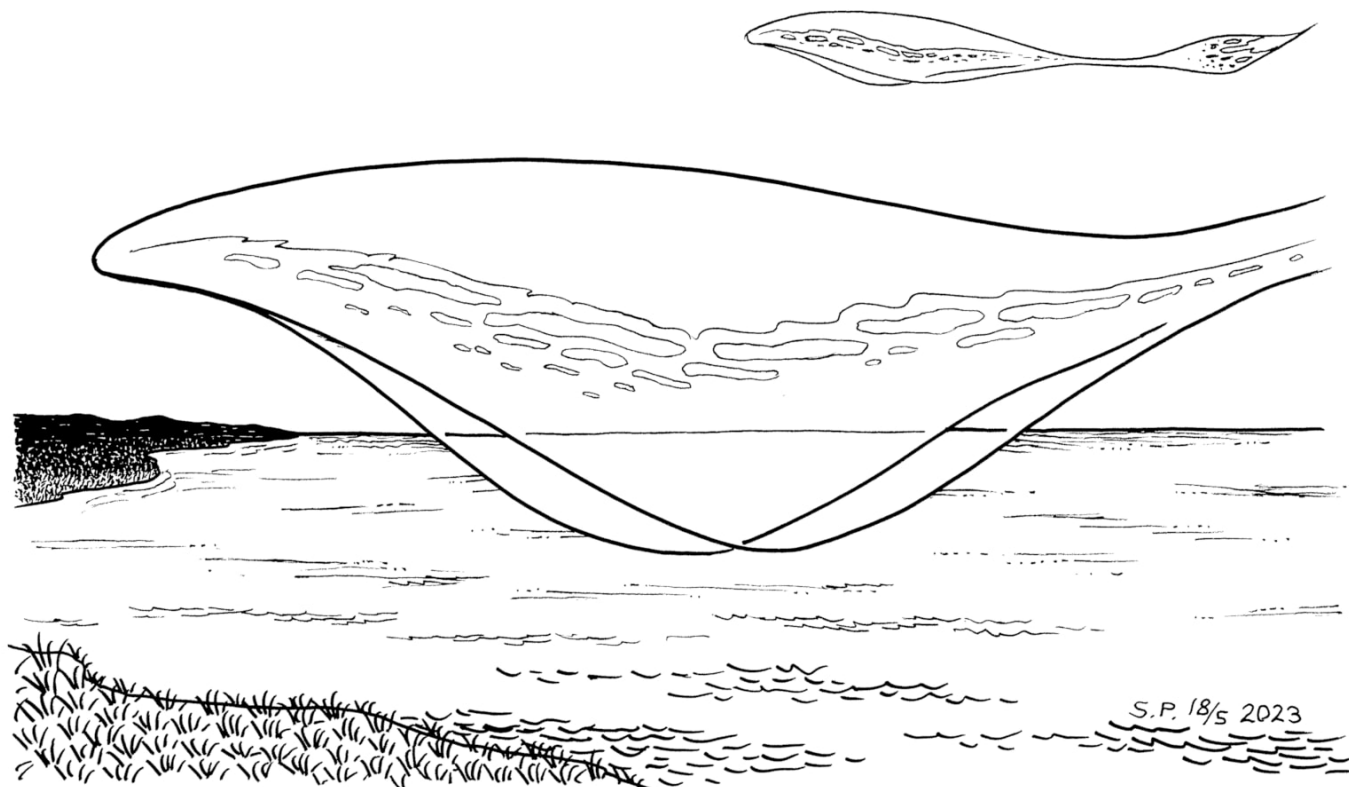

Illustration: Sandra Petojevic

Det var den tredje planeten de besökte på vägen tillbaka. På vägen ut hade de landsatt kolonier på ett dussin planeter med potential för mänsklig civilisation. Ett dussin investeringar, ett dussin experiment, ur investerarnas perspektiv. Ur kolonisternas perspektiv en ny start, möjligheten att bli hjältar. Den romantiska bilden av upptäckare och nybyggare hade använts flitigt i marknadsföringen, för att locka investerare, för att inspirera kolonister att lämna jorden för nya lovande bosättningar.

Conrad var fortfarande frusen, höll händerna kring en varm kopp te. Han huttrade under filtarna med fötterna uppdragna under sig på kontrollstolen.

Ur hans perspektiv som kapten på moderskeppet var uppdraget enkelt. På vägen ut lämnade de av kolonierna. Sådde frön på prov. På vägen tillbaka besökte de varje koloni. Då skulle de hjälpa kolonisterna, men framförallt bedöma planeternas långsiktiga potential. Planeternas. Inte koloniernas möjligheter, inte nybyggarnas chanser. Den faktiska koloniseringen kom senare, i mycket större skala, om investeringarna bedömdes lönsamma nog.

”Den är svår att sluta titta på. Så vacker”, sa Imelda.

Hon satt bredvid honom i en av de andra två stolarna, med blicken fäst på planeten på skärmen framför dem. Uppenbarligen hade hon anpassat sig snabbare till uppvaknandet, satt utan filt, darrade inte på rösten eller händerna. Det hade varit så de första två gångerna också. Conrad hade huttrat i dagar, medan hon verkat som vanligt redan efter några timmar och var alltid klar med sina uppgifter som

styrman och datoringenjör långt innan hon behövde. Hon var ofta kvick även i tanken och optimistisk på ett vis Conrad beundrade och försökte ta efter.

Imelda hade rätt. Viridus var svår att sluta titta på. Den liknade jorden i att den hade stor andel vatten, men hade fler landmassor, uppemot tjugo större kontinenter och få mindre öar. Det spektakulära var oceanernas färg, som skiftade i grönt och orange på grund av mikroberna som levde i de grunda haven. Det var överhuvudtaget en ovanligt topografiskt slät planet, troligen på grund av dess ålder. Utöver färgen fick starka strömmar haven att skifta i mönster som framträdde tydligt även från omloppsbanan. Conrad tyckte dock inte enbart att det var tjugande. Det väckte obehag i lika mängd. Han försökte komma underfund med hur strömmarna kunde skapa sådana mönster, som om något rörde om i haven, rörde sig i dem.

”Verktygen till Viridus är klara och packade”, sa Martin som precis kom in på kommandobryggan. Han var en allvarlig och noggrann man som framförallt fyllde rollen som materialingenjör. Fabriksmodulerna och landsättning av material var hans ansvar.

”Bra”, sa Conrad.

De hade kontaktat kolonin när de närmat sig stjärnsystemet Ceto, där planeten Ceto c fått namnet Viridus. Framförallt begärde de information om kolonins status, för att Martin skulle kunna förbereda de specifika förnödenheter och verktyg de var i störst behov av, utöver standarduppsättningen. Utifrån deras önskningar 3D-printades det som resurserna räckte till innan de nådde fram. Från de yttre planeterna hade de samlat på sig material tillräckligt för att bygga en variation av saker kolonier vanligtvis behöver efter fyrtio år.

Men svaret från Viridus hade uteblivit.

”Fortfarande ingenting antar jag?” sa Martin bortifrån dryckesstationen. Maskinen pyste och kräktes ur sig den sliskiga drycken han alltid drack.

”Nej, total tystnad.”

”Fan”, sa Imelda.

Fan var det minsta man kunde säga. Nu när de var i omloppsbanan skulle ett svar knappast kunna undgå dem, det fanns fler sätt att svara. Och det fanns inte direkt några goda skäl till att kolonin inte skulle vilja svara. Frågan var alltså varför de inte kunde.

”Förbered sonden, Imelda”, sa Conrad. ”Jag vill ha iväg den i morgon.”

”Varför så bråttom?” sa Martin. ”Efter fyrtio år spelar det väl ingen roll med en dag hit eller dit.”

”Det känns inte som att det var fyrtio år sedan vi var här”, sa Imelda.

”Nej, men det är det. Alltså är det ingen brådska.”

”Om de är i nöd skyndar vi oss, hur liten chansen än är att det gör skillnad”, sa Conrad.

Conrads mötte hans blick och höll den. Martin vek undan med blicken.

”Okej, okej”, sa Martin.

”Jag sätter igång”, sa Imelda.

De hade bara en färdig sond, med relativt begränsade förmågor. De kunde bygga fler, men inte utan att frånga uppdragets parametrar och ta av material som annars skulle användas till kolonierna. Syftet med sonden var att vid behov kunna bedöma om planeten dög till vidare kolonisering. Den var inte byggd för räddningsaktioner.

Conrad tittade på skärmen, på Viridus skiftande oceaner. Mönstren var desorienterande. Teet steg upp i halsen på honom och han slet bort blicken.

* * *

När Kesandu stod på stranden slog det henne på riktigt att Viridus verkligen var en främmande plats. Hon hade innan de åkte förlikat sig med att lämna jorden för gott. Hon hade föreställt sig något som liknade atlantkusten, att hon fortfarande skulle tycka om att sitta vid havet och se på vågsvall. Men havet på Viridus gav henne ingen ro.

Stråk av turkos och lila, skiftande i rosa, drog över ytan i kilometervida linjer i virvlande mönster, glittrande i det skarpa solskenet. Havet låg tungt och verkade röra sig mer med strömmarna än med vindarna.

En bra proteinkälla, hade Henry konstaterat efter de första analyserna. Han var forskarchef på kolonin och vice kolonidirektör under henne. Han var inte benägen att spekulera eller fascineras. Han hade rätt. Den mest väsentliga detaljen om havet på Viridus var att det rymde liv på ett sätt som fick jordens hav att verka som öknar.

Kesandu stod kvar och stirrade på havets tröga virvlar, på dess otydbara mönster, i ytterligare några minuter innan hon återvände till utgrävningen. Några veckor efter att kolonin landsattes, snart efter att moderskeppet lämnat solsystemet på väg mot nästa landsättning, hade de upptäckt resterna av någon form av civilisation. Även om det inte var första gången mänskligheten funnit spår av intelligent liv, var det förstas en viktig upptäckt. För henne personligen, som arkeolog, var det av ännu större intresse.

Utgrävningen låg i närheten av kolonin. Den var mer eller mindre cirkulär och runt hundratalet meter tvärs över. Där arbetade just nu ungefär tjugo personer. Här och var stod grävmaskiner och annan utrustning, kring återstoden av tio byggnader. Trots att dateringen de gjort visade att de var minst tusen år gamla var de i anmärkningsvärt gott skick. Materialet var troligen en slags metall, ljus och stark. Formerna var rundade och högresta, men utan yttre utsmyckningar, funktionella snarare än vackra, som det verkade.

Kesandu såg Henry uppe på höjden vid vägen som ledde till kolonin. Kring vägen var växtligheten tät med slingrigt snåriga, färgrika buskage. Frodigheten på planeten var ett av skälen till att den var en lovande planet för kolonisering. Men det innebar vissa utmaningar rent praktiskt. Att röja i den låga vegetationen, som helt saknade högre träd, krävde en hel del resurser. Hon gick runt utgrävningens kant och fram till Henry.

”Har du varit nere vid havet igen?” sa han över komradion.

Bakom glaset på hans hjälm anade hon ett ansträngt leende.

”Du hade kunnat anropa mig”, sa hon.

”Jag ville se hur utgrävningen går.”

Det var inte hans ansvar, men hon sa inget om det, utan följde hans blick ned i gropen. Inga biologiska spår hade ännu hittats av de förra kolonisterna. Det var i sig inget konstigt, även om de hoppades på att finna något.

”Vad vill du, Henry?” sa hon.

”Jag skulle vilja flytta fem personer härifrån till att arbeta med bygget av det nya reningsverket vid kolonin.”

”Jag har inte ändrat mig.”

”Det ser ut som att arbetet fortskrider väl.”

”Det fortskrider enligt plan”, sa hon och ångrade att hon bitit av orden. Men hon hade svårt för att vara diplomatisk med honom. Han var mästrande på just det viset som retade henne mest. De var inte överens om prioriteringarna. Hon var övertygad om att vad de lärde sig av utgrävningen kunde påverka hur de lade upp kolonin och att de därför behövde prioritera utgrävningen i högre grad än Henry ville.

”Jag ska återgå till arbetet”, sa han. ”Min expertis behövs på plats.” Han dröjde kvar med blicken på henne när han vände sig om.

Överlägsna skitstövel, tänkte hon. Hon gick ned till utgrävningen.

* * *

Medan sonden sökte från landningsplatsen och utåt i cirklar undersökte de Viridus med de instrument de hade att tillgå från skeppet. Från en hög omloppsbanda som den här var det omöjligt att fånga särskilt detaljerade bilder och det var bättre att låta sonden leta efter kolonin. Istället sökte de av de stora dragen, granskade planeten och jämförde med hur den såg ut när de först grundade kolonin på resan ut, för fyrtio år sedan.

”Väck mig om den hittar någonting”, sa Conrad till Martin, som satt i en av kontrollstolarna med fötterna uppe på en bänk.

”Absolut, sov gott.”

Sonden var tränad att hitta tecken på kolonisering och de hade bett den att specifikt leta efter det. Den kände igen byggnader, fordon, vägar, planteringar, med mera. Utöver resultaten av detta skickade den också tillbaka en videofeed, som Martin nu satt och tittade på, egentligen helt i onödan, eftersom sonden klarade sig själv och skulle meddela så fort den fann något. Men Martin var inte ensam om att bli sittande och stirrande.

Växtligheten var betydligt tätare kring kolonin än på övriga landmassor utifrån vad de kunde se från omloppsbanda. En av kontinenterna var knappt beväxt, vilket stämde väl vid jämförelse med bilderna de tagit vid avlämningen av kolonisterna, medan de andra var mer eller mindre täckta med vegetation. En märklig detalj var hur dominerande en sorts snårig, buskliknande vegetation var överallt, förutom på den livsfattiga kontinenten. Den andra detaljen var att högväxta träd var såpass ovanliga att de fortfarande inte sett några med sonden. Förmodligen fanns det väderfenomen som förklarade bägge detaljerna.

De enda djuren de sett via sonden var flygande varelser. Några varianter på fåglar, färgrika men i övrigt mindre uppseendeväckande. Märkligare var de halvt genomskinliga varelserna som verkade segla på vinden. De liknade väldiga rockor, platta med vidsträckta vingar, eller membran, som lät dem glida i luften. Alltid över vattnet i kustlinjen. Kanske också längre ut över havet, men det hade de inte sett ännu.

Conrad kastade en sista blick på skärmen, på växtligheten, sprakande i allsköns färger, som fyllde det nästan platta landskapet. Någonting gnagde i bakhuvudet på honom när han såg på växterna, något som var fel, men han var för trött för att komma på vad det var. De första dygnen efter ett uppvaknande klarade man sig bara några timmar i taget i ett halvsovande tillstånd.

Han gick och la sig, med havens mönster och växternas sprakande färger virvlande bakom ögonlocken.

* * *

”Tack. Vi ses till middagen”, sa Kesandu.

Hon stängde dörren till det trånga mötesrummet efter att alla utom Henry gått ut. Antagligen skulle det fortsätta spekuleras i vad fynden betydde. Hon vände sig om, drog ut en stol och satte sig ned mittemot Henry.

Mellan dem på bordet låg ett av fynden från utgrävningen, i en skyddande påse. En utomjordings verktyg. En sax. De hade troligen något som liknade händer men mer långfingrade än oss. Saxen var en av över hundra verktyg och redskap som hittats. Många av dem liknade människors, men andra inte. De hade diskuterat varelsernas art, hur de levte, för hur länge sedan, men inte att deras bosättning troligen hade övergivits. Hon hade styrt bort samtalet från det ämnet när det togs upp. Det var förstås den allra

mest intressanta frågan och en av de första som dryftas i arkeologiska sammanhang. Men de andra var inte arkeologer och var mest nyfikna på utomjordingarnas fysionomi och märkliga verktyg.

”Varför lämnade de kvar allt detta?” sa Henry.

Kesandu hade skickat iväg de andra forskarna efter att de presenterat fynden innan spekulationer kunde börja. Hon ville dra några slutsatser tillsammans med Henry innan de breddade diskussionen.

”De behövde inte verktygen längre, kan vi konstatera”, sa hon. ”Men varför? Ville de spara vikt under transporten?”

”Möjligen.”

Hon suckade. ”Den riktiga frågan är varför de övergav platsen, särskilt om vi har rätt i antagandet att det var en koloni och att den var ung.”

”Det verkar orimligt att moderskeppet inte skulle upptäckt några tecken på civilisation om de var ursprungsbefolkningen. Jag tror vi kan sluta oss till att det var en koloni.”

”Oavsett övergav de platsen.”

”Vart tog de vägen?”

”En sak i taget”, sa hon. ”Boplatsen var överlagrad. Jordproverna visade att det en gång varit hav här. Drev havet bort dem? Var det därför de övergav kolonin?”

”Det borde inte gått så snabbt”, sa han.

”En tsunami skulle gå snabbt.” Hon kliade sig på hakan. ”Men vi borde vara tillräckligt högt över havsnivån. Och inga tecken fanns på några större seismologiska störningar under förstudierna.”

De såg tysta på verktygen några ögonblick.

”Våra tidigare analyser tyder på att det inte har funnit frusna poler, åtminstone inte under de perioder vi tror att kolonin kan ha funnits”, sa Henry.

Kesandu såg på verktygen. Hon bläddrade igenom dokumentationen.

”Att så många verktyg fanns kvar tyder på att de haft bråttom när de lämnat platsen”, sa hon. I bakhuvudet snurrade havets mönster. Hon tyckte sig kunna se något där, en nyckel till svaret. ”Det går inte att dra några konkreta slutsatser.”

Han nickade och knackade med fingrarna i bordet.

”Vi söker inåt land”, sa hon. ”Vi börjar på högre mark utifall de flyttat på grund av havet. Mindre överlagring skulle göra det lättare att hitta och undersöka eventuella bosättningar.”

Han såg på henne några ögonblick.

”Du blir inte orolig av att de här varelsena inte finns kvar på planeten.”

”Oroar det dig?” sa hon.

”Nej. Men jag undrar hur länge vi ska söka efter något vi kanske inte hittar.”

”Tror du att folk kommer att vara mer oroade över att de inte finns kvar än att de kanske finns kvar?”

”Så länge vi inte vet vad som hände med dem kommer det att spekuleras kring det.”

”Jag talar med övriga ledningsgruppen. En fördel är att de som vill få bort skyddsdräkter kanske lugnar sig en smula.”

Kesandu dröjde sig kvar i rummet efter att Henry gått. Från fönstret tittade hon på det tjugotal barn som lekte utanför. Det var märkligt att se dem leka i full skyddsmundering, men också intressant att se hur väl det gick och hur väl de anpassat sig till att anropa varandra som grupp över radio. Påhittigheten var stor och de hade utvecklat ett teckenspråk som kompletterade radion för att visa vem som talade och till vem, samt en mängd andra gester med betydelser Kesandu inte hann med att lära sig. På senare tid

hade de utvidgat utrymmet de fick leka på så att alla fick vara ute och springa relativt fritt i åtminstone någon timme varje dag. Men de behövde mer lek. Analyser pågick av atmosfären och det mikrobiologiska livet. Det gick att andas och överleva med enbart enklare andningsfilter, men de var ännu inte säkra på vilka långsiktiga effekter eller potentiella sjukdomar det kunde leda till. Kesandu längtade tills de kunde röra sig mer fritt utomhus, också för hennes egen skull.

* * *

”Vakna, kapten!”

Någon ruskade milt om honom. Conrad insåg att det inte var första försöket att väcka honom, bara det första lyckade. Han gnuggade sig i ansiktet och satte sig upp. Martin stod bredvid kojen.

”Har vi hittat kolonin?” sa Conrad grötigt.

”Ja, det får man väl säga.”

Conrad svängde ut fötterna och ställde sig upp med en hand mot väggen. ”Vad har gått fel?”

Martin väntade några ögonblick, tills Conrad fått på sig glasögonen och såg på honom.

”Vi vet inte, men nog har det gått fel”, sa Martin. ”För de är borta. Det är ingen där.”

”Men du sa precis att vi har hittat kolonin.”

”Ja, men inga människor.”

”Har de dött allihopa?”

”Jag vet inte”, sa Martin. ”Kom. Det är bäst att du ser efter själv. Det är för jävla märkligt.”

Conrad följde efter honom ut på bryggan. De hittade Imelda sittande med blicken på skärmarna, där hon följde sonden, muttrande för sig själv. Hon hade en skål med mat i knät, halvt uppäten med skeden i.

”Imelda?” sa Martin.

Hon blinkade och såg upp på dem. Skålen tippade och föll av hennes knä. Maten spriddes över golvet.

”Fan också.”

”Jag städar upp det där”, sa Martin. ”Spela upp överflygningen igen så kapten får se.”

”Se vad?” sa Conrad.

Martin lämnade bryggan.

”Ingenting”, sa Imelda. ”Det är just det. Ingenting. Ingen. Nada. Nobody there. Det är en jävla spökstad.”

Conrad satte sig ned i stolen bredvid henne. Han såg hur sonden flög över en bosättning. Standardsorten printade byggnader, halvt överväxta. Men inget rörde sig, förutom växtligheten i vinden och havet i tunga vågor.

”Några av husen ser ut som att de monterats ned”, sa Imelda och pausade uppspelningen. ”Men bara delvis. Se de där till höger till exempel.”

Conrad såg vad hon menade. Slitaget var annars minimalt, men flera byggnader saknade delar av taken, några dörrar, med mera.

”Det ser slumpmässigt ut”, fortsatte hon. ”Som om de inte blivit klara. Och haft bråttom.”

Conrad nickade frånvarande med blicken på skärmen. Det var något med växtligheten han försökte få fatt i.

”Imelda?” sa han. ”Kan du ta fram Viridus egenskaper?”

”Vad tänker du på?”

Conrad såg på de ena av de två större skärmarna, den som visade planeten i realtid, långsamt roterande. Den mest lovande kolonin med rimliga väderförhållanden, delvis tack vare att planeten inte var bunden i sin rotation i relation till stjärnan.

”Jag funderar på gravitationen”, sa han. ”Visst är den låg?”

”Tror det. Vänta, har uppgifterna här.”

Conrad kom nu ihåg en av de ouppklarade frågorna kring planeten. De olika kontinenterna var tydligt olika rika på växtlighet, trots att inga av de vanliga skälen till sådana variationer fanns. Dessutom var växtligheten liknande, bristande eller frodig, över hela kontinenter.

”Jodå”, sa Imelda. ”Ungefär 0,7.”

Conrad höjde blicken till skärmen som visade sondens vy över kolonin. Då slog det honom.

”Växtligheten är lågt växande. Det här är en av de frodigaste platserna på planeten och gravitationen är låg. De borde ha högre, smalare växter.”

”Det kan väl finnas andra skäl till det.”

”Jo. Absolut. Men det är ännu ett mysterium.”

Conrad tog fram övriga data på planeten och försökte få ihop vad de såg på skärmen.

”Kapten?” sa Martin. ”Sonden har hittat något.”

”Vad?”

”Det ser ut som en bosättning till, eller resterna av en.”

”Vad då för bosättning?”

”Svårt att säga. Det verkar vara från vår koloni, men inte några standardbyggnader. Det ser ut som ...”

Imelda och Conrad gick bort till hans skärm.

”Där är bitarna som saknades från husen”, sa hon. ”Enkla strukturer. Skydd.”

”Skydd?” sa Martin. ”Från vad?”

”Hur långt är det från kolonin?” sa Conrad.

”Kollar”, sa Martin och zoomade ut, gjorde en mätning. ”Drygt tio kilometer.”

”Ett par timmars promenad.”

”I praktiken är det snårskog, trots bristen på träd”, sa Martin. ”Kan nog ta en halv dag eller mer.”

”För dig ja”, sa Imelda och flinade.

”Slutar spåren där?” sa Conrad. ”De flydde från kolonins ursprungliga plats och skapade ett tillfälligt läger där. Det förklarar varför kolonin såg övergiven ut. Men vart tog de vägen sen?”

”Jag gör ett svep”, sa Martin. ”Men det är inte mycket att gå på, om de inte byggt högre. Det mesta är överväxt.”

Vegetationen såg ut att vara nästan midjehög och klättrade över återstoden av lägret.

”Bra”, sa Conrad. ”Ta det nära marken så vi inte missar något. Säg till när du sökt av femtio kilometer runt lägret.”

* * *

Kesandu stod nere vid stranden igen. Hon blickade ut över havet. Det hade förändrats.

Det var tydligt från början att det var mer visköst än vattnet på jorden. Analyserna visade att det berodde både på ett större mineralinnehåll och oväntat rikt mikrobiologiskt liv.

Men de tunga vågrörelserna och skiftande färgerna hon fascinerats av hade förändrats. Inga vågor rörde sig längre över ytan. Istället vibrerade den. Pulserade. Men hon undrade om hon inbillade sig. Det

tydde på att vattnet, om det ens kunde kallas för det, tjocknat ytterligare. Men säkerligen kunde inte ett världsomspännande hav tjockna på loppet av några veckor? Det sträckte sig runt hela planeten, kring samtliga av de tjugo kontinenterna, varav den här var den största, den mest frodiga.

En gelé, tänkte hon. Det börjar likna en gelé. En enorm aladåb. Men ändå rörde det på sig. Med tätare färger, tyngre rörelser. Drönare. De borde skicka drönare för att se hur det såg ut längre från land. Men befintlig utrustning räckte inte långt.

Hon ruskade på sig. I bästa fall innebar förändringen att de kunde få mer mat ur det. Mikroberna innehöll kompletta aminosyror. Det var tur, med tanke på att de prov de tagit bestod av i praktiken en enda sorts mikrob. Precis som vridsnåren på land, dominerade uppenbarligen en enda livsform havet, åtminstone här.

”Vänta lite”, sa hon för sig själv. Hon såg för sin inre blick analyserna hennes forskargrupp gjort på jordlagren. Hon knäppte på radion.

”Jamina, kom. Kesandu här.”

”Jamina här, kom.”

”Få fatt i Henry. Ta med honom till lilla mötesrummet. Ta fram översikten av jordlagren, gärna grafiskt om du hinner. Klart slut.”

Kesandu skyndade tillbaka, så gott det gick genom den täta växtligheten. Bakom henne tycktes havet andas.

”Kesandu”, sa Jamina när hon fick syn på henne.

”Vad handlar det här om?” sa Henry och såg från Jamina till Kesandu.

Jamina hade tagit fram en representation av jordlagren på skärmen.

”Se här”, sa Kesandu och pekade på bilden. ”Det här är jordlagren. De upprepar sig. I lager efter lager. Så djupt vi har hunnit gräva.” Det var tydligt att jordlagren följde ett mönster. Samma biologiska spår, samma historia, upprepad gång på gång. ”Havet. Det har varit här. Igen och igen.”

Hon tog över kontrollen från Jamina. Zoomade in, kikade på enstaka detaljer, på uppgifter om tjocklek på lagren. Hon svalde, halsen plötsligt trång. Bakom henne var de andra tysta, förutom Henrys trummande med fingertopparna på bordsskivan.

”Hur lång är varje cykel?” sa han. Hans röst lät gäll. Det var första gången hon hört något annat än självsäkert jämnmod i hans röst.

Kesandu såg på Jamina, lät henne svara.

”Uppskattningsvis mellan tre och tio år”, sa hon.

”Men rimligen närmar vi oss slutet på en cykel”, sa Kesandu och svalde innan hon fortsatte.

”Eftersom växtligheten är så tät som den någonsin blir. Jag har jämfört med bilder från förstudierna.”

Kesandus och Henrys blickar möttes. Hans hand hade stelnat till på bordet.

”Men, det betyder ju att ... ” började han famla och såg på henne, fasaden plötsligt sprucken.

”Det betyder att vi behöver prioritera om”, sa hon och förundrades över stadgan i rösten.

Henry nickade stumt och stirrade framför sig. Kesandu såg ut genom fönstren. Såg Hiroto, en av ingenjörerna, springa förbi jagad av en grupp med barn. Efter några ögonblick kom hela klungan tillbaka åt andra hållet. Hon skymtade skrattande munnar bakom visiren.

Hon tog ett djupt andetag, kämpade med känslan av att vilja störta ut genom dörren och genast rusa mot högre mark. Havet hade inte tjocknat. Det hade ansamlats.

* * *

Sonden hade trots noggrann sökning inte hittat något. Varken kolonister, fler bosättningar, eller tecken på några utomjordingar eller andra tydliga hot. Förutom de flygande varelserna som verkade tillhöra planetens naturliga fauna, såg de inget levande utöver växtligheten. Conrad såg fram emot att se spökrockorna i verkligheten.

”Förbered landaren, Imelda. Vi får ta oss en titt på det här”, sa Conrad och reste sig upp, klarvaken och mer inspirerad än han varit sedan de lämnat jorden hundra år tidigare.

Hon ställde tillbaka koppen hon just varit på väg att dricka ur.

”Kapten?”

”Ja?”

”Som din sekond är det min plikt att påminna om att landsättning endast utförs vid yttersta nöd.”

De log åt varandra.

”Jag tänker inte följa mina plikter”, sa Conrad.

”Misstänkte det”, sa hon.

Martin såg på honom, verkade vara på väg att säga något.

”Låt mig förklara mig”, sa Conrad till honom. ”Du tänker att ingen nöd återstår och att någon slags nyfikenhet eller äventyrlusta bjuder mig att utforska.”

”Något sådant”, sa Martin och lade armarna i kors.

”Din protest är då rimlig. Mina nycker ska inte styra. Men det finns, hur ska jag säga, en särskild plikt. Den att bortom alla tvivel säkerställa att det ännu inte finns någon nöd. Eller nåd, om du så vill.”

”Det kan hända, men den plikten finns inte i vårt kontrakt.”

Conrad skakade på huvudet.

”Kontrakt är den enkla sortens rättesnöre. Rakt och prydligt. Den svåra sorten är värre. Svårare.”

”Svårare att se änden på”, sa Imelda med ett leende.

Conrad skrattade till, men Martins panna rynkades än djupare.

”Vad tänker du göra?” sa Imelda.

”Om kolonisterna har gått under vill jag ha det bekräftat”, sa Conrad bestämt. ”Om vi inte hittar dem vid bosättningarna, bör de vara någon annanstans. Levande eller inte ska vi ta reda på vart de tog vägen. Kanske skulle inte alla regelvrängare hålla med mig om att det är rätt, men jag är bestämd på den här punkten.”

”Trots riskerna med en landsättning?” sa Imelda. Hon såg inte längre tveksam ut, om än orolig.

”Vad det än är som har gjort att de förolyckats finns uppenbarligen inte kvar på planeten. Såvida det inte är något mikrobiologiskt som stoppas av våra dräkter”, sa Conrad.

”Det vet du inte”, sa Martin.

”Nej, inte säkert, men troligen är det så.”

”Kan vi inte använda en robot?” sa Imelda.

”Nej. Vi har inte resurserna det skulle ta att bygga något som kan ta sig fram i vegetationen och undersöka ordentligt”, sa Martin.

”Vi behöver göra det själva”, sa Conrad.

Conrad sa inte att hans eget liv inte var värt särskilt mycket. Och ingen av dem sa att kolonisternas liv inte heller var värda särskilt mycket i investerarnas ögon. De var testfrön. Genetiskt skraddarsydd människofrön för att prova utsikterna för permanenta bosättningar. Efter att de fått rapporterna Conrad och hans besättning levererade skulle besluten tas om de riktigt stora koloniskeppen skulle skickas eller inte. Men kolonisternas uppdrag hade nog inte presenterats så för dem. Troligen hade deras chanser

överdrivits för att motivera dem. Och han visste att de här kolonisterna borde skrivas av som en olycklig förlust. Och troligen skulle planeten också skrivas av. Conrad fann att det senare gick att svälja, men inte det förra.

”Jag accepterar inte att vi inte undersöker.”

Imelda såg på honom några ögonblick. Conrad anade att hennes tankar också rört sig i banor liknande hans egna.

”Jag gör mig redo”, sa hon.

”Du följer med?” sa Conrad. ”Är du säker på det?”

”Jag kommer att skriva in vad som skett i loggen tillsammans med min egen riskbedömning”, sa Martin.

”Gör så. Ordna också med de nödvändiga beräkningarna för landsättning.”

”Ja, kapten.”

”Jag skriver i loggen att jag beordrade dig att göra det, trots dina invändningar.”

”Tack, kapten.”

* * *

De hade omlokaliserat alla människor till den högsta punkten som var inom räckhåll från kolonin. Det var knappt mer än en hög kulle.

Tillsammans hade de rest vindskydd, framförallt för de femtio barnens skull. Regn föll aldrig, annat än den tjocka dimman som ibland krälade upp från havet. Växterna var tjockbladiga och därmed anpassade till bristen på kontinuerligt regn.

Diskussionerna hade rört sig kring det praktiska under dagarna på kullen. Hur de flyttade material och förnödenheter genom den täta vegetationen. Hur många som gick i taget. Vilka som orkade, vilka som fick vila. Beräkningar av hur lång tid som återstod, som bäst, som värst.

På kvällarna talade de om andra ting. Många samtal handlade om jorden, om minnen därifrån, om människor och platser de lämnat. På kvällen fyra dagar efter evakueringen, i ljuset av några lampor, satt de ledande i kolonin i en ring mellan några vindskydd. Kring dem på kullen lyste enstaka lampor här och där, likt lägereldar. Från flera av vindskydden och tälten syntes ljus. Ett svagt mummel av röster och andra ljud steg mot höjden. Den låga vegetationen hindrade inga ljud och de hade trängt ihop sig ordentligt. Medan natten sänkte sig rörde sig samtalet bort från det ovidkommande till det oundvikliga.

”Vi kan inte skicka någon varning”, sa Henry. ”De sätt som finns har en chans nära noll att nå dem.”

Om vi inte finns kvar och fortsätter sända, tänkte Kesandu.

”Vad tror ni om att lämna en varning här på ytan?” sa Hiroto, en av ingenjörerna. ”Vi kan bygga något. Något som kanske är beständigt?”

”Det är troligast att de flyger förbi om vi inte svarar på anrop”, sa Henry. ”På sin höjd skickar de ned en sond.”

Det blev tyst. Var och en stirrade på något bortom synen, på himlen, ned i marken, bort i fjärran, förlorade i tankar. Kesandu undrade hur lång tid det skulle dröja innan de upptäcktes? Eller inte upptäcktes. Skulle deras liv betyda något? Hon såg sig om, fäste blicken vid var och en. Vid Henry, vars hålogda blick tillhörde en annan man än den han varit. Vid Jamina, en lovande forskare vars drömmar om nya upptäckter gett henne mer än hon bett om.

”Vi borde ändå försöka”, sa Kesandu. ”Har vi tur kommer vi att vara här och ta emot dem när de kommer. Om inte så gör vi vad vi kan för att främja uppdraget.”

Alla utom Henry såg på henne med åtminstone en glimt av hopp i blicken.

”Henry, se till att skicka de radiosignaler vi kan. Rigga upp så att radion fortsätter att skicka så länge det går på det vis du bedömer bäst.”

Han nickade.

”Hiroto. Använd material vi inte behöver till flottar eller vindskydd. Bygg något som en sond skulle kunna hitta.”

De fortsatte att diskutera praktiska frågor. Om grävande av diken, om stag, om flottar, om proviant. Om vilken utrustning som kunde lämnas.

De riktigt svåra frågorna klarade ingen av att lyfta. Inte i kväll. Inombords steg de dock upp till ytan.

Ska vi skriva ett farväl? Kommer vi att bli ihågkomna?

Kesandu reste sig upp efter en stund, gick några steg bort från dem. Hon blickade ut över havet. Även i mörkret gick dess märkliga pulserande att skönja.

Hon ville inte skriva några farväl. Det låg inte i hennes natur att ta ut förluster i förväg. Segrar kunde hon ivrigt fira, men förmågan att tro, att kämpa vidare, var vad som höll henne flytande.

Men troligen hade hon enbart köpt dem lite mer tid. Tid att förlika sig med ödet.

Hon skrattade till. Den mest lovande kolonin hade de sagt. Den mest lovande nya världen. Hon hoppades att de valde att besöka planeten. Att de lärde sig vad som fanns här. Hon hoppades att de var dåraktiga och optimistiska. Och att turen var med dem.

* * *

”Kapten? Är vi klara här? Kom,” sa Imelda i komradion.

Conrad hoppade till. Han hade stirrat på havet, hypnotiserad av havets märkliga rörelser, som tycktes omöjliga, som en synvilla, där vågorna inte stämde med hur de borde se ut. Något med färgerna på det här avståndet måste lura ögat.

”Kapten här”, sa han. ”Snart klar. Jag ska ta ett prov från havet. Vi ses vid huvudbyggnaden. Kom.”

”Jag står bredvid dig. Klart slut.”

Conrad slet bort blicken och fann att Imelda stod bara ett par meter ifrån honom. Genom glaset på hennes hjälm skymtade han hennes ansikte, som nu stirrade på havet med en min han antog liknade den han själv haft nyss.

Tätt över ytan gled de märkliga genomskinliga flygande varelserna han hade kommit att tänka på som spökrockor. De tycktes doppa någon del av sitt underrede då och då. Varelserna blänkte och skiftade från blått till rött i solen, reflekterade havets färg. Inga fåglar.

Han gick ned till stranden. Det sluttade mjukt hela vägen ned med en smal remsa där växtligheten slutade i en ojämn linje. På vägen ned fick han gå med höga kliv och riva undan buskar och snåriga slingrande växter. Om det fanns några landlevande djur höll de sig i vegetationen, små nog att inte synas.

Väl nere vid vattnet kunde han bekräfta vad han anat. Det var trögflytande och grumligt. Som sylt. Inte ens närmast vattenbrynet gick det att se botten. Han tog av sig väskan med provtagningsutrustningen och satte igång. Vinden drog fram utan att ytan krusade sig, utan att vågor bildades. Ändå rörde sig vätskan längs strandlinjen, men ojämnt, som om den hade ett eget liv.

Conrad tog proverna, noga med att inte vidröra havet, skyddsdräkt eller inte. Under hela tiden han hukade vid stranden lät han bli att se på de märkliga, till synes orörliga vågkammarna. Tanken på att de skulle rusa in och ta honom var påtaglig. Svetten strömmade till som följd av koncentrationen som krävdes för att arbeta målmedvetet, att skynda utan att slarva. Han såg till att proverna var väl tillslutna. Väl klar skyndade han sig tillbaka upp till Imelda.

Tillsammans återvände de till kolonin. Landningsskeppet stod ett par kilometer inåt land och syntes tydligt eftersom det stod på högre mark och inte skymdes av vare sig klippor eller högre växtlighet. Conrad tänkte tillbaka på vad de sett när sonden sökt av planeten och vad han själv såg nu på plats. Topografin var både ovanligt platt och hade mjuka former. Det var att förvänta sig av en planet flera miljarder år gammal, särskilt om vindar, vatten och isar i hög grad skavde ned bergen. Extrema förhållanden skulle påskyndat den processen, men inga sådana fanns. Hade de trott.

”Har du tänkt på att inga fåglar syns till?” sa Imelda.

Conrad såg sig omkring. Över havet svävade fortfarande många av spökrockorna, men inga andra flygande djur någonstans.

”Nej, det har jag inte, men det har du rätt i.”

”Med tanke på hur många fåglar vi såg med sonden och hur rik växtligheten är här, är inte det rätt underligt?”

”Vi kan lägga till det på listan över anomalier.” Han kastade en blick över axeln, mot det färgskiftande havet. Det tycktes redan ligga högre. ”Kom. Vi skyndar oss.”

Blicken drogs till de tomma, delvis nedmonterade kolonibyggnaderna. På nära håll, sedda med egna ögon, såg de än mer spöklika ut. De stod i ett hav av växter. Allt kolonisterna röjt kring bosättningen hade för länge sedan växt igen. En del växter slingrade sig en bit upp på väggar, stolpar, robotar och annat.

Conrad och Imelda hade hittat verktyg av olika slag, men även vardagliga ting som leksaker, böcker och köksaker, samt en del proviant, men endast i tättslutande förpackningar. Inget organiskt alls, förutom det som hörde hemma på planeten från början. Inte heller några gravar eller andra minnesmärken över döda. Imelda slet ut alla minnen ur servrarna. Kanske fanns intakta redogörelser för vad som skett här.

Svetten klubbade kall på Conrads rygg. Han fäste blicken på höjden varpå kolonisternas sista bosättning hade funnits om han hade rätt. Härifrån var det bara en grön kulle full med snår och blommor. Närmare i samma riktning stod landningsskeppet.

Conrad kände en viss andfåddhet redan när de kom fram till skeppet. Han fastnade i de snåriga växterna och fick slita sig loss gång på gång. Som tur var verkade de inte ha några taggar, men det var ändå tungt att gå igenom, trots planetens låga dragningskraft. Dräkterna vägde också en del med all utrustning och eftersom de ännu var nyvakna fungerade inte kroppen fullt ut.

De fyllde på vatten vid skeppet och lämnade av proverna och fynden från havet och kolonin.

”Till lägret på kullen nu eller?” sa Imelda.

”Ja”, sa Conrad, men en del av honom, en simplare del, skrek åt honom att rusa in i landningsskeppet och ge sig av så fort som möjligt. ”Men du stannar här. Gör skeppet startklart. Jag går upp till lägret och tillbaka. Vi åker genast efter det.”

”Varför så bråttom?”

”Gör skeppet startklart. Vi ses om ungefär fem timmar.”

Han vände sig om och gick. Förstås hade hon kunnat anropa honom på radion, men hon frågade inget mer, vilket han var tacksam för. Han hade fullt upp med att övertyga sig själv om att kolonisterna förtjänade att han följde deras väg till dess slut, trots risken att han själv mötte samma öde. Vägen upp till lägret på kullen var tung och han tvivlade redan efter några hundra meter på om han skulle kunna hålla den utlovade tiden. Halvvägs upp vände han sig om och såg att Imelda avtecknade sig som en prick utanför skeppet, troligen klar med alla förberedelser. Han tryckte på radion.

”Imelda? Vänta inne i skeppet och håll dörren stängd. Kom.”

”Uppfattat, kapten. Kom slut.”

”Var beredd. Klart slut.”

Conrad fortsatte mot krönet. Efter en stund vände han sig om igen och såg att hon inte var utanför skeppet längre. Han andades lättare. De skulle klara sig utan honom. Det fanns rutiner för allt, nödplaner för allt, skeppet drev i princip sig självt och i värsta fall fick de väcka andrekaptenen, som annars var i dvala genom hela resan. Han hade råd att göra detta. Om det skulle kosta någon var det investerarna på jorden. Flämtande skrattade han till när han tänkte på att han själv inte var någon vidare investering.

Det dröjde innan han såg några spår av kolonisterna och det var först när han närmade sig toppen av den vidsträckta höjningen som han såg den första strukturen. Insnärjd i växter stod en bit av en vägg lutad mot två stöttepelare. Ett vindskydd.

Conrad gick i cirklar från toppen och utåt. Han hittade ett dussin liknande enklare skydd. Inte nära nog tillräckligt för alla kolonister. Antingen var de färre än vid ankomsten, eller så hade de inte stannat här länge nog för att hinna bygga mer. Men frågan var om de tog sig någon annanstans alls.

Hans blick föll på vad som såg ut att vara en elektronisk apparat under ett snår. Han drog fram en kniv och skar försiktigt loss föremålet. Växterna gav vika och blottade en radiosändare. Den hade vält. Troligen från en position där den riktades uppåt. Conrad reste sig upp och vände sig om, blickade upp mot himlen.

I tankarna tappade han koncentrationen och snubblade över något solidare än en rot eller buske. Han föll omkull men landade mjukt i snåren. Det tog några ögonblick att ta sig loss ur snåren och hitta fotfästet. Han undersökte vad han snubblat på. En bjälke. Bredvid den, flera bjälkar, formade till bokstäver. De bildade fyra ord. Det tog honom en stund att riva och klippa bort tillräckligt med växter för att kunna läsa dem.

”Havet kommer. Stanna inte.”

Han reste sig upp när han läst klart och skyndade sig runt några cirklar till, men inget mer av vikt fanns kvar. Inga kvarlevor, inga verktyg, inga farväl.

Conrad skyndade sig nedför kullen, mot skeppet. Benen kändes stumma och den svaga gravitationen spelade spratt med honom. Han snubblade flera gånger i nedförsbackarna, men föll också långsammare och togs emot av de mjuka snåren.

Halvvägs tillbaka, med andan raspande i halsen, för han anade att det kunde vara bråttom, såg han att kustlinjen flyttat sig. Att den försvunnit under ytan nästan hela vägen till gamla kolonin. Han försökte öka farten.

En liten sjö hade bildats bredvid kolonin i ett stort hål. Ytan på vattnet bubblade och yrde, som om det kokade. Eller var levande. Den gamla kolonins hus stack upp ur vätskan, som skiftade i virvlande vågor av rött och grönt, tjockt och kraftigt, inte så mycket flytande som slingrande, krypande.

Conrad sprang tills andan helt gick ur honom. Han stapplade till och föll ned på knä. Drog efter andan i stora drag. Han fruktade att hjärtat skulle banka till en sista gång och sedan ge upp. Men skeppet var inte långt bort.

”Kapten? Imelda här. Du behöver skynda dig! Kom.”

Conrad drog in ett raspigt andetag.

”Conrad här.” Han flämtade. ”Jag kommer.”

”Skynda dig! Klart slut.”

Conrad tog sig upp på fötter. Och såg att även havet rest sig. Som vid en tsunami, fast utan att något vatten dragits tillbaka. Han sprang. Och sprang. Hjärtat höll.

Imelda öppnade luftslussen när han närmade sig. Han kastade sig in och föll ihop på alla fyra. När den inre dörren öppnade sig kröp han över tröskeln, tog sig upp på knä och stängde.

”Imelda! Sätt igång startprocessen!”

”Redan gjort, kapten!”

Conrad reste sig med stöd mot väggen och haltade bort till ett av sätena. Han föll ned i det och spände fast sig. Hur han än drog efter andan tycktes han inte få nog med luft. Imeldas fingrar flög över tangenterna i vad som kändes som en evighet. Till sist lutade hon sig tillbaka.

”På fem”, sa hon.

På skärmarna som visade utsidan såg de hur havet kastade sig in över land i en väldig våg av grönt och rött. Motorn slog igång och de lyfte. De pressades tillbaka i sätena. Dånet av startraketerna fick honom att tänka på vågor i storm.

Skärmarna fylldes av virvlande, vältrande vätska. De rusade upp längs en vägg av hungrigt hav. Trådar av tjock vätska skiftande i rött och grönt sträcktes mot dem.

”Kaptenens order”, sa Conrad till datorn. ”Full kraft.”

”Är du säker på ...”, hann Imelda säga innan G-krafterna tystade henne.

Conrads bröst trycktes ihop så att han inte kunde andas. Havet sträckte sig mot dem. Nära. Sedan var de förbi. I skärmen som visade undersidan av landaren svepte vågkammen förbi under dem. Det svartnade för blicken.

* * *

De vaknade till först i omloppsbanan, dit landaren själv tagit dem, som förväntat. Det skulle ta ett par dagar innan Martin lyckades hämta upp dem. Under tiden åt de nödprovianten i landaren och försökte smälta vad de sett.

Conrad erkände för Imelda att han var nästintill säker på vad som var på väg att hända när han begav sig av mot höjden där kolonisternas provisoriska läger hade funnits. Men att han fram tills dess enbart undermedvetet anat att planeten hade havstider snarare än årstider.

”Hade vi inte otrolig otur?” sa Imelda.

”Jag undrar om landningsskeppets raketer, eller något annat med vår närvaro påskyndade processen. Att det retade havet.”

”Du talar om det som om det vore en person.”

”Såg du inte hur det sträckte sig efter oss?”

Conrad gissade att kolonisternas landsättning hade skett något tidigare i cyklerna, att de fått en längre tidsfrist av något skäl. Eller så hade havet fått smak för dem. Fyrtio år var troligen en kort tid för en sådan varelse.

Martin plockade upp Conrad och Imelda utan komplikationer. Han anmärkte inte på att han hade fått rätt i att landsättningen var alltför riskabel, utan gjorde sitt arbete utifrån den situation de befann sig i. Han gick också med på att det nu fanns skäl att åsidosätta uppdraget och undersöka Viridus ytterligare innan de for vidare. Från skeppet hade han sett hur havet slukat kontinenten. Provet Conrad tagit från havet bekräftade hans misstankar. Det visade att en enda organism fyllde vätskan till den grad att vattnet kunde sägas vara en del av varelsen. En varelse som var planetomspännande. Kanske var det en myriad av enskilda individer sammanbundna i ett slags nätverk liknande svampars mycel på jorden, eller en faktisk individ. Ytterligare forskning var nödvändig, särskilt när de efter återkomsten fått tillgång till bättre analysverktyg.

Efter några veckor hade allt levande på ytan slukats på kontinenten där kolonin funnits. Om några djur överlevde hade de grävt ned sig. Förmodligen klarade sig insekter och dylikt i någon form som liknande övervintrande insekter på jorden. Fåglar anlände snart efter att havet dragit sig tillbaka, troligen

av en art som livnärde sig på den proteinrika hinna havet lämnade efter sig när det drog sig tillbaka, samt på småkryp i den blottlagda jorden.

De byggde och skickade ned ytterligare en sond för att undersöka de andra kontinenterna. De drog slutsatsen att fåglarna som anlant till den skövlade kontinenten migrerade från den plats havet sist besökt och förmodligen levde sina liv på det viset. Andra fåglar verkade leva av växterna och dessa befann sig på de platser som var mitt i en växtsäsong och migrerade istället mellan dessa för att undvika både den mest frodiga och därmed snart uppätta landmassan, men också den nyligen skördade.

Förstudierna hade visat att Viridus inte hade årstider, med sin minimala axiella lutning, men det visade sig att den hade det, men det var inte säsonger beroende på solen, utan på havet, eller den varelse som utgjorde det.

Det var den första anmärkningsvärda upptäckten. Den andra var att en del av verktygen de tagit med sig från kolonin inte var tillverkade av människor. Loggarna de lyckats läsa av från Amina, Henry och de andra forskarna visade också att de hade påbörjat en arkeologisk utgrävning i närheten av kolonin. Conrad mindes att det bildats en sjö där när havet kom. Att inga andra fynd hittats tydde på att utomjordingarna varit där för över tusen år sedan och inte återvänt sedan dess. Det betydde i så fall att de varit rymdfarande i över tusen år och troligen mycket mer därtill. Men vart tog de vägen sen? Eller var Viridus deras sista anhalt?

Conrad blickade ut mot stjärnorna på morgonen dagen då de skulle tillbaka i dvala. Han funderade några ögonblick och skiftade sedan syn så att han kunde se i riktningen de nu skulle färdas, mot nästa koloni. Han hoppades att de haft mer tur. Hans hjärta skulle brista om han tvingades reducera ytterligare en koloni till några rader i en rapport. Hur skulle han klara nio kolonier till om fler planeter tog mer än de gav? En i taget, antog han. För att man måste. För att man kanske gör skillnad.

SLUT

Bokrecensioner

Bland mängden recensioner kan det hända att man känner igen en av titlarna även om man inte läst boken – detta är inte ett tecken på förvirring då boken *Systemvälde* även recenserades i *Brev från Cosmos #11*, men då av en annan av våra recensenter.

Fallet från Eden

av E.P. Ugglas

Fallet från Eden är uppföljaren till E.P. Ugglas *Felet med Eden* (recenserad i *Brev från Cosmos* no 12) och den här gången är det inte en lång och lite mystisk väg in i boken och dess miljöer, utan författaren kastar oss rakt in i berättelsen.

Det fungerar alldeles utmärkt, och det är ingen tvekan om att *Fallet från Eden* är en välskriven och spännande ungdomsroman, men det här greppet får mig inte lika intresserad som jag blev av den första boken i serien.

Det handlar väl egentligen om två saker. Det första är att jag uppfattade bok ett som avslutad och trodde att del två skulle vara en fristående fortsättning. Det är den inte. Visserligen vill jag applådera hur elegant och flyhänt Ugglas låter bok två ta vid där föregångaren slutade, men jag hade hoppats på något annat. Jag ville ha en riktig trilogi, inte en bok uppdelad på tre delar. Stor sak, man kan inte få allt i livet.

Det andra anledningen är att eftersom mer förklaras i världen så försvinner många av de gåtor och mysterier som gjorde att den första boken tilltalade mig så mycket. Det är inte det att jag inte tycker att Ugglas värld är ointressant, det är snarare det att den här boken blir så mycket tydligare värd för ungdomar där den första fungerade på flera plan och kanske hade mer att ge för en äldre och mer erfaren läsare.

Så helt plötsligt, mitt under läsningen, inser jag att det är en bok som jag ju faktiskt inte är målgrupp för. Och jag måste ju bedöma den efter det, inte efter vad jag själv hade för förhoppningar. Så med det sagt kan vi konstatera att *Fallet från Eden* är i allra högsta grad en spännande och välskriven post-apokalyptisk roman för ungdomar.

Världen fördjupas, insatserna höjs. Det är en hel del som känns igen från första boken, men det tillförs nya element och inte minst nya frågor. Där bok ett i mångt och mycket lyfte frågor om pennalism och dystopins försök att skapa en utopi så är ett återkommande tema i *Fallet från Eden* frågan om vad som är en människa.

En fråga som har ställts tidigare i science fiction, men som vi konstaterat så vänder sig *Fallet från Eden* i första hand sig till någon som inte har läst så mycket klassisk sf. Och det är kanske lika bra det, för när jag ibland läser om vissa av de klassiska författarna så slås jag av hur tråkiga de är och hur taffligt språket är. Jag kanske har några invändningar mot del två i Ugglas serie, men absolut inte att den är tråkig eller att den är taffligt skriven. Tvärtom! *Fallet från Eden* är snarare precis den typ av bok man kan sätta i händerna på ungdomar som fått för sig att böcker är tråkiga, vilket jag själv har provat med lyckat resultat. Och det mina vänner, det är fasiken inte ett dåligt betyg!

- Patrik Centerwall

[Fallet från Eden](#)

Bödeln i Malmö

av Henrik Möller

Med *Bödeln i Malmö* (Vertigo förlag) romandebuterar nollbudgetfilmaren Henrik Möller med en mycket märklig bok som på något sätt förenar olika sorters udda skräckhistorier med hans egna brutala och fascinerande kortfilmer. Det är en värld och en historia som andas Lovecraft, Ashton Smith, Block med flera, men berättat på Henrik Möllers säregna sätt.

För det ska nog sägas redan från början: det är absolut en fördel att ha sett några av Henrik Möllers kortfilmer (som till exempel kan hittas på youtube) innan man läser boken. Inte bara för att mildra den litterära käftsmällen som boken nog annars ger, utan för att det också ger den fina bonusen att man stundtals hör Möllers egna berättarröst i bakhuvudet under läsningen. Och tro mig, det förhöjer verkligen upplevelsen!

Så, vad är då *Bödeln i Malmö* för bok? Kortfattat är det en apokalyptisk skräckhistoria där händelser som tog sin början under pesten på 1700-talet får sin upplösning under nutid på baggator och i sunkiga lägenheter runt Dalaplan i Malmö. Historien kretsar kring den tioårige Lille-Per och hans far, en gammal rånare och pundare som kallas för Bödeln på Dalaplan. Men vi får också följa bland annat en förvirrad präst och en sorts övernaturliga varelser som andas Clive Barkers skapelser i *Ett hjärta åt helvete*.

Det är knappast en lättsmält bok, den är full av obehagligheter, av våld och av ett ganska obscen språk. Men det är också en bok med humor, en ibland fångslande prosa som i sin obehindrade råhet har någon sorts poetisk kvalitet. Och det är också en fascinerande historia, väl berättad och komponerad.

Framför allt är det en bok som ingen annan, och bara det gör mig väldigt glad. Glad att det ges ut litteratur utöver det vanliga, glad att det finns författare som vågar ta ut svängarna mer än andra. Den sortens litteratur behövs, oavsett om man gillar det eller ej. Så även om du efter den här recensionen inte känner dig helt övertygad om att du vill läsa Henrik Möllers debutroman, köp den ändå. Stöd utgivningen av vågad litteratur!

- Patrik Centerwall

[Bödeln i Malmö](#)

Videbuskarna

från Algernon Blackwood

Novellsamlingen *Videbuskarna* (Hastur Förlag) är första gången den brittiske skräckförfattaren Algernon Blackwood (1869 – 1951) ges ut i ett större sammanhang på svenska. Blackwood var främst känd för sina spökhistorier och räknas i dag som en av de tidiga av de betydande författarna av ”weird fiction”.

Det är en väldigt fin samling med välskrivna, riktigt klassiska noveller om spöken, eller snarare om möten med spöken och det okända. I en handfull av novellerna står Blackwoods återkommande hjälte, John Silence, i centrum. Silence är en intressant gestalt och jag ser fram emot att få läsa mer om honom för att få mer bakgrund till figuren, för när han bara är med i några få noveller blir han lite skissartad och nästan lite för kompetent då han alltid verkar klara biffen. Vilket väl på något sätt kan antas vara lite tidstypiskt för den här typen av hjältar.

För att läsa Algernon Blackwood är naturligtvis att ta ett steg bakåt i tiden, att få en känsla för hur världen såg ut för mer än hundra år sedan och få en inblick i det mänskliga psyket kring förra sekelskiftet. Och det är nog så att skräcklitteratur är ett alldeles utmärkt medel för den här sortens tidsresor. Kanske för att skräck är så beroende av tiden i vilken den produceras, att det är en genre som är trendkänslig och på något sätt återspeglar de stora strömmarna inom samhället och det som författaren uppfattade som viktigt och skrämmande.

Men också för att skräck, kanske särskilt skräck med övernaturliga inslag, mer än mycket annan litteratur är så beroende av att alla detaljer kring de realistiska elementen ska stämma. För det är ju en gammal regel att om du inte tror på det författaren berättar som förankrar dig i verkligheten, då har du svårt att verkligen svepas med av det skräckinjagande elementet. Då har du svårt att faktiskt tro på spöket och den eftersökta effekten – att du ska bli rädd – uteblir. Och därmed kan man ju i riktigt bra skräcklitteratur hitta element som fångar upp tidsandan, detaljer som sätter scenen och i Blackwoods fall verkligen tar med dig till Donau eller franska och tyska små byar.

Men samtidigt som det är litteratur som speglar sin tid är det också intressant då det också handlar om ett annat sätt att berätta, för blandat med Blackwoods fina miljöskildringar finns också ett större anslag av återberättande och ett långsamt gestaltande där människors tankar och känslor får ta ett stort utrymme. Och på så sätt målar han upp reaktionerna av det som drabbar gestalterna, målar upp deras tankar och känslor mer än vad jag skulle vilja hävda att moderna skräckförfattare gör. För i dag ska den yttre reaktionen ha mer fokus och genom andra medel ska vi läsare förstå upplevelsen.

Blackwood säger dessutom explicit (bland annat i förordet som tillhör boken) att han är mer intresserad av reaktionen på ett eventuellt spöke än på själva spöket. Det här tar sig uttryck i det att vi i många fall lämnas med en tvetydighet kring vad som har hänt och vad det är för väsen som huvudpersonen har råkat ut för – om det ens finns ett väsen – och det här är ju ett grepp som jag uppskattar väldigt mycket. Det lämnar tolkningen till mig och jag kan i stället gripas av den mänskliga

[Videbuskarna](#)

reaktionen. Det här är kanske tydligast i den avslutande novellen *Den vansinnige Jones*, som också är en av mina favoriter i samlingen.

Men samtidigt får man säga att det här också är något som visar att det är litteratur som har några år på nacken, för det kan hända att moderna läsare inte alltid uppfattar det psykologiska djupet då vi som sagt är vana vid att läsa skildringar av reaktioner på ett annat, mer handfast, sätt. Men det är å andra sidan helt omöjligt att vara okänslig för det poetiska djupet i skildringarna av huvudpersonernas känslor.

För det ska vi inte sticka under stol med: språket är en av de stora behållningarna med att läsa Blackwood, inte minst de fantastiska beskrivningarna av naturen som har så stor roll i många av historierna. Blackwood låter i ord naturen ta precis så mycket plats som den förtjänar och jag tror att det här bidrar till att vi får så levande och storslagna bilder, att vi verkligen kan se den lilla ön i Donau, att vi lever oss in de mörka skogarna i novellen *Wendigo*.

Naturen är viktig hos Blackwood. Jag vill nästan dra en parallell till HP Lovecraft där människans obetydlighet i ett stort och öde universum är centralt. På samma sätt uppfattar jag det att människans roll i förhållande till naturen är central hos Blackwood. Naturen bryr sig inte om oss, det kan uppfattas som om den ibland motarbetar oss, men egentligen är det bara för att vi människor inte förstår hur vi ska leva i relation till den, och även om Blackwood ibland gör naturen till en centralgestalt, en viktig figur i historien, så är det en gestalt som oftast inte har en egen agens och som inte kan bry sig om hur det går för de mänskliga antagonisterna. Men när de övernaturliga elementen tar sig en roll i naturen, så kan du uppfatta det som om naturen verkligen vill något, och det är då det blir extra spännande. I de snöpiskande bergen, på den enorma floden, i den mörka skogen. Och sällan har en skräckförfattare haft ett så passande efternamn som just Algernon **Blackwood!**

När jag läser tänker jag också att den här vördnaden för naturen lever kvar även hos många moderna skräckförfattare som Stephen King (se bara på *The Girl who Loved Tom Gordon*) eller Stephen Graham Jones. Eller varför inte vår egen Mats Strandberg där den öde skogen i *Konferensen* gör den anonyme mördaren än mer skrämmande.

Men där bör man säga att det sällan är så brutalt som hos dessa moderna författare, eller lika nattsvart som hos Lovecraft. Nej, Blackwoods historier har ofta en ljusare syn, och i den fina novellen *Den andra flygeln* får vi till och med ett exempel på att även spöken kan vara välvilliga, i alla fall om man visar dem respekt och tillit.

Videuskarna är allt som allt en storartad samling och det är verkligen en kulturgärning av rang av Hastur Förlag att presentera Algernon Blackwood och andra författare som annars hade varit bortglömda – i alla fall i Sverige – för en modern publik. Jag tycker egentligen inte att det finns några svaga berättelser, även om jag får säga att de längre historierna, som nästan går mot kortromaner, är de bästa, för då får han möjlighet att breda ut sig med sitt njutbara, poetiska språk (varsamt översatt av den begåvade KG Johansson).

Videuskarna avnjutes gärna som ett fint gammalt vin: en klunk i taget och det är inte fel att då och då ta ett glas vatten emellan. Det vill säga att inte läsa alla novellerna i ett svep. Inte bara för att det kan bli för mycket av det goda att läsa allt på en gång, utan också för att dra ut på njutningen.

- Patrik Centerwall

Our Shared Storm

av Andrew Dana Hudson

(Fordham University Press, New York 2022) På Eurocon 2023 Konflikt i Uppsala köpte jag en riktigt bra climate fiction-bok, nämligen *Our Shared Storm – A Novel of Five Climate Futures* av Andrew Dana Hudson som jag även lyssnat på under två intressanta paneldebatter där. Boken är på engelska då författaren är från Arizona, men i boken förekommer fyra huvudpersoner varav en är Saga Lindgren från Sverige! De tre andra Noah Campbell från Kalifornien, Diya Kapoor från Indien samt argentinararen Luis Soto.

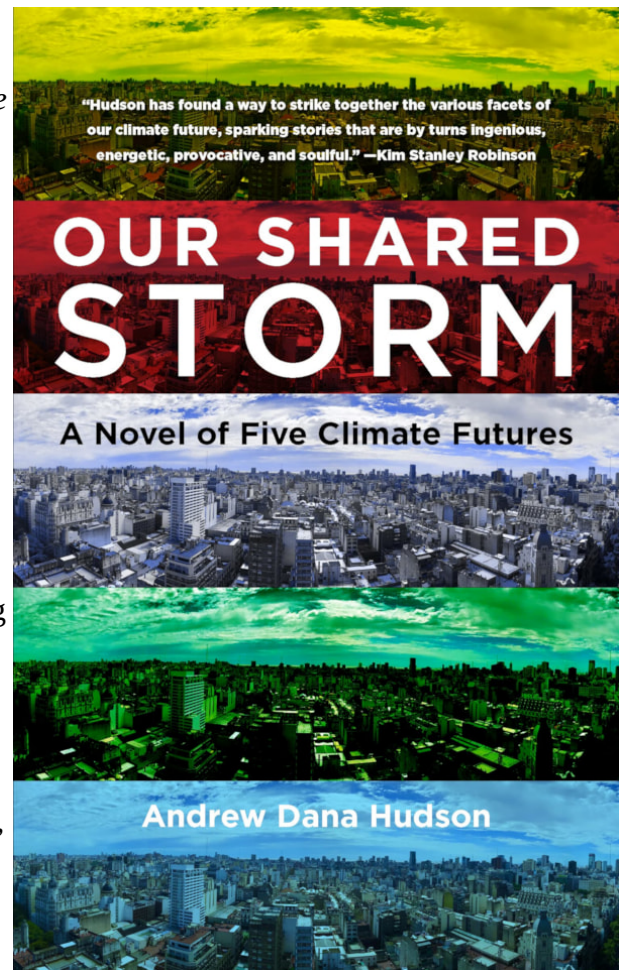
Vi får följa dessa fyra personer i fem olika scenarior som alla utspelas under klimatmötet COP60 i Buenos Aires, Luis hemstad, år 2054. Grunden för dessa fem scenarior beskrivs i ett diagram. Ju längre till höger på x-linjen, desto svårare för (fattiga) människor att anpassa sig till klimatförändringarna, ju högre upp på y-linjen, desto svårare att hejda klimatförändringarna. I detta diagram finns scenario 2 i centrum, medelvägen eller snarare mittfåran. Längst nere till vänster scenario 1, hållbarhet, längst uppe till vänster scenario 5, fossildriven utveckling, längst nere till höger scenario 4, ojämlikhet och så längst uppe till höger scenario 3, regional rivalitet.

Kapitel 1 är scenario 2 med titeln *Politics Is Personal*, och Luis är en taxichaufför som skjutsar COP-delegaten Noah till COP60 som får möta delegaten Diya som är dotter till en rik filmklan i Mumbai. Här är Saga en klimatdemonstrant som Noah träffar på under polisens sammandrabbning med demonstranterna, samtidigt som Buenos Aires drabbas av en jättestor storm. Samma storm drabbar alla fem scenariorna.

Kapitel 2 är scenario 5 med titeln *Too Fast to Fail* och Luis är här en moderiktigt klädd COP-delegat som möter entreprenören Noah och investeraren Diya. SAGA är en svensk popsångerska lika berömd som ABBA och hennes namn skrivs därför med versaler. Luis försöker undkomma stormen och märker snopet att all den fantastiska tekniken fallerar så fort strömmen gått.

Kapitel 3 är ännu värre, scenario 4 med titeln *A Storm for Some*, där COP-delegaten Saga blir kidnappad av Luis för att han inte vill att Villa 31 i hans favela ska rivas för att den så kallade *gated community* (där COP60-mötet hålls) ska expandera. Saga är saknad av delegaterna Noah och Diya som förstås inte har någon kontakt med de fattiga invånarna i favelan. När stormen drabbar Buenos Aires försöker Saga fly, vilket inte är lätt då alla murar runt de skyddade områdena gör att vattnet snabbt stiger i favelan. Här får vi även veta att *Thor's Year* varit ett oår med superstormar över Nordsjön orsakade av den fallerande Golfströmmen med följderna att massor av svenskar på västkusten förts till koleradrabbade flyktingläger i Göteborg!

Kapitel 4 med titeln *Hot Planet, Dirty Peace* har det hemskaste scenariot, nr 3, där kriget lurar runt hörnet på grund av alla klimatförändringar. Delegaterna Diya och Saga ger sig ut till strandpromenaden för att kunna samtala ostört, men blir överraskade av stormen – och när stormen bedarrat bryter striderna

[Our Shared Storm](#)

ut! Tack och lov att det femte kapitlet med scenario 1 istället inger hopp, med titeln *If We Can Do This, We Do Asteroids!* Jag kan inte låta bli att tänka på den panel där Dana Hudson var med och diskuterade hopepunk som är en underart eller snarare smakriktning av solarpunk, en sf-genre där solkraft och vindkraft är de främsta energikällorna. I hopepunk hjälper människorna varandra genom diverse svårigheter, en sorts feel-good inom sf-genren. Kapitel 5 är definitivt hopepunk, Saga är här en berömd konstnär och även vi läsare får ta del av hennes suggestiva verk. Och i alla kapitel diskuteras vad som gjorts för miljön på vår planet liksom även det som kunde eller skulle ha gjorts eller vad som gått fel.

Boken avslutas med en diskussion om likheter och skillnader mellan spekulativ fiktion, klimatfiktion och post-normal fiktion som i mina ögon är underarter till sf. *Our Shared Storm* är en mycket bra och tänkvärd cli-fi-bok om möten mellan olika människor och de olika vägar i framtiden som vi kan välja mellan, och den får 5 glänsande COP-emblemsmärken av fem!

- Sandra Petojevic

Förklararen

av Patrik Stigsson

En underbar fantasyroman är *Förklararen* av Patrik Stigsson (Universum Noll 2022) som innehåller allt från parallellvärldar och kraftfulla magiker till fantastiska djur och ohyggliga monster. *Förklararen* är uppdelad i sex delar: i den första får vi följa med den utvalde Viseln på hans utbildning till förklarare, i den andra får vi följa den onde Odkonsfutter på flykt från Kohorberget, i de övriga delarna följer vi Viseln på hans viktiga uppdrag att rädda jorderunden från den ohyggliga farsoten med blodkloten där den sjuke kräks upp sitt skelett och sedan vrängs ut och in till ett blodigt inälvsklot som rullar iväg och stryker alla förklarare i sin väg.

Man skulle tro att första delen skulle vara en transportsträcka, men så är icke fallet. Med stort intresse läser jag om hur Viseln fångar sitt riddjur och får ett träd i att bo i och tala med, om Handens visdom och om hur förklararna tillgodogör sig döda förklarares kunskap genom att skedvis få deras hjärnsubstans genom ett litet hål i huvudet. Det sistnämnda låter äckligt, liksom även att alla förklarare därför har en blodröd, klibbig nackbula som en dallrande geléklump. Denna kontrast mot allt det vackra och sköna i förklararnas trädgård, liksom den uppstudsige novisen Privi, gör att den första delen inte blir alltigenom sockersöt.

Vi får även veta om de förvrängda som är inspärrade i Kohorberget, varelser så onda att de inte har några andra tankar än att bli jorderundens härskare. Och i andra kapitlet möter vi dem, och tiden i Kohorberget har gjort att de muterats till otäcka monster. Odkonsfutters rynkiga huvud vilar på en kraftig och rejält hårig bröstkorg, han spottar tjockt blod när han talar och till kamrat har han Gohn, en åsnestor ödla. Men de monster han lämnat kvar i Kohor vill även de komma ut i friheten, ledda av Czockobac, ett skäggigt monster med långsmal skinnvit hals som sticker upp ur en stor, rund vårtkropp med sex ludna människofötter.

I tredje delen får vi bland annat möta eremiten Zarfalt med sin förtrollade oas, gnejsvätten Volma och den busige affeln Trådsmal som blir Viselns ofrivillige menhängivne följeslagare. Denna del får mig att tänka på miljöerna i de klassiska *Tusen och en natt*-sagorna och är en fröjd att läsa. Dess inre logik gör den än mer trovärdig, som när Viselns riddjur Mestas inte kan följa med honom upp för den glashala röda klippväggen på andra sidan Doderhavet. Och precis som i *Tusen och en natt* finns det sagor inuti sagorna, som den om Klotofur som lurade några sjömän i en fälla för att lägga vantarna på deras gulds katt. Och ibland råkar även Viseln ut för sidohistorier, som när han tar sig an den stora svarta häxkulan som guppar i mitten av en sjö; även detta doftar *Tusen och en natt*.

I fjärde delen träffar vi bland annat fru Fischl som är en spindel och Viseln måste resa i tiden för att hämta en jonglör som är en sorts magisk clown. I femte och sjätte delen möter vi ännu fler varelser och besöker ännu fler märkliga platser, och till slut läggs alla dessa kalejdoskopiska pusselbitar ihop till ett magnifikt slutmotiv och i epilogen får affeln Trådsmal lämna sitt slutbidrag till denna fantastiska berättelse. Så *Förklararen* är absolut värd sina fem flygande träd av fem!

[Förklararen](#)

- Sandra Petojevic

Uppdrag Hail Mary

av Andy Weir

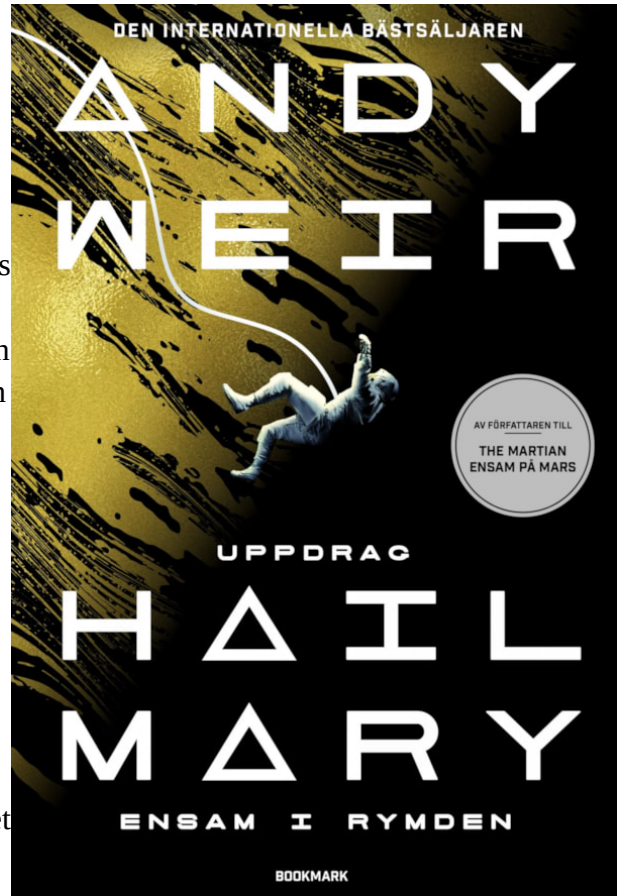
En riktigt bra science-fictionbok är *Uppdrag Hail Mary* – *Ensam i rymden* (*Project Hail Mary* 2021) av Andy Weir (Bookmark 2022) med främmande livsformer och naturtrogna rymdskepp. Ni som gillade hans roman *Ensam på Mars* (*The Martian*) kommer att älska den här! *Uppdrag Hail Mary* börjar med att vetenskapsmannen Grace Ryland vaknar upp i ett rymdskepp efter en lång tids koma och han har minnesförlust. Steg för steg måste han minnas sitt uppdrag och varför han hamnat flera ljusår från jorden, ett uppdrag som innebär att hejda astrofagerna från att sluka solen. Men hans båda medpassagerare är döda och jag kan inte släppa den här boken, för den är riktigt spännande!

Vi får lära känna allt från hur Ryland utforskar rymdskeppets olika delar till att han tar reda på vart det egentligen tagit vägen, och att han egentligen är högstadielärare, inte astronaut. Och vi får veta att astrofagerna är en sorts svarta, encelliga utomjordiska varelser som slukar allt ljus och strålning som kommer i deras väg. Och tillsammans med Ryland får vi veta mycket mer, även sådant som omkullkastar hans egna teorier.

Det är flyhänt skrivet och när han får kontakt med en utomjording som får namnet Flinta och som sitter i samma båt som honom blir det riktigt sympatiskt, då det handlar om äkta vänskap inte bara över kulturgränser, men även över språkgränser och fysiska gränser. Utomjordingen som är en skicklig maskiningenjör talar i musikackord och kan endast leva i en ammoniakfylld het atmosfär med 29 atmosfärers tryck! Ändå kan de hjälpa varandra, i hopp om att rädda sina hemvärldar, och det är oerhört intressant att läsa om hur de lär sig av varandra, och om hur de delar allt från fysik, teknik och biologi med varandra. Och hela tiden är man medveten om att Ryland har fått en enkel resa, då hans rymdskepp inte konstruerats för att ta sig tillbaka till jorden, eftersom den utrustats med fyra obemannade sonder som skall sändas hem.

Enda smolken är att översättaren på ett ställe råkat blanda ihop silikon med kisel, vilket fick mig att fnissa på fel ställe, och att det inte tydligt framgår att syret i rymdskeppskabinen är uppblandad med en annan gas än kväve. Men annars skrattar jag till då och då när absurda, men fullständigt rimliga situationer uppstår. Jag förstår att det här blev en bestseller; jag rekommenderar *Uppdrag Hail Mary* jättevarmt för alla diggare av hård sf, jag saknar den underbara utomjordingen Flinta efter att ha lagt ifrån mig boken, och jag ger den fem strålande stjärnor av fem!

- Sandra Petojevic

[Uppdrag Hail Mary](#)

Systemvälde

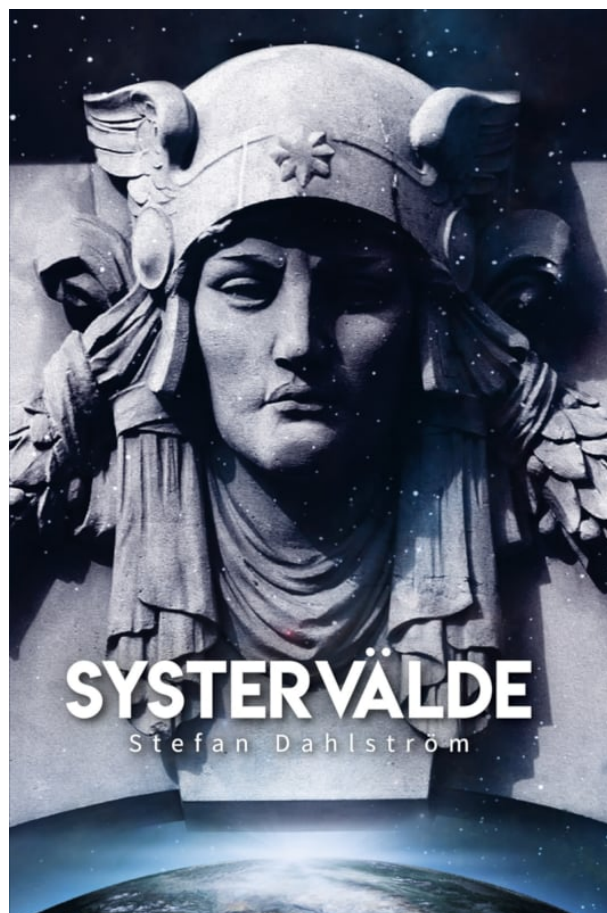
av Stefan Dahlström

En bra dystopi är *Systemvälde* av Stefan Dahlström (Fantasiförlaget 2021) där ett diktatoriskt matriarkat härskar och där unga kvinnor tvingas ta värvning i armén. Den är dock lite knölig i början då gestaltningen av persongalleriet haltar en aning. Först antar jag att Lydia är en lärare eller rektor då hon befordrat Ronja till dekanus, men längre fram visar hon sig vara en retsam kurskamrat till Elin Inanna Oriopata som är huvudpersonen. Och Lydias vita peruk är inte av 1700-talstyp som jag först trodde, den är av den pageformade 1980-talssorten med lugg man ser i sf-filmen *Blade Runner* från 1982, vilket framkommer längre fram. Men så kommer kapitel fyra, innan Elin kommer fram till Agogen där de värnpliktiga ska utbildas, och hon får sin armtatuering ”Tillhör den sioriska staten DRF-288”. Hon blir då tvungen att använda numret DRF-288 istället för sitt eget namn, och då förstår man att disciplinen och drillen kommer att bli stenhård.

Och det är nu boken börjar bli intressant, eftersom man vill veta hur det går för Elin/DRF-288. Hon är, precis som kamraterna i Agogen, i övre tonåren och hormonerna sprudlar så till den grad att hon har vissa lesbiska kontakter, vilket inte är konstigt alls i den här världen där kvinnorna krigar mot männen. Och då blir det förstås rafflande när hon gör något strängt förbjudet och flörtar med Aron som är en man.

Elin är dessutom en invitro, hon är således född ur en glastank där embryot befruktats på konstgjord väg, till skillnad från de naturligt födda. Kvinnorna kallas sioraander och männen dionesser eller, med ett nedlåtande uttryck, tommies. Elin bor i staden Themiskyra som är uppkallad efter en berömd hjältinna och liksom alla i den sioriska staten dyrkar hon olika gudinnor, främst Lilith, och offerar blod genom att tömma sin menskopp i en eldkittel. Allteftersom berättelsen fortskrider så börjar Elin mer och mer ifrågasätta det sioriska samhället med dess Potemkinkulisser och förhållande av armén som i mångt och mycket påminner om Nordkorea eller – kusligt mer aktuellt – dagens Ryssland där dionesserna motsvarar ukrainarna.

Namn och främmande ord som förekommer här och där i *Systemvälde* klingar främst holländskt eller snarare afrikaans, men är satta i sådana sammanhang så att det inte är svårt att förstå deras innebörd. Miljöbeskrivningen och personbeskrivningen haltar av och till, med logiska kullerbyttor som i kapitel 20 där Arons lägenhet är högst upp i ett timrat hyreshus som byggts ut från två vanliga enkelhus till ett större lägenhetskomplex. Då ser jag framför mig ett parhus som är max fem våningar högt. Senare i samma kapitel visar sig Arons hus vara fjorton våningar högt – med trasig hiss! Hur orkade Elin ta sig upp för alla trapporna när hon i samma kapitel börjar flåsar högt av trötthet efter att ha tagit sig upp på toppen av ett berg? Det framgår inte ifall hon blev buren upp av Aron, men när hon ska hem upptäcker hon att trappan är förfallen med vingliga steg! Å andra sidan är kapitlen 23 och 25 en njutning att läsa, då Elins och Arons närvaro är så intensiv, här känner man att de är passionerade människor av kött och blod, med

[Systemvälde](#)

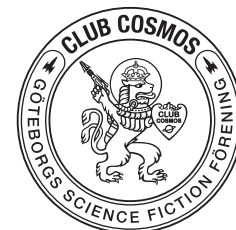
gemensamma tankar om frihet från samhällets bojar. Slutet är öppet för en uppföljare och samtidigt tänkvärt. Hur mycket av glädjen i sista kapitlet var genuin och oförfalskad, utan politiska baktankar? *Systervälde* är en roman som utspelas i en avlägsen framtid på jorden, där den nuvarande rymdhamnen Gumrak är nästan 500 år gammal, och den får tre gyllene epåletter av fem.

- Sandra Petojevic

Diverse nyheter

Club Cosmos novelltävling 2023

Ibland vill man ha en försmak av framtiden redan idag och andra gånger är man mer nostalgisk. Vad passar då bättre än att kombinera Göteborg stads 400-års jubileum med en novelltävling på temat Göteborg om 400 år? Givetvis arrangerad av Sveriges äldsta aktiva SF-förening, som alla såklart redan vet är Club Cosmos. Läs mer om den fantastiskt futuristiska tävlingen på [webbsidan](#).

Fantastiknovelltävlingen 2023

Årets [fantastiknovelltävling](#) pågår för fullt får man förmoda – det hoppas Brev från Cosmos redaktionen i alla fall eftersom vi gärna uppmuntrar till noveller i genrer som Science Fiction, Fantasy och Skräck. Men det vet ju ni som läser redan, hur skulle det annars komma sig att ni läser det här? Vill man skicka in ett bidrag så återfinns robotikens drygt tre lagar för tävlingen i [e-post listan SKRIVAs arkiv](#).

Bertil Falks Space Opera-pris

För att fira Bertil Falks 90-års dag (som enligt rykten inträffade 21a maj 2023) har priset [Bertil Falks Space Opera-pris](#) instiftats. Bertil Falk har i århundraden varit aktiv inom fandom (sedan minst 1940-talet), har kallats ”Sveriges störste, långtidigaste stöttepelare för ”rymdstrunt”” och bland hans bedrifter återfinner vi bland annat [en webbsida som listar ytterligare bedrifter](#). Priset instiftades på eget bevåg av Ahrvid Engholm som även driver fantastiknovelltävlingen.

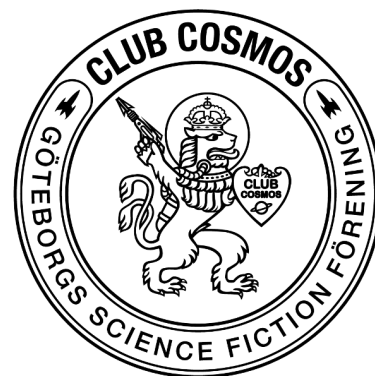
Hans Sidén avliden

Hans Sidén, en väl omtyckt och uppskattad sf-fan som i många år bidragit till att föra Sverige lite längre in i framtiden gick bort på midsommarafton. För omvärlden var han kanske mest känd som nöjesjournalist och fotograf, men hans intresse och engagemang för science fiction var otvetydigt – inte minst då han var en av de tidigaste som var med och bildade Club Cosmos på 1950-talet.

Västsvenska föreningar för science fiction och fantasy

Club Cosmos – Göteborgs litterära science fiction-förening

Club Cosmos, grundad 1954, är Sveriges äldsta aktiva science fiction-förening. Klubben har ett sextiotal medlemmar och även om föreningen främst är inriktad mot litterär science fiction så diskuteras allt från film till radio och musik. Club Cosmos träffas den andra tisdagen i varje månad på puben Haket i Göteborg. Förutom pubträffar ordnar föreningen bland annat picknicker i Slottsskogen, biobesök på science fiction-filmer och olika kongresser. På kongresserna hålls seminarier, föredrag, hedersgästtal, middag och auktioner. Club Cosmos är en förening för dem med ett brett intresse för science fiction och klubben är dessutom stolt sponsor till föreliggande novelltidskrift.

Web: <http://clubcosmos.net>

E-Post: info@clubcosmos.net

Mithlond – Göteborgs Tolkiensällskap

Mithlond är en förening för alla som är intresserade av J.R.R. Tolkiens magiska värld. Föreningen grundades 1981 och har idag ett sjuttioital medlemmar. Det är en litterär vänskapsförening som samlar personer av alla olika åldrar och övertygelser kring ett gemensamt intresse för fantasy och Tolkien. Medlemmarna gestaltar karaktärer från Tolkiens värld som de själva valt. Alver, hobbitar, dvärgar, människor (och en och annan mer ljusskygg varelse) träffas och har trevligt tillsammans. Några gånger per år arrangerar Mithlond större fester (med banketter, dans och ceremonier). Den mer vardagliga verksamheten sker till stor del i mindre gillan för bl.a. språk, böcker, historia, hantverk, spel, musik, dans, mat och dryck. Aktiviteterna involverar allt ifrån djupdykningar i Midgårds historia till hantverksträffar vidare till bara lättsamt umgänge över kakor och te.

Web: <http://mithlond.se>

E-Post: lots@mithlond.se

West Coast Trekkers – Förening som visar Star Trek på bioduk

West Coast Trekkers, WCT, grundades 1996. Fyra gånger om året arrangerar WCT Star Treffar då de visar Star Trek-avsnitt eller långfilmer på bioduk. De har också boktreffar, pubkvällar och föredrag. På treffarna har WCT utlottningar av priser och de har även olika tävlingar i form av Fan Art (skapa Star Trek-konst i valfritt material) och kostymtävling (hemmasydd uniform eller annan klädsel som inspirerats av Star Trek).

Web: <http://www.trekkers.se>

Kalendarium

Under inga omständigheter lämnar vi någon garanti för att framtiden beter sig som förväntat. Notera att medlemskap eller inträdesavgift kan krävas för vissa evenemang. För mer information, se respektive arrangörs hemsida. Ändringar kan förekomma närsomhelst.

Datum	Evenemang	Arrangör
Juli 2023		
4/7	Ölkväll	Mithlond
11/7	Pubkväll	Club Cosmos
26/7	Bokgille	Mithlond
Augusti 2023		
1/8	Ölkväll	Mithlond
8/8	Pubkväll	Club Cosmos
30/8	Bokgille	Mithlond
September 2023		
5/9	Ölkväll	Mithlond
12/9	Pubkväll	Club Cosmos
27/9	Bokgille	Mithlond
Oktober 2023		
3/10	Ölkväll	Mithlond
10/10	Pubkväll	Club Cosmos
25/10	Bokgille	Mithlond
November 2023		
7/11	Ölkväll	Mithlond
14/11	Pubkväll	Club Cosmos
29/11	Bokgille	Mithlond
December 2023		
5/12	Ölkväll	Mithlond
12/12	Pubkväll	Club Cosmos
Uppdaterad 2023-07-09		

Planerar ni ett evenemang? Skicka e-post till info@clubcosmos.net och berätta.

Adjöss och tack för fisken

Förr eller senare måste även Dr. Jones ta av sig hatten och dricka en kopp te – och på samma sätt tar detta nummer av *Brev från Cosmos* sin sista sida och lägger den till historien så att tidskriften blir klar och både framtida läsare och arkeologer kan hitta. Förhoppningsvis kommer de att förnjöjas över innehållet respektive skriva intressanta artiklar om forna tiders vänner av noveller.

Nästa nummer riskerar att ha flera spännande noveller om Göteborg från Club Cosmos novelltävling och vill man förbereda sig redan nu så är det aldrig för sent att insupa andan från västkustens kulturella centrum (bor man i faggorna så är man kanske rentav redan förberedd). Rentav har internationella publikationer som [The Guardian](#) uppmärksammat stadens 400-års jubileum – även om de tragiskt nog inte nämner kulturinstitutioner som Club Cosmos.

Med detta sagt önskar vi alla en fantastisk full framtid och hoppas se er åter i nästa nummer.

-Peter Bengtsson, plurdag den 60e frobruari 2023